

**UCHWAŁA NR XIV/117/12
RADY GMINY SOMONINO**

z dnia 28 marca 2012 r.

**zmieniająca uchwałę Nr XXIX/218/09 Rady Gminy Somonino z dnia 15.10.2009 roku w sprawie
zatwierdzenia Planów Odnowy Miejscowości Somonino, Ostrzyce, Egiertowo, Hopowo i Kaplica**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 roku, Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w związku z § 10 ust. 2 pkt 2 lit. b Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowy i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 38, poz. 220 z późniejszymi zmianami) –

Rada Gminy Somonino uchwala, co następuje:

§ 1.

W uchwale Nr XXIX/218/09 Rady Gminy Somonino z dnia 15.10.2009 roku w sprawie zatwierdzenia Planów Odnowy Miejscowości Somonino, Ostrzyce, Egiertowo, Hopowo i Kaplica zmienionej uchwałami Rady Gminy Somonino Nr XXXV/262/10 z dnia 28.04.2010 roku, Nr XXXVI/281/10 z dnia 15.06.2010 roku, Nr XXXVIII/289/10 z dnia 30.09.2010 roku, Nr X/67/11 z dnia 27.09.2011 roku oraz Nr XI/76/11 z dnia 16.11.2011 roku – § 1 otrzymuje następujące brzmienie:

1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Somonino na lata 2009-2016 przyjęty przez zebranie wiejskie uchwałą z dnia 28.02.2012 roku – stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Hopowo na lata 2009-2016 przyjęty przez zebranie wiejskie uchwałą z dnia 28.02.2012 roku – stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

3. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Kaplica na lata 2009-2016 przyjęty przez zebranie wiejskie uchwałą z dnia 29.02.2012 roku – stanowiący załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Regliński

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Regliński

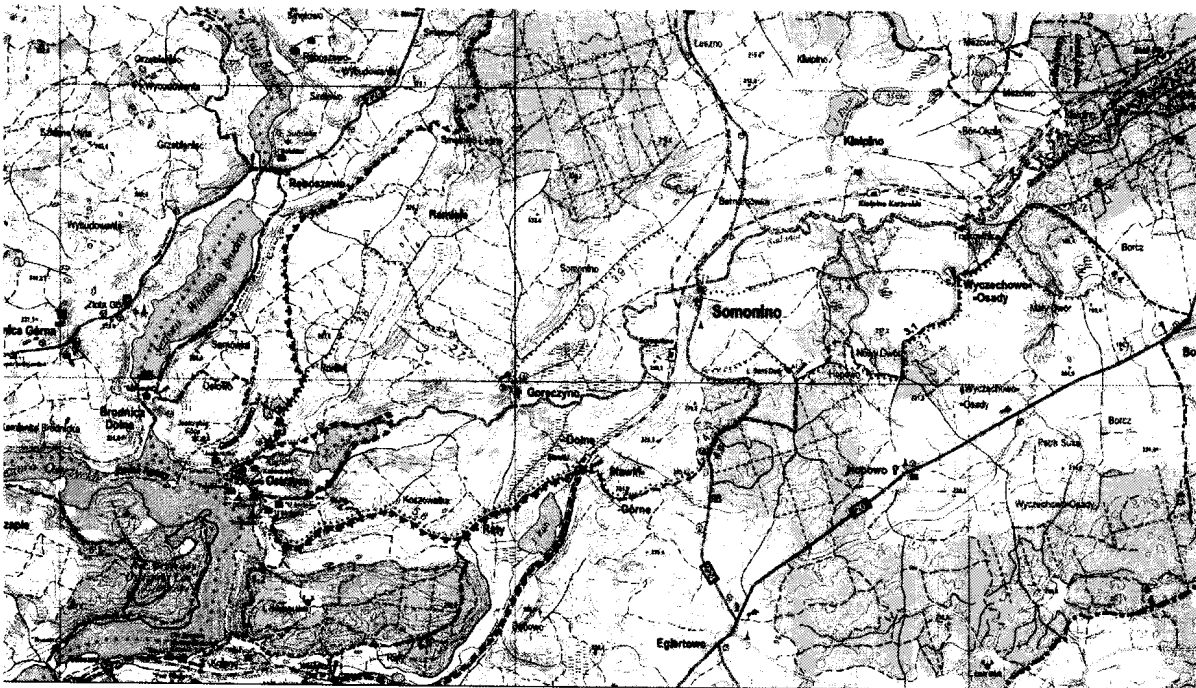
Zatwierdza uchwałę
formalność
Andrzej Regliński

Gmina Somonino

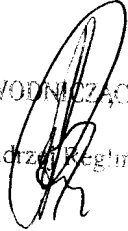
Plan Odnowy Miejscowości

Somonino

na lata 2009 - 2016

Somonino, 2012 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Reghński

Opracowanie przygotowane na zlecenie:

Urzędu Gminy Somonino
ul. Ceynowy 21
83-314 Somonino

przez:

Doradztwo Strategiczne – Inwestycyjne „PROGRESS”
Jarosław Zielonka
Paprotnia 47
98-161 Zapolice

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	4
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.....	5
II.1. POŁOŻENIE.....	5
II.2. SFERA SPOŁECZNA.....	11
II.3. SFERA GOSPODARCZA.....	13
III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI SOMONINO.....	16
III.1 POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI I PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA.....	16
III.2. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ.....	17
III.3 HISTORIA.....	19
III.4 PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI.....	20
IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI SOMONINO.....	21
IV.1. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	21
IV.3 OBIEKTY I TERENY.....	23
IV.4. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.....	24
IV.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	25
IV.5 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	31
IV.5.1. Zaopatrzenie w wodę.....	31
IV.5.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.....	31
IV.5.3. Zaopatrzenie w ciepło.....	32
IV.5.4. Zaopatrzenie w gaz.....	32
IV.5.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	32
IV.6 GOSPODARKA I ROLNICTWO.....	33
IV.7 KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI.....	35
V. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON SOMONINA.....	37
VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.....	38
SPIS RYSUNKÓW.....	50
SPIS TABEL.....	51

I. WSTĘP.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stworzyło dla naszego kraju szereg dodatkowych możliwości rozwoju zarówno w wymiarze społecznym jak i gospodarczym mających charakter tak bezpośrednich korzyści finansowych jak i pośrednich możliwości korzystania z zalet wspólnego rynku. Jednocześnie proces integracji i sama możliwość skorzystania z jej dobrodziejstw wymusiła spełnienie pewnych standardów i norm formalnych co przejawia się także w procesie realizacji projektów współfinansowanych ze środków funduszy pomocowych UE.

Niniejszy dokument został opracowany dla gminy Somonino jako strategia rozwoju miejscowości Kaplica, wyznaczająca kierunki i cele jej rozwoju na lata 2009 – 2016. Jednocześnie Plan ma charakter i jest dostosowany do wymagań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013, Osi 3 – Działania „Odnowa i rozwój wsi” którego celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. W ramach tego działania wspierane będą projekty o charakterze lokalnym których zasadność realizacji wynika z dokonanej diagnozy stanu obecnego i przyjętych perspektyw rozwoju danej miejscowości.

Powstanie przedmiotowego dokumentu miało charakter uspołeczniony i odbywało się przy aktywnym udziale społeczności lokalnej – mieszkańców miejscowości Somonino. W pracach nad Planem – w ich koordynacji i konsultacjach – brali udział także eksperci zewnętrzni mający wiedzę i doświadczenie w planowaniu strategicznym. Prace nad Planem były konsultowane w trakcie 2 spotkań wiejskich z mieszkańcami Kaplicy oraz z władzami gminy Somonino i pracownikami Urzędu Gminy merytorycznie odpowiedzialnymi za planowanie strategiczne i realizację projektów z funduszy UE na terenie gminy. Sporządzona na tej podstawie diagnoza stanu obecnego, analiza SWOT oraz lista najważniejszych dla miejscowości inwestycji do realizacji na najbliższe lata powstała w oparciu o analizę ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców Kaplicy oraz dyskusji jakie miały miejsce w trakcie spotkań społeczności wiejskiej. Tym samym dołożono wszelkich starań aby zapisy dokumentu odzwierciedlały interesy zarówno mieszkańców Kaplicy jak i władz gminy a jednocześnie były zgodne z zasadami prawa i założeniami idei zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.

II.1. POŁOŻENIE.

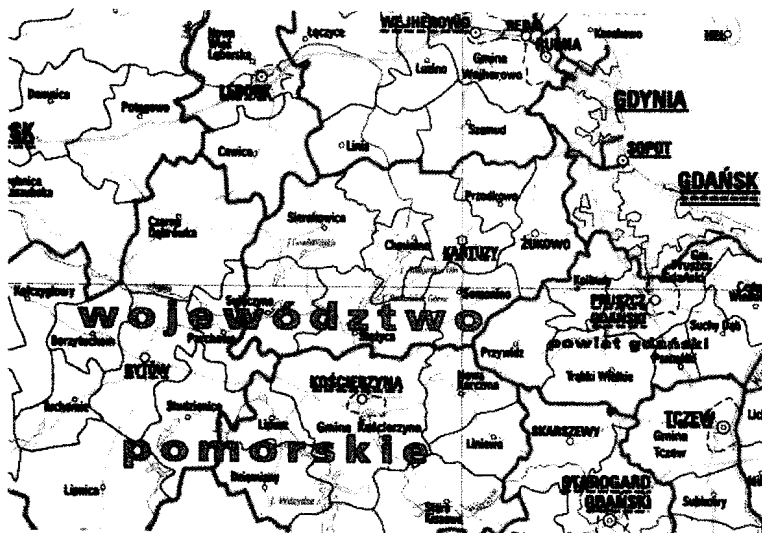
Gmina Somonino położona jest w środkowej części województwa pomorskiego, w powiecie kartuskim, na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi. Gmina Somonino graniczy:

- od północy z gminą miejsko – wiejską Kartuzy,
- od północno-wschodu z gminą miejsko – wiejską Żukowo,
- od zachodu z gminą wiejską Stężyca,
- od wschodu z gminą Przywidz,
- od południa z gminami: Nowa Karczma i Kościerzyna.

Gmina Somonino jest 6 co do wielkości gminą powiatu kartuskiego i zajmuje łączną powierzchnię 11 227 ha. Gmina liczy ogółem 16 sołectw: Borcz, Egiertowo, Goręczyno, Hopowo, Kamela, Kaplica, Ostrzyce, Piotrowo, Połączyno, Ramleje, Rąty, Rybaki, Sławki, Somonino, Starkowa Huta, Wyczechowo oraz 20 miejscowości. Siedzibą władz gminy jest wieś Somonino położona nad rzeką Radunią.

Z większych miast znajdujących się w pobliżu Somonina wymienić należy:

- Aglomerację Trójmiejską – w odległości 50 km,
- Kościerzyna – w odległości 20 km,
- Kartuzy – w odległości 6 km,
- Żukowo – w odległości 20 km.

Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.

Źródło: Drogowy Atlas Polski, Forum, Warszawa, 2006 r.

Pod względem fizyczno – geograficznym gmina Somonino położona jest:

- w mezoregionie fizycznogeograficznym Pojezierze Kaszubskie, w kilku mikroregionach,

- w systemie zlewni Martwej Wisły – w tym w zlewni Motławy – w tym w zlewni Raduni,
- w systemie zlewni Wisły – w tym w zlewni Wierzycy (południowa część gminy), w tym również w zlewni Wietcisy,
- częściowo w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150 m,
- w sąsiedztwie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 116 „Gołębiewo” (międzymorenowy) według dokumentacji hydrogeologicznej z 1997 r.; granica GZWP nr 116 przebiega na południe od granicy gminy w sąsiedztwie wsi Połęczyno,
- w strefach źródliskowych Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni,
- w obszarze węzłowym Pojezierza Kaszubskiego (z kilkoma biocentrami) w sieci ekologicznej ECONET-Polska; w hierarchii sieci ekologicznej jest to obszar o randze najwyższej,
- częściowo w – Kaszubskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie, Kartuskim Obszarze Chronionego Krajobrazu i Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; dla KPK obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.; w planie ochrony KPK znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,
- częściowo w pośredniej strefie ochronnej ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego 0-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.

W gminie Somonino dominują następujące typy środowiska przyrodniczego:

- wysoczyzna morenowa (falista i pagórkowata strefa marginalna) z roślinnością pól uprawnych z glebami brunatnymi wylugowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje spływ wody i jej ograniczone wsiąkanie oraz tranzyt materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,
- równiny sandrowe z roślinnością pól uprawnych z glebami bielcowymi i rdzawymi, w podłożu z piaskami i żwirami; dominuje tu wsiąkanie wody w podłoże oraz występuje umiarkowany tranzyt wody i materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,

- wysoczyzna morenowa (wały moren spiętrzonych, falista i pagórkowata strefa marginalna) ze zbiorowiskami leśnymi, z glebami brunatnymi wylugowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje tu retencja wody i jej parowanie w zależności od uśłonecznienia.

Do najważniejszych zasobów środowiska przyrodniczego gminy Somonino należą:

- lasy – zajmują 36% pow. gminy; lasy prywatne zajmują 13% łącznej pow. lasów; lasy ochronne stanowią 15% łącznej pow. lasów; lasy posiadają duże i średnie potencjały – faunistyczny, florystyczny, produkcji tlenu i regeneracji powietrza oraz retencji wody; powierzchniowo dominują ubogie lasy bukowe i bukowo-dębowe oraz nasadzenia drzew szpilkowych w wieku powyżej 40 lat,
- zarośla i szuwary – występują w rynnach polodowcowych, w zagłębieniach wytopiskowych, wzdłuż jezior, cieków, na torfowiskach i mokradłach – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- ciągi drzew krzewów, grupy drzew – występujące w rozproszeniu, szczególnie wzdłuż cieków, dróg i linii kolejowej – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- roślinność parków w Borczu i Wyczehowie oraz starych cmentarzy – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- jeziora – Trzebno, Rąty, Połączyńskie, Piotrowskie, Ostrzyckie (przy granicy gminy) oraz małe jeziora i stawy bez nazwy – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym oraz o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody,
- rzeki – Radunia (z jazem zastawkowym w Ostrzycach z wahaniem piętrzenia 0,5 m i średnim przepływem 1,6 m³/s), Wietcisa, Wierzycy; rzeki mają charakter potoków podgórskich o bardzo dużym i dużym potencjale faunistycznym, szczególnie w zakresie ichtiofauny, występuje tu m.in. głowacz białopłetwy, pstrąg potokowy i ciernik oraz gatunki chronione – strzebla potokowa, strzebla błotna, śliz, różanka i koza; z ssaków występuje tu przede wszystkim wydra,
- pozostałe ciek – o średnim potencjale faunistycznym,
- strefy źródliskowe Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni; występują w sąsiedztwie działów wodnych – o dużym potencjale retencji wody,
- torfowiska wysokie, przejściowe i niskie z mokradłami oraz glebami torfowymi i mułowo-torfowymi do zachowania – tereny te stanowią ważne korytarze, ciągi i węzły ekologiczne o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody oraz bardzo dużych, dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym,

- 4 biocentra (obecność fauny i flory o znaczeniu europejskim) z licznymi stanowiskami, ostojami i występowaniem chronionych roślin i zwierząt – **Jar Rzeki Raduni** z żyzną i ubogą buczyną, podgórskim łągiem jesionowym, grądem zboczowym oraz liczne stanowiska rzadkich gatunków, w tym storczyków, stwierdzono występowanie bociana czarnego i ostoję bielika, **Torfowiska koło Bernardówki** z borem bagiennym i torfowiskiem wysokim, **Jeziora Raduńsko-Ostrzyckie i okolice, Torfowiska wysokie koło Somonina, Bór koło Borcza, Południowy skraj Kaszubskiego Parku Krajobrazowego** (lasy sosnowe i liczne torfowiska),
- gleby gruntów rolnych w III klasie bonitacyjnej – o dużym potencjale rolniczym; niewielkie tereny około 3 % gruntów rolnych w gminie,
- złoża kopalin udokumentowane – średni potencjał surowcowy – część złoża „Bernardyna”, piaski różnoziarniste ze żwirem, wydana koncesja do 29.09.2016 r. dla firmy „Orion”, działka nr 34/10 w Somoninie (część złoża w Kiełpinie, gm. Kartusy); pow. całego obszaru i terenu górniczego wynosi odpowiednio 1, 8672 ha i 2,519 ha.

Ochrona przyrody (związana z dużą bioróżnorodnością), krajobrazu naturalnego i środowiska w gminie Somonino dotyczy następujących terenów i obiektów:

- Kaszubski Park Krajobrazowy – 12 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.,
- otulina Kaszubskiego Parku Krajobrazowego – część gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; w „Planie ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzonego Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,
- Kartuski Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni – 20 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94

z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń,

- Rezerwat przyrody – „Jar Rzeki Raduni” krajobrazowy (i florystyczny) o pow. 84,2 ha, w tym w gm. Somonino 14,96 ha,
- 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (w granicach KPK); część pow. zespołów znajduje się w gminie, a część w gminach sąsiednich; są to – Rynna Brodnicko-Kartuska, Rynna Dąbrowsko-Ostrzycka, gdzie obowiązują ustalenia „Planu ochrony KPK” i Rozporządzenia Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. w sprawie zatwierdzenia „Planu ochrony KPK” oraz wyznaczenia w nim zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- Pomniki przyrody, łącznie 9 – 2 głązy, 3 drzewa i 4 grupy drzew,
- Proponowane 88 pomników przyrody – 2 głązy i 86 drzew opisane w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” (1994),
- 4 projektowane użytki ekologiczne – 2 w „Planie ochrony KPK” – „Jezioro Rąty” i „Jezioro Piotrowskie z przyległymi mokradłami” (częściowo w gm. Somonino) oraz 2 w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” – „Nowy Dwór” i „Borcz”,
- Projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Ramleje” w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino”,
- Projektowane powiększenie Przywidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- Obszary zgłoszone do europejskiej sieci Natura 2000 – Specjalne Obszary Ochrony (SOO), wytypowane na podstawie Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory)– Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni,
- Ostoje wg programu Corine (zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Europy) – Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni, Borcz (ostoja ptaków),
- Korytarze i ciągi ekologiczne do zachowania
- Rynny polodowcowe, doliny rzeczne, zagłębienia wytopiskowe, torfowiska – konieczność ochrony przed zainwestowaniem,
- główne szlaki przemieszczania się zwierząt (przede wszystkim dużych ssaków) – konieczność ochrony przed zainwestowaniem i zabezpieczenie możliwości migracji zwierząt w poprzek dróg utwardzonych,
- Strefy źródłiskowe cieków opisane w rozdz. „Zasoby środowiska przyrodniczego”,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” (miasto i duża część gminy) – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150m;

dokumentacja hydrogeologiczna z 1996 r. wykazała, że nie ma konieczności ustanawiania obszaru ochronnego zbiornika,

- Pośrednia strefa ochronna ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego 0-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.,
- Punkty widokowe – „Jastrzębia Góra” (na granicy z gm. Kartuzy), „Trzebińska Góra” i inne; konieczność ochrony samego punktu widokowego i panoramy na kierunku patrzenia.

Ochrona krajobrazu kulturowego w gminie Somonino dotyczy:

- Obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- Zespoły dworsko-parkowe w Borczu i Wyczechowie, kościół w Goręczynie, dom w Ostrzycach, dom i kuźnia w Hopowie,
- Obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków – cmentarzysko kurhanowe z kręgami kamiennymi z okresu wpływów rzymskich w Borczu, grodziska z wczesnego średniowiecza w Borczu, Piotrowie i Rątach, osada z wczesnego średniowiecza w Piotrowie, cmentarzysko kurhanowe z epoki brązu w Wyczechowie,
- Wsi o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych – Piotrowo (w KPK), Goręczyno, Hopowo,
- Stref ochrony konserwatorskiej, ekspozycji i ochrony krajobrazu oraz ochrony i obserwacji archeologicznej, które należy wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; ustalenia w nich zawarte należy uwzględnić przy działaniach realizacyjnych,
- Trasy z ciągami widokowymi – droga kaszubska Brodnica Dolna – Ostrzyce – Wieżyca oraz odcinek Egiertowo – Rybaki,
- Projektowanego Parku Kulturowego Kartusko-Mirachowskiego.

II.2. SFERA SPOŁECZNA

Według danych GUS na koniec 2008 roku gminę Somonino zamieszkiwało w sumie 9 523 mieszkańców, z czego 51% stanowili mężczyźni, przez co wskaźnik feminizacji na terenie gminy sięgnął poziomu 97 K/100 M i był niższy od notowanego w skali całego powiatu kartuskiego (100 K/100 M). Gęstość zaludnienia w gminie sięgnęła w tym roku poziomu 85 mieszkańców/km² powierzchni co było także wielkością niższą od notowanej w skali całego powiatu (102 mieszkańców/km²).

Ogólne tendencje w zakresie rozwoju sfery społecznej w gminie są zbliżone z notowanymi w skali powiatu. Charakterystyczny dla obszaru gminy jest wyższy niż w powiecie przyrost naturalny na poziomie 13,00‰ (9,00‰ dla powiatu) oraz niski poziom liczby zawieranych małżeństw – 7,80‰ w skali roku (przy 8,10‰ dla powiatu).

Znacznie gorzej – i odmiennie niż ma to miejsce w skali powiatu – przedstawiała się natomiast w gminie sytuacja w zakresie salda migracji, które w 2007 roku było relatywnie niskie - na poziomie 0,94‰ przy wysokiej wartości notowanej w tym czasie dla całego powiatu (6,95‰).

Relatywnie korzystnie przedstawia się natomiast sytuacja w przypadku struktury wieku mieszkańców gminy gdzie notowany jest wysoki udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – 28,9% i niższy niż np. w skali powiatu udział grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – 10,8% mieszkańców gminy. Relatywnie mniej korzystnie niż ma to miejsce w skali powiatu przedstawia się natomiast wskaźnik obciążenia demograficznego, według którego na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie przypada 65,80 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Szczegółowe dane demograficzne dotyczące gminy i jej sytuacji na tle powiatu przedstawia tabela nr 1.

Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2008 roku.

Obszar	Liczba ludności	Ludność na 1 km2	Kobiety na 100 mężczyzn	Małżeństwa na 1000 ludności	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Saldo migracji	Ludność w wieku przed.	Ludność w wieku prod.	Ludność w wieku poprod.
Gmina Somonino	9 523	85,00	97,00	7,80	13,00	65,80	0,94	28,90	60,30	10,80
Powiat kartuski	114 083	102	100,00	8,10	9,00	61,80	6,96	26,90	61,80	11,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

II.3. SFERA GOSPODARCZA.

Główną dziedziną gospodarki w gminie Somonino pozostaje rolnictwo. Tworzy je 770 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 9,5 ha z czego 580 gospodarstw to gospodarstwa większe niż 1 ha. Rolnictwo koncentruje się zarówno na produkcji zwierzęcej jak i roślinnej. Produkcja roślinna obejmuje uprawę zbóż oraz roślin okopowych i pastewnych. Produkcja zwierzęca – hodowlą bydła i trzody chlewnej, owiec oraz drobiu.

Drugą dziedziną gospodarki w Somoninie jest stale rozwijająca się turystyka. Według danych Urzędu Gminy funkcjonuje tu 10 sezonowych i 4 całoroczne ośrodki wypoczynkowe. Ponadto są także kwatery letniskowe i agroturystyczne. Jest strzeżone gminne kąpielisko. Łączna liczba miejsc noclegowych w Gminie sięga 1 100 miejsc, w tym:

- w pensjonatach - 258,
- kwaterach agroturystycznych - 105,
- kwaterach prywatnych - 75,
- na polach biwakowych 560.

Niewielki udział w gospodarce gminy ma także rzemiosło. Dobrze rozwinięta jest sieć handlowa, gorzej – usługowa. Brak np. usług szewskich, krawieckich. Większość mieszkańców gminy utrzymuje się z rolnictwa, część z turystyki, część utrzymuje się z pracy w drobnych zakładach rzemieślniczych, część zatrudniona jest w przemyśle drzewnym.

Według danych GUS w 2008 roku w gminie były zarejestrowane w sumie 602 podmioty gospodarcze co dawało wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości na poziomie 63,21 podmiotów/1000 mieszkańców. Była to jednocześnie wielkość niższa od notowanej na terenie całego powiatu - gdzie wyniosła 82,84 podmiotów zarejestrowanych/1000 mieszkańców.

Wśród podmiotów zarejestrowanych w gminie 95,5% to firmy sektora prywatnego wśród których dominują przedsiębiorstwa działające jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (81,50% wszystkich podmiotów).

Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych w 2008 roku.

Wyszczególnienie	J. m.	Gmina Somonino		Powiat Kartuski	
		Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	jed.gosp.	602	100,00	9 451	100,00
Sektor publiczny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	27	4,48	292	3,09
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	24	3,99	235	2,48
Przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	0	0	0	0
Spółki handlowe	jed.gosp.	0	0	5	0,05
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0	0	0	0
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	1	0,16	2	0,02

Sektor prywatny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	575	95,50	8 620	91,20
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	491	81,56	7 235	76,55
Spółki handlowe	jed.gosp.	26	4,32	502	5,31
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	9	1,49	96	1,01
Spółdzielnie	jed.gosp.	2	0,33	30	0,32
Fundacje	jed.gosp.	1	0,17	13	0,13
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	18	2,99	187	1,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z przejawów relatywnie niższego poziomu rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest problem wysokiej stopy bezrobocia na tym terenie w tym bezrobocia ukrytego – mającego szczególnie duże znaczenie w gminach rolniczych o rozdrobnionej strukturze agrarnej. Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku na koniec drugiego kwartału 2009 roku w gminie było oficjalnie zarejestrowanych 319 bezrobotnych czyli 3,34 % mieszkańców całej gminy. Była to wartość relatywnie wyższa od notowanej w skali powiatu gdzie wielkość tego wskaźnika wahała się w granicach 2,62 %. W strukturze bezrobotnych widoczny jest także znaczny udział kobiet które stanowią w gminie 58,3 % wszystkich bezrobotnych – przy 58 % w skali całego powiatu. Jednocześnie jak zaznaczono powyżej znaczącym problemem w gminie jest także kwestia bezrobocia ukrytego – niwelowana jednak w okresie sezonu turystycznego prowadzeniem przez część mieszkańców działalności związanej z obsługą ruchu turystycznego w regionie.

Jednocześnie należy wskazać, że cały region powiatu kartuskiego należy do obszarów o relatywnie niższej stopie bezrobocia w porównaniu z ogółem województwa. Według danych GUS na koniec sierpnia 2009 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w skali powiatu sięgnęła poziomu 8,7 % przy 10,2 % w skali całego województwa.

Bardzo ważnym elementem gospodarki na terenie gminy, którego znaczenie jednocześnie rośnie z roku na rok jest rozwój branży turystycznej. Gmina Somonino położona na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi, charakteryzując się urozmaiconą rzeźbą terenu i czystością środowiska przyrodniczego oraz licznymi walorami środowiska kulturowego jest bardzo atrakcyjnym miejscem dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Największą popularnością wśród turystów na terenie gminy cieszy się letniskowa wieś Ostrzyce, położona wśród lasów, nad jeziorem, po którego obydwu stronach, znajdują się punkty widokowe: Jastrzębia Góra, Trzebińska Góra, w pobliżu rezerwatu przyrody. Ważnym atutem gminy jest także dobre zagospodarowanie jej walorów w infrastrukturę turystyczną oraz bogaty kalendarz atrakcji turystycznych. Turystów przyciągają liczne pensjonaty, hotele, ośrodki, gospodarstwa agroturystyczne, jak również kąpieliska, wypożyczalnie sprzętu wodnego, korty tenisowe oraz ośrodki jazdy konnej. Obecnie na terenie gminy organizowanych jest corocznie około 23 cyklicznych imprez o charakterze turystycznym i kulturalnym. Jednocześnie na terenie gminy znajduje się obecnie: 11 gospodarstw agroturystycznych, 10

ośrodków wypoczynkowych, 9 kwater prywatnych, 1 pole namiotowe, 5 ośrodków oferujących domki letniskowe, 2 kąpieliska gminne, 4 wypożyczalnie rowerów, 10 obiektów gastronomicznych. Tym samym gmina Somonino stanowi jeden z najatrakcyjniejszych obszarów Szwajcarii Kaszubskiej dla turystów.

Wieloletnie doświadczenia w prowadzeniu ośrodków wypoczynkowych i kwater prywatnych

III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI SOMONINO

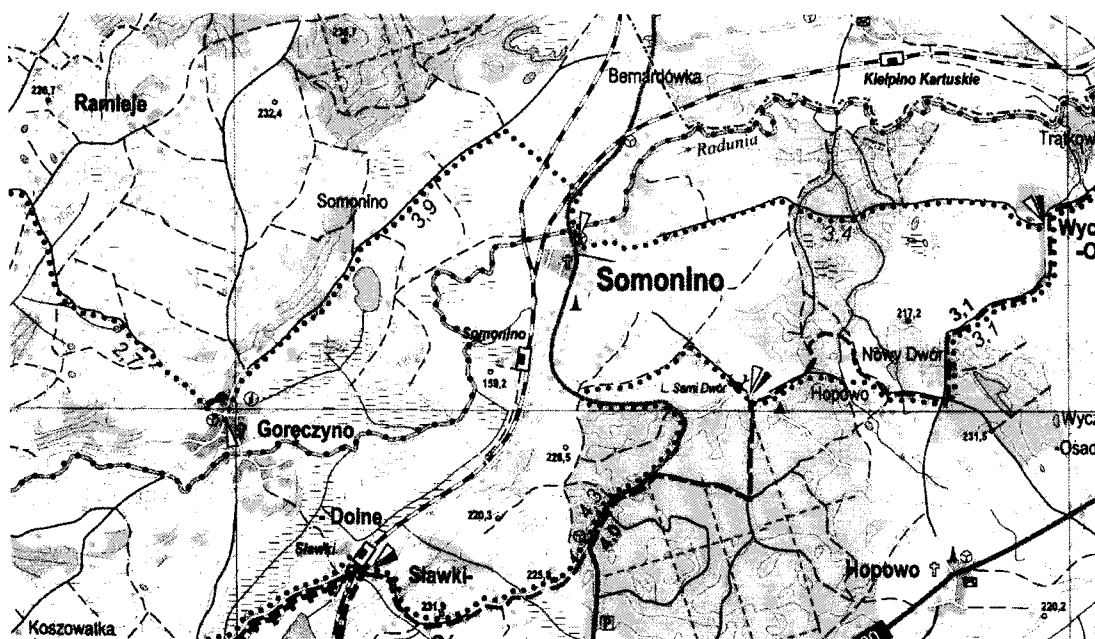
III.1 POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI I PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA

Miejscowość Somonino położona jest w południowej części powiatu kartuskiego na terenie województwa pomorskiego, stanowiąc siedzibę władz gminy wiejskiej Somonino. Miejscowość stanowi jedno z 16 sołectw położonych na terenie gminy i leży w jej centrum a jednocześnie w samym sercu Szwajcarii Kaszubskiej. Jednocześnie Somonino powiada korzystne położenie administracyjne i leży w bezpośrednim sąsiedztwie największego miasta regionu a jednocześnie stolicy powiatu – Kartuz oraz jest korzystnie skomunikowane z Trójmiastem. Pod względem komunikacyjnym Somonino leży bowiem wzdłuż ważnego szlaku komunikacyjnego – drogi wojewódzkiej 224 łączącej Trójmiasto z Tczewem oraz wzdłuż jedynej w regionie linii kolejowej Kościerzyna – Gdynia. Somonino znajduje się w odległości 7 km od stolicy powiatu Kartuz, 35 km od stolicy województwa – Gdańska oraz 25 km od Kościerzyny.

Pod względem fizycznogeograficznym Somonino położone jest na obszarze najbardziej malowniczego i urozmaiconego obszaru Pojezierza Wschodniopomorskiego – Pojezierza Kaszubskiego. Położenie to determinuje kierunki rozwoju zarówno miejscowości Somonino jak i całej gminy skutkując z jednej strony doskonałymi warunkami do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej a z drugiej słabymi warunkami glebowymi i klimatycznymi dla rozwoju rolnictwa.

Z hydrograficznego punktu widzenia Somonino w całości położone jest na obszarze dorzecza rzeki Raduni która przebiega przez Somonino – będącej lewym dopływem Motławy.

Bardzo ważną cechą miejscowości jest także jej położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego na terenie otuliny samego Parku.

Rys 2. Położenie Somonina w regionie.

Źródło: Szwajcaria Kaszubska – mapa turystyczno - krajoznawcza, Wydawnictwo Kartograficzne Eko-Kapio, Gdańsk, 2007 r.

III.2. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ

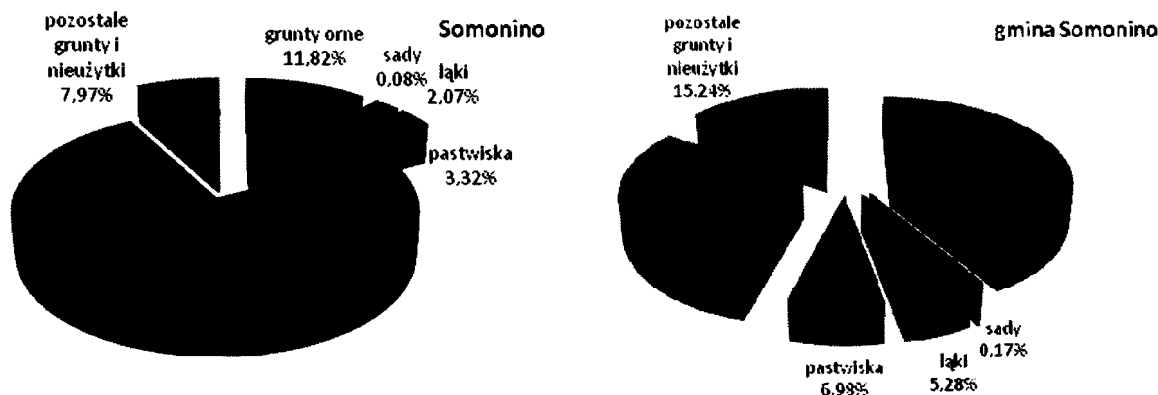
Całkowita powierzchnia miejscowości Somonino wynosi 565,9401 ha co stanowi 5,03 % powierzchni gminy Somonino (powierzchnia gminy zajmuje bowiem obszar 11 227 ha). Szczegółowa struktura użytkowania gruntów Somonina przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Somonino w ha w 2009 roku.

L.p.	Użytek	Powierzchnia w ha
1.	B (siedlisko rolnicze)	52,0036
2.	Bi (budowlane)	17,4976
3.	Bp (budowlane pastwiska)	8,3415
4.	Bz (budowlane zabudowane)	1,5487
5.	dr (drogi)	29,9725
6.	Ls (lasy)	50,881
7.	Lz (zadrzewienia)	2,5665
8.	Ł (łąki)	39,8147
9.	N (nieużytki)	18,1587
10.	Ps (pastwiska)	64,3049
11.	R (grunty orne)	230,6457
12.	S (sady)	1,7163
13.	Tr (tereny różne)	0,0005
14.	W (woda)	10,5317
15.	Pozostałe	37,9562
RAZEM:		565,9401

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

Z analizy przedstawionej struktury użytkowania gruntów wynika, że zdecydowanie dominującą formą zagospodarowania terenu w Somoninie są lasy, które na terenie sołectwa zajmują aż ponad 74 % jego powierzchni – co jest wynikiem rzadko spotykanym wśród większych wsi nawet na terenie Kaszub. Skutkiem tego stanu jest jednoczesny bardzo niewielki udział użytków rolnych w powierzchni miejscowości. Grunty orne stanowią bowiem niecałe 12 % jej powierzchni – bardzo niewielki odsetek w tym zakresie stanowią także łąki, pastwiska i sady zajmując w sumie niecałe 6 % powierzchni Somonina. Porównując te dane ze strukturą użytkowania gruntów na terenie Gminy Somonino należy wskazać na znaczne różnice w tym zakresie widoczne przede wszystkim w kontekście znacznie wyższego niż ma to miejsce na terenie całej gminy udziału lasów w powierzchni sołectwa (udział w skali gminy na poziomie 30,63 %) oraz będącego odzwierciedleniem tego stanu bardzo niskiego na tle średniej dla gminy (41,71 %) udziału gruntów rolnych w powierzchni Somonina. Tak specyficzna struktura użytkowania terenu w Somoninie determinuje kierunki rozwoju miejscowości stanowiąc z jednej strony możliwości rozwoju turystyki i rekreacji a z drugiej wprowadzając ograniczenia związane z rozwojem osadnictwa czy rolnictwa na terenie sołectwa.

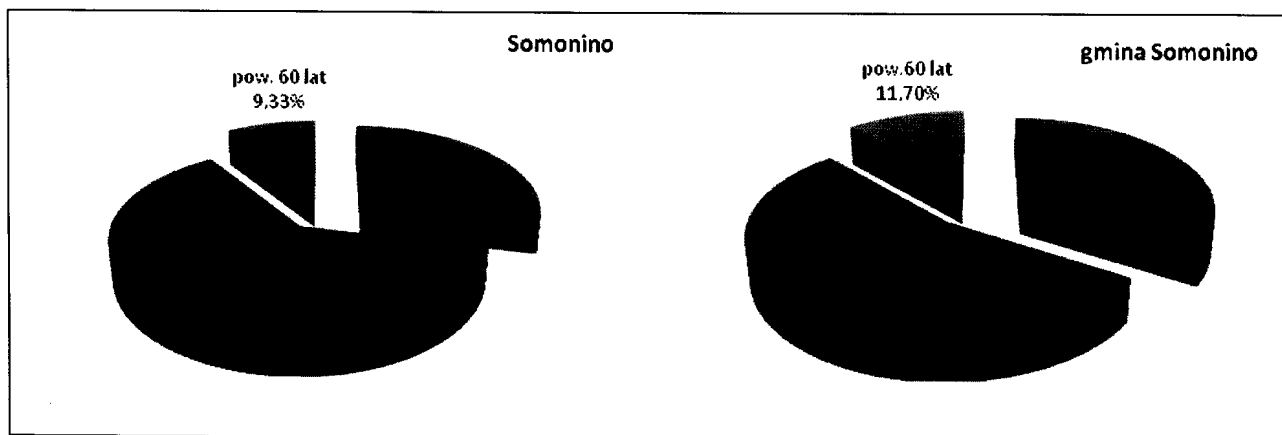

Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Somoninie na tle całej gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

Według danych Urzędu Gminy Somonino w 2009 roku miejscowość Somonino zamieszkuje w sumie 2 765 osób. Z tego względu Somonino jest obecnie największą miejscowością na terenie całej gminy a jej ludność stanowi 29 % jej populacji. Z całkowitej populacji gminy 1 375 osób (49,70 %) to kobiety a 1 390 mieszkańców (50,30%) to mężczyźni. Na tej podstawie wskaźnik feminizacji w Somoninie sięga poziomu 98 K/100 M i jest zbliżony do notowanego w skali całej gminy (97 K/100 M). Gęstość zaludnienia w Somoninie wynosi na podstawie tych danych 120 osób/km² i jest znacznie wyższa niż średnia dla całej gminy (84 osoby/km²).

Analizując strukturą wiekową ludności miejscowości w porównaniu z danymi dotyczącymi mieszkańców gminy Somonino należy stwierdzić, że jest ona odmienna do struktury wiekowej w całej gminie. Odmienność ta wynika z niższego niż w skali całej gminy udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w populacji Somonina (28,57 % mieszkańców przy 33,88 % w skali całej gminy) oraz znacznie wyższego udziału w przypadku Somonina mieszkańców w wieku produkcyjnym którzy stanowią 62,10 % mieszkańców miejscowości przy 54,42 % dla całej gminy. Szczegółowe dane w zakresie struktury wiekowej mieszkańców Somonina na tle gminy przedstawia poniższy wykres.

Rys 4. Struktura wieku ludności Somonina na tle gminy Somonino w 2009 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

III.3 HISTORIA

Pierwsze wzmianki pisane dotyczące wsi Somonino pochodzą z 1241 roku gdzie wymienia się nazwę wsi: Semanino, Semagnino. W tym czasie książę Sambor zastawił wówczas kasztelanę Gorczyńską biskupowi kujawskiemu Michałowi. Zastaw kasztelanii trwał do 1282 roku kiedy książę Mściwój cofnął układ i przywrócił biskupowi dawne dziesięciny. W tym czasie kasztelania gorczyńska obejmowała 18 wsi w tym Somonino. Do momentu opanowania Pomorza przez zakon krzyżacki w 1308 roku wg. nowego podziału administracyjnego Somonino należało do wójtostwa tczewskiego a w nim do okręgu kościerskiego. Kolejna wzmianka o Somoninie pochodzi z 1380 roku kiedy to mistrz zakonu krzyżackiego nadał cały Somonin i pół Goręczyna rycerzom. Somonino przeszło na prawo niemieckie dopiero w 1462 roku kiedy to rycerz Maciej sprzedał połowę Somonina i Goręczyna kartuzom. Pozostałe części tych wsi sprzedał w 1474 roku. Cztery lata później król Kazimierz Jagiellończyk dokonał potwierdzenia tej sprzedaży i równocześnie przeniósł tę posiadłość z prawa polskiego na prawo chełmińskie. W 1476 roku król przeniósł pozostałą część Somonina na prawo chełmińskie – w ten sposób obie wioski znalazły się pod zarządem klasztoru. Od tej pory dzieje Somonina można podzielić na dwa okresy. Do 1500 roku była to wieś czynszowa następnie pozostała już tylko folwarkiem klasztornym. Na początku XVII wieku Somonino wraz z sąsiednimi wioskami zostało wydzierżawione w ręce prywatne. W tym okresie w 1613 roku w Somoninie powstały wapienniki a w 1615 roku powstała cegielnia. Z czasem dokonywano kolejnych ulepszeń – w sumie w XVII wieku na folwarku somonińskim istniał młyn, tartak, stolarnia, cegielnia, wapiennik, karczma. Rozwinięto hodowlę koni, wołów, krów, kóz i świń. W 1772 roku dobra klasztorne przeszły pod kamery pruskie. W 1780 r. Somonino liczyło 82 mieszkańców (76 katolików i 6 ewangelików). W 1885 r. Somonino było wsią w powiecie kartuskim. Stacja pocztowa znajdowała się w Hopowie, parafia katolicka w Goręczynie. Wieś liczyła obszar 531 ha w tym 400 roli ornej. W 53 domostwach o 79 dymach mieszkało wówczas 423 mieszkańców (178 katolików, 145 ewangelików) z czego na wybudowanie Małe

Somonino (Klein Semlin) przypada 24 domostw i 167 mieszkańców, na Somoniński Młyn 1 domostwo i 70 mieszkańców, na Górne Somonino (Ober Semlin) 19 domostw i 96 mieszkańców, na wybudowanie Wilhelmshof 2 domostwa i 11 mieszkańców. Wszystkie te wybudowania zwane były lokalnie Somonińskim Pustkami. Większa część Somonina stanowiła wówczas jedną większą posiadłość (278 ha). Oprócz tego było 33 gospodarstw gburskich i 9 zagrodniczych. Szkoła ewangelicka w 1887 r. liczyła 94 dzieci.

Po drugiej wojnie światowej, Uchwałą Nr XVIII/108/72 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku z dnia 4 grudnia 1972 r. w sprawie utworzenia gmin w województwie gdańskim utworzona została w powiecie kartuskim gmina Somonino z w/w miejscowościami - siedzibami sołectw.

III.4 PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI

Układ przestrzenny Somonina wynika z genezy powstania miejscowości na obszarze której pierwotnie funkcjonował majątek ziemski, osada i zespół przemysłowy młyna i tartaku. Obecnie czytelny jest jedynie układ nowszy, powstały wokół zespołu węzła kolejowego a struktura dawnej wsi pozostaje w znacznej mierze w zaniku. Dobrze zachowanymi obiektami są przede wszystkim obiekty związane z koleją (dworzec kolejowy, budynki mieszkalne i administracyjne oraz celne przy kolei). Jednocześnie na terenie Somonina brak jest obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

W Somoninie zachowały się nieliczne obiekty tradycyjnego budownictwa z XIX w. i liczniejsze przykłady zabudowy z I poł. XX w. Układ przestrzenny miejscowości został silnie przekształcony w ciągu XX w. Zagrożeniem dla tradycyjnego krajobrazu kulturowego jest przede wszystkim widoczna silna presja inwestycyjna, lokowanie wielko-kubaturowych obiektów na skraju skarpy i na jej stoku, wprowadzanie zabudowy o formach obcych tradycji budowlanej regionu (zwłaszcza dachy wielospadowe i mansardowe) oraz budownictwo przemysłowe.

Na terenie wsi odkryto 12 stanowisk archeologicznych. Do szczególnie ważnych należą dwa cmentarzyska płaskie, datowane na wczesną epokę żelaza. Już w 1938 roku na terenie wsi odkryto pierwsze groby skrzynkowe.

Obecna zabudowa wsi koncentruje się wzdłuż dwóch głównych szlaków komunikacyjnych miejscowości: drogi wojewódzkiej nr 224 oraz równoległej do niej drogi w kierunku Goręczyna i Ostrzyc.

IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI SOMONINO.

IV.1. ZASOBY PRZYRODNICZE

Najważniejszym walorem naturalnym miejscowości Somonino jest jego położenie w otulinie **Kaszubskiego Parku Krajobrazowego**. Obszar parku wraz z otuliną jest jednym z największych powierzchniowo obszarów chronionych w gminie Somonino. Kaszubski Park Krajobrazowy został utworzony w 1983r. Park obejmuje swoimi granicami centralny obszar etnicznej Kaszubszczyzny, określony jako wyróżniający się geograficznie region zwany Pojezierzem Kaszubskim. Powierzchnia Parku wynosi 33 202 ha, powierzchnia otuliny 32 494 ha. Lasy w parku zajmują ok. 34%, użytki rolne ok. 50%, a wody powierzchniowe ponad 10%. Park charakteryzuje bardzo urozmaicona rzeźba terenu. Występują tu wysoczyzny morenowe i wysokie wzgórza czołowomorenowe, rynny jeziorne, doliny rzeczne i fragmenty równin sandrowych. Największe zgrupowanie stanowią Wzgórza Szymbarskie o średnich wysokościach powyżej 260 m n.p.m., z najwyższym wzniesieniem w Polsce północnej - Wieżycą (328,6 m n.p.m.). Cechą charakterystyczną Parku są liczne zagłębienia terenu, których większość powstała po ustąpieniu lądolodu na skutek wytapiania się martwego lodu. Często wypełniane są jeziorami zwanymi wytopiskowymi, a niektóre zajęte przez torfowiska. Silnie rozbudowana jest sieć hydrograficzna ze źródłkowymi odcinkami Raduni, Łeby i Bukowiny oraz licznymi jeziorami o skomplikowanej linii brzegowej i znacznej głębokości. Znajdują się tu płaty bardzo wartościowej roślinności leśnej i nie leśnej (łąki, torfowiska). Na obszarach leśnych dominują buczyny kwaśne i lasy bukowo - dębowe, natomiast w części południowej bór mieszany.

Drugim bardzo ważnym walorem naturalnym Somonina jest przepływająca przez miejscowość największa rzeka regionu – Radunia - stanowiąca główny ciek downy gminy Somonino. Rzeka stanowi lewy dopływ Motławy i posiada całkowitą długość 103,2 km, powierzchnię dorzecza 837 km² i średni spadek 1,6% (na odcinku przełomu – 3,7%). Rzeka bierze swój początek na południe od Jeziora Stężyckiego, w centralnej części Pojezierza Kaszubskiego i dzieli się wyraźnie na 2 części. W okolicach Hopowa przepływa jej 1 część stanowiąca zespół jezior, tworzących w jej górnym biegu tzw. Kółko Raduńskie, w którego skład wchodzi jeziora: Stężyckie, Raduńskie, Kłodno, Małe i Wielkie Brodno oraz Ostrzyckie, połączone krótkimi odcinkami rzeki, a także Lubowisko, Dąbrowskie i Patulskie, połączone prawym dopływem wpadającym do Jeziora Ostrzyckiego. Poniżej Jeziora Ostrzyckiego Radunia przepływa przez ostatnie na trasie Jezioro Trzebno. Drugą część stanowi bezjeziorowy środkowy i dolny bieg. W wodach rzeki spotyka się ryby charakterystyczne dla rzek górskich: pstrągi i lipienie. W latach 1910-1937 zbudowano na Raduni osiem elektrowni wodnych o łącznej mocy 14 MW. Zarówno jeziora Kółka Raduńskiego (przez które przepływa) jak i sama rzeka doskonale nadaje się do uprawiania turystyki kajakowej. Pomiędzy miejscowością Kielpino a elektrownią Rutki rzeka płynie w malowniczym Przełomie Babidolskim, gdzie utworzono rezerwat Jar Rzeki Raduni.

Przez teren Somonina przebiega także Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni. Obszar ten obejmuje dno i zbocza doliny rzeki Raduni oraz bezpośrednio sąsiadujące tereny leśne i rolne. Tereny chronione rozciągają się od wsi Goręczyno na zachodzie do Straszyna i Juszkowa na wschodzie. Celem utworzenia tego obszaru jest ochrona przed erozją stromych brzegów rzeki oraz utrzymanie i poprawa czystości jej wód. Całkowita powierzchnia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni wynosi 3340 ha. W skład tej powierzchni wchodzi fragment kompleksu lasów państwowych Nadleśnictwa Kartuszy (3,30 ha) w oddziale 247 obrębu Kartuszy, leśnictwo Dąbrowa, na południe od linii PKP.

IV.3 OBIEKTY I TERENY

Aktualnie przez teren Somonina przebiegają następujące szlaki turystyczne i inne obiekty liniowe o charakterze turystycznym:

- Kajakowy rzeki Raduni,
- Szlak Wzgórz Szymbarskich,
- Ścieżka rowerowa Żukowo – Ostrzyce.

Szlak kajakowy rzeki Raduni - Radunia jest dostępna dla kajaków na odcinku 96.5 km, tzn. od Stężycy nad Jeziorem Stężyczym do ujścia korytem naturalnym do Motławy. Rzeka pod względem przydatności dla kajakarstwa dzieli się wyraźnie na 2 części. Pierwszą jest zespół jezior, tworzących w jej górnym biegu tzw. kółko raduńskie, w którego skład wchodzi jeziora: Stężyckie, Raduńskie, Kłodno, Małe i Wielkie Brodno oraz Ostrzyckie, połączone krótkimi odcinkami rzeki, a także Lubowisko, Dąbrowskie i Patulskie. połączone prawym dopływem wpadającym do Jeziora Ostrzyckiego. Poniżej Jeziora Ostrzyckiego Radunia przepływa przez ostatnie na trasie Jezioro Trzebno. Drugą część stanowi bezjeziorowy środkowy i dolny bieg. Za Somoninem rzeka przedziera się wąską leśną doliną, następnie silnie meandruje pośród pól i łąk, wreszcie przełamuje się pod Babim Dołem. Liczne bystrza, kamieniste dno i zwały drzew powodują, że szlak na tym odcinku jest trudny i uciążliwy. Przełom jest krajobrazowym rezerwatem przyrody. W wodach spotyka się ryby charakterystyczne dla rzek górskich: pstrągi i lipienie. Przełomowy odcinek rzeki kończy się sztucznym jeziorem Rutki. W dolnym biegu Radunia napędza młyn w Żukowie, 8 elektrowni wodnych, poza tym nawadnia łąki. Poniżej Żukowa płynie, silnie meandrując, doliną o zmiennej szerokości. Pod Łapinem wpada do jeziora zaporowego Łapino, a następnie przepływa przez 3 inne sztuczne jeziora: Kołbudzkie, Goszyńskie i Juszkowo. Przed Pruszczem Gdańskim następuje rozdział wód Raduni na Kanał Raduni (zbud. w XIV w.), wiodący bezpośrednio do Gdańska, i naturalne, obecnie uregulowane koryto rzeki prowadzące do Motławy. 40-kilometrową okrężną trasę po jeziorach można uznać za najpiękniejszych w kraju. Brzegi, w większości piaszczysto-żwirowe, zachęcają do kąpieli i wypoczynku. Okoliczne wzgórza wznoszą się wysoko ponad brzegami jezior, a szczyt Wieżycy (329 m n.p.m.) leży 172 m ponad poziomem wód Jeziora Ostrzyckiego.

Szlak Wzgórz Szymbarskich - pieszy szlak Wzgórz Szymbarskich, oznaczony jest kolorem czarnym. Jest to jeden z najdłuższych szlaków regionu gdańskiego i jednocześnie jeden z tych, które wychodząc z Trójmiasta doprowadzają w centralną część wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego. Długość całego szlaku to 120,3 km. Zaczyna się w Sopocie, poprowadzony jest m.in. przez takie miejscowości jak: Sławki, Rąty, szczyt Wieżycy, Szymbark, Potuły, Gołubie

Zgorzałe, Łączyno, Mojusz i kończy się w Sierakowicach. Szlak dociera przede wszystkim do Wzgórz Szymbarskich, które ze swą kulminacją - Wieżycą są nie tylko najwyższym położonym miejscem na Pojezierzu Kaszubskim ale na całym Niżu Środkowoeuropejskim. Następnie szlak przecina krąg Jezior Raduńskich przechodząc na ich drugi brzeg Kaszubską Bramą i zmierza w Lasy Mirachowskie. Zwiedza ich mniej znaną, południową część kryjącą rezerwaty: Kurze Grzędy i Jezioro Turzycowe a na koniec doprowadza do Sierakowic, dużej i zasobnej wsi gminnej.

Ścieżka rowerowa - Aktualnie przez teren gminy przebiega jedna ścieżka rowerowa jako odcinek trasy Żukowo – Ostrzyce. Przebiega ona w granicach gminy wzdłuż drogi powiatowej 10252 od Ostrzyc do Goręczyna, a następnie do Bernardowa.

IV.4. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.

Na terenie miejscowości Somonino z uwagi na jej wielkość i ukształtowanie przestrzenne do najważniejszego obszaru związanego z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne należy zaliczyć kilka obszarów przestrzennych na terenie samej miejscowości. Fakt ten wynika przede wszystkim z układu przestrzennego Somonina który jest następstwem genezy powstania miejscowości na obszarze której pierwotnie funkcjonował majątek ziemski, osada i zespół przemysłowy młyna i tartaku. Obecnie czytelny jest jedynie układ nowszy, powstały wokół zespołu węzła kolejowego a struktura dawnej wsi pozostaje w znacznej mierze w zaniku. Dobrze zachowanymi obiektami są przede wszystkim obiekty związane z koleją (dworzec kolejowy, budynki mieszkalne i administracyjne oraz celne przy kolei). Jednocześnie układ przestrzenny miejscowości został silnie przekształcony w ciągu XX w. Zagrożeniem dla tradycyjnego krajobrazu kulturowego jest przede wszystkim widoczna silna presja inwestycyjna, lokowanie wielko-kubaturowych obiektów na skraju skarpy i na jej stoku, wprowadzanie zabudowy o formach obcych tradycji budowlanej regionu (zwłaszcza dachy wielospadowe i mansardowe) oraz budownictwo przemysłowe. Kształtowanie się obszarów wokół skupia się życie społeczne i kulturalne mieszkańców wynika również z faktu, że obecna zabudowa wsi koncentruje się wzdłuż dwóch głównych szlaków komunikacyjnych miejscowości: drogi wojewódzkiej nr 224 oraz równoległej do niej drogi w kierunku Goręczyna i Ostrzyc.

Z tego względu na terenie miejscowości z uwagi na jej wielkość można wyróżnić kilka terenów pełniących rolę lokalnych centrów aktywności mieszkańców, pełniących role społeczne i kulturalne dla mieszkańców w tym np. szkoły i przedszkola, place zabaw i inne miejsca rekreacji.

Jednocześnie wszystkie te obszary wymagają podjęcia działań inwestycyjnych w kierunku stworzenia oraz/lub poprawy stanu infrastruktury pełniącej funkcje społeczne i kulturalne dla mieszkańców.

IV.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Rozwój sfery społecznej w Somoninie z uwagi na fakt, że miejscowość pełni rolę siedziby władz gminnych a jednocześnie jest największą miejscowością w gminie, posiada także dobrze rozwiniętą infrastrukturę społeczną. Obecnie sfera społeczna w Somoninie oparta jest o działanie następujących obiektów infrastrukturalnych:

- Szkoła Podstawowa im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie,
- Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Somoninie,
- Niepubliczne przedszkole „Chatka Puchatka”,
- Gminny Ośrodek Kultury w Somoninie ,
- Kościół pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego i NMP Królowej Polski w Somoninie ,
- Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Somoninie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Somoninie,
- Punkt Informacji Turystycznej w GOK Somonino,

Szkoła Podstawowa im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie - Dzieje Szkoły Podstawowej w Somoninie rozpoczynają się już w XIX wieku. Uczęszczały do niej wówczas dzieci polskie i niemieckie. W okresie międzywojennym do szkoły uczęszczało 56 uczniów. W czasie okupacji zajęcia prowadzono w języku niemieckim. Brak budynków szkolnych oraz kłopoty kadrowe powodowały, że klasy były przeładowane. Sytuacja taka utrzymywała się do 1956 roku. Wyposażenie Szkoły Podstawowej w Somoninie uległo zmianie 23 marca 1956 r., kiedy otrzymała 40 sztuk sprzętu szkolnego. Radykalna poprawa wyposażenia nastąpiła jednak dopiero w 1966 r., kiedy podjęto się budowy pawilonu szkolnego. Z kolei w wyniku kolejnej rozbudowy w 1989 r. do szkoły dobudowano tzw. łącznik. Poprzez rozbudowę uzyskano dwie przestrzenne sale lekcyjne, duży hol oraz świetlicę. W nowo wybudowanym łączniku urządzono także sanitariaty, dwie szatnie w piwnicy, duży pokój nauczycielski oraz mieszkanie dla dyrektora szkoły. Z upływem lat, szkoła zmieniała zarówno swoją strukturę organizacyjną, stając się szkołą samorządową, jak i bazę lokalową, która z biegiem lat ulegała rozbudowie. Odnowiono wszystkie sale lekcyjne i halle komunikacyjne. Wymieniono system grzewczy z węglowego na olejowe. Zaadaptowano piwnice po węglu na mini- salę dla klas 0- III. Dokonano wymiany całego ogrodzenia wokół szkoły. Oddano do użytku nowe boisko szkolne do piłki ręcznej. Obsadzono część terenu drzewkami ozdobnymi. Oddano do użytku kuchnię i stołówkę, która cieszy się wielkim powodzeniem.

Ponadto szkoła wzbogaciła się w bardzo różne i nowoczesne pomoce dydaktyczne: sprzęt multimedialny i komputerowy, np. kamera video, profesjonalny aparat fotograficzny, około 30 komputerów, programy edukacyjne, kino domowe, liczne telewizory, magnetowidy i odtwarzacze DVD i CD, projektor multimedialny oraz profesjonalny sprzęt nagłaśniający, zestawy do wychowania fizycznego, a także liczne zabawki dla klas 0. Sale lekcyjne wyposażono w nowe ławki i krzesła. Szkoła nasza od zawsze preferowała ciekawe przedsięwzięcia i inicjatywy. Uczniom stawia się wysokie wymagania, zaszczepia się wrażliwość na piękno kaszubskich pojezierzy, szacunek do tradycji, a także otwartość na kraje Unii Europejskiej, akcentując naukę języków obcych oraz łączenie się ze światem za pomocą Internetu jako nowego źródła informacji. Jesienią 2001 roku zrodził się także ambitny pomysł nadania szkole imienia. To przedsięwzięcie zaktualizowano 17 czerwca 2003 roku, kiedy z olbrzymią radością nadano placówce imię Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Aktualna ilość uczniów to 275. Przy szkole działa chór szkolny - okazjonalne występy szkolne i terytorialne i kółko gitarowe - okazjonalne występy szkolne i terytorialne. Szkoła uzyskała: Pomorskie Certyfikaty Jakości Edukacyjne - 12 (wszyskie możliwe) 2002r.

- ISO 9001-2001 (znak jakości pracy w kształceniu, wychowaniu i opiece) 2005r.
- Szkoła Ucząca Się 2008r.
- Szkoła z Klasą 2002r.
- Myślę, Czytam, Działam 2003r.
- Nauczyciel z Klasą 2004r.
- Uczeń z Klasą 2005r.

Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Somoninie - Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Somoninie funkcjonuje od 1999 roku. Początkowo szkoła mieściła się w budynku Szkoły Podstawowej w Somoninie. We wrześniu 2001 roku otrzymaliśmy nowy budynek i obecnie nasze gimnazjum znajduje się w dużym, pięknym, wolnostojącym obiekcie, którego wykończenie odbywa się etapami. Na parterze znajduje się 9 izb lekcyjnych, pracownia Szkolnego Ośrodka Kariery, biblioteka, pomieszczenie Samorządu Szkolnego i Klubu Profilaktyki, sekretariat, gabinet dyrektora, gabinet wicedyrektora i pomieszczenia dla pracowników administracji. Na I piętrze znajduje się 6 klasopracowni, Izba Regionalna, Gabinet Papieski, w którym zgromadzono pamiątki związane z osobą patrona naszego gimnazjum, pokój nauczycielski i Szkolne Centrum Pomocy Pedagogiczno-Psychologicznej. Zajęcia z wykorzystaniem komputerów z najnowszym oprogramowaniem odbywają się w pracowni komputerowej i sali multimedialnej. W części piwnicznej znajdują się szatnie, pomieszczenia przystosowane do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, szkolna stołówka i świetlica integracyjna. W bieżącym roku szkolnym do naszego gimnazjum uczęszcza 319 uczniów, nad którymi opiekę dydaktyczną i wychowawczą sprawuje 30 nauczycieli. Każda klasa opiekuje się własną salą lekcyjną. Oprócz pracowni komputerowej

posiadającej dostęp do Internetu oraz sali multimedialnej wyposażonej w przedmiotowe oprogramowanie multimedialne do dyspozycji nauczycieli i uczniów są środki audiowizualne, telewizory, magnetowidy, sprzęt nagłaśniający, kamera, aparat cyfrowy, projektory multimedialne, laptopy, radiomagnetofony, zestaw kina domowego, kserokopiarka, rzutniki pisma, videoflex. Są pierwszym gimnazjum w powiecie kartuskim, które utworzyło klasy integracyjne. Obecnie w gimnazjum jest pięć oddziałów integracyjnych, w których uczy się młodzież niepełnosprawna wraz ze zdrowymi rówieśnikami.

Niepubliczne przedszkole „Chatka Puchatka” – przedszkole zlokalizowane jest w Somoninie na osiedlu Nad Radunią 4a. Placówka czynna jest przez cały rok w godzinach od 6 do 17 (bez przerwy wakacyjnej). Głównymi cechami przedszkola wyróżniającymi je na tle placówek publicznych są:

- Doskonałe warunki lokalowe ,nowe, dobrze wyposażone w zabawki, sprzęt sportowy, pomoce dydaktyczne (komputery dostępne dla dzieci) zaplecze.
- Piękny i bezpieczny plac zabaw (podzielony na 2 części + trasa do jazdy na rowerach, hulajnogach, samochodach, itp.
- Miła i przyjemna atmosfera dla dzieci zapewniona.
- Dobra obsługa pedagogiczna.

Przedszkole oferuje zajęcia dla 4 grup dzieci: trzylatków, czterolatków, pięciolatków i sześciolatków (maksimum do 25 dzieci w grupie). W przedszkolu znajdują się 4 przestronne, dobrze wyposażone sale (ok 60 m² każda). Jednocześnie przedszkole prowadzi zajęcia dodatkowe: Język angielski (Nauką objęte są wszystkie dzieci - od najmłodszych grup począwszy); - Logopedia (po odpowiednim badaniu - diagnozie). W przedszkolu realizowane są także programy dydaktyczno - wychowawcze dopuszczone przez MEN, a także programy ekologiczne:

- Ekoludek poznaje świat.
- Ciekawa Matematyka Edyty Gruszczyk - Kolczyńskiej.
- Program "Jestem Kaszubą, Polakiem, Europejczykiem".
- Program adaptacyjny dla najmłodszych.
- Program wychowawczy i profilaktyczny.

Jednocześnie w ciągu roku szkolnego organizowane są:

- Teatrzyki i przedstawienia artystyczne dla dzieci (na Mikołaja i Wielkanoc) wystawiane przez teatry i agencje artystyczne.
- Uroczystości z okazji Andrzejek, Mikołajek, Wigilii, Balu Karnawałowego, Dnia Matki.
- Dzień Dziecka (wyjazdy poza teren przedszkola).
- Dzieci przygotowują JASEŁKA dla rodziców i dziadków.

Gminny Ośrodek Kultury w Somoninie – GOK swoją działalność rozpoczął 1 listopada 1967 roku z siedzibą w ówczesnym Domu Gromadzkim, późniejszym lokum Urzędu Gminy. W roku 1973 uchwałą Gminnej Rady Narodowej WOK został przemianowany na Gminny Ośrodek Kultury. GOK sprawuje opiekę merytoryczną nad istniejącym od 10 lat Kaszubskim Zespołem Folklorystycznym „Hopowianie” oraz grupami wyrażającymi chęć rozwijania zainteresowań wokally – instrumentalnych. Zajmuje się organizowaniem imprez okolicznościowych, mając na uwadze potrzeby gminne. Na terenie samej placówki prowadzone są zajęcia edukacyjne w zakresie nauki gry na instrumentach, nauki tańca towarzyskiego oraz języków obcych a także zajęcia związane z rozwojem fizycznym i psychicznym dzieci, zabawy i zawody sportowe. GOK jest odpowiedzialny również za redagowanie lokalnej gazetki „Wójtowa Kleka” która przedstawia najważniejsze fakty z życia gminy. Z dniem 1 czerwca 1992 roku uchwałą Rady Gminy w Somoninie dokonano połączenia Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w jedną instytucję kultury pod nazwą Gminny Ośrodek Kultury. W roku 1992 zapadła decyzja o zmianie lokalu GOK który otrzymał do dyspozycji część budynku OSP w Somoninie. Od roku 1992 GOK przejął także działalność sportowo – turystyczną w gminie. Ośrodek jest też animatorem działań turystycznych w Gminie Somonino, w którego gestii pozostają, między innymi:

- promocja gminy - wydawanie materiałów promocyjnych,
- organizowanie imprez (około 30 rocznie) o charakterze kulturalno – sportowo – rekreacyjno - turystycznym, odbywają się one w różnych sołectwach,
- prowadzenie trzech punktów informacji turystycznej,
- promowanie gminy na targach turystycznych,
- współpraca ze stowarzyszeniami i instytucjami, takimi jak: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Somoninie,
- Akademia Morska w Gdyni, Starostwo Powiatowe w Kartuzach i inne,
- współpraca z biurami turystycznymi.

Gminny Ośrodek Kultury zajmuje się wydawaniem różnego rodzaju publikacji promujących walory naszej gminy. W związku

z tym od stycznia 1996 r. powstał dział reklamy i promocji. Z inicjatywy mieszkańców gminy pracownicy GOK opracowali pierwszą książkę pt. "Wartości kaszubskich pokoleń" (wydawcą był Zarząd i Rada Gminy) oraz folder "Gmina Somonino zaprasza". Rok później opracowano i wydano następne publikacje, już w wersji dwujęzycznej.

Kolejną publikacją wydaną przez GOK była książka pt. "Miejscowości Gminy Somonino" napisana przez prof. dr hab. Edwarda Brezę z Uniwersytetu Gdańskiego. Inna książka, opracowana przez prof. dr hab. Błażeja Śliwińskiego, Kierownika Zakładu Historii Średniowiecza Polski i Nauk Pomocniczych Historii nosi tytuł "Kasztelania goręczyńska". W dziale tym opracowywane

są również materiały promocyjne dla wydawnictw czasopism turystycznych, widokówek i różnego rodzaju map (np. tras rowerowych).

Publikacje wydawane przez Ośrodek Kultury zabierane są na targi turystyczne w kraju i za granicą. Aby wyjść naprzeciw przybywającym na teren gminy turystom w roku 1996 został oddany do użytku Punkt Informacji Turystycznej w Ostrzycach, do którego budowy przyczynił się również GOK, przeznaczając na ten cel kwotę 5 000 zł z wypracowanych dochodów własnych. Punkt "IT" czynny jest cały rok. Można tam uzyskać wszelkie informacje turystyczne, zakupić foldery, pocztówki i pamiątki. Punkt "IT" ma kształt chaty kaszubskiej. Dach jest pokryty gontem, a ściany imitują pruski mur. Obiekt ten jest turystyczną wizytówką gminy. Dzięki staraniom Ośrodka Kultury i uprzejmości Kierownika Muzeum Kaszubskiego w Kartuzach, na piętrze placówki utworzono "izbę kaszubską", wyposażoną w komplet starych, muzealnych mebli. Oprócz Punktu "IT" w Ostrzycach, na terenie gminy działają, będące również w gestii GOK-u, dwa inne punkty "IT": w Somoninie i Goręczynie.

Wieloraka działalność jest możliwa dzięki życzliwości i wsparciu władz samorządowych, które widzą potrzebę organizowania życia kulturalnego, turystycznego i sportowego ale też wielu sponsorów oraz instytucji wspierających działania. W strategii rozwoju gminy do 2010 roku turystyka i promocja gminy mają silną pozycję. W te zadania wplatają się doskonale działania ośrodka kultury.

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Somoninie – OSP w Somoninie jest jednostką typu S2 powstałą w 1933 roku. Ponownie OSP odrodziła się w 1970 roku. Na początku działalności sprzęt przechowywano w pomieszczeniu byłej kuźni (o powierzchni 25 m²) a do dyspozycji strażaków była motopompa PO-5. W 1990 roku strażacy przenieśli się do nowej strażnicy oraz otrzymali w darze z Szwecji samochód gaśniczy Scania. Od 1995 roku jednostka działa w ramach KSRG. Aktualnie OSP zrzesza ogółem 60 członków. Bazę techniczną OSP stanowi strażnica, dwa samochody gaśnicze, ford transit, dwie motopompy PO-5, dwie pompy pływające, dwa agregaty prądotwórcze, piła spalinowa, pięć aparatów ochrony dróg oddechowych, deska ratownicza, zestaw ratowniczy PSP R1 oraz wyposażenie osobiste strażaków.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Siedziba Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej mieści się w Somoninie przy ulicy Wolności 13, natomiast Poradnia Rehabilitacyjna i Dział Fizykoterapii stanowiące komórki organizacyjne SPZOZ mieszczą się w Somoninie przy ulicy Osiedlowej 17. Ogólnie Organem założycielskim ośrodka jest Gmina Somonino, która utworzyła jednostkę w dniu 1 lipca 1997 roku jako Gminny Ośrodek Zdrowia w Somoninie w formie zakładu budżetowego. Następnie zgodnie z uchwałą Rady Gminy w Somoninie nr 8/II/98 z 5 listopada 1998 roku został on przekształcony w Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Obszarem działania SPZOZ w zakresie opieki zdrowotnej jest Gmina Somonino. Do celów SPZOZ należy udzielanie świadczeń zdrowotnych, profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowia oraz orzekanie o stanie zdrowia mieszkańców. Przychodnia jest zobowiązana do udzielenia nieodpłatnie świadczeń zdrowotnych osobom ubezpieczonym, które dokonały wyboru lekarza zatrudnionego w SPZOZ-ie oraz w innym osobom w razie nagłego wypadku. Osobom nieubezpieczonym świadczenia zdrowotne udzielane są odpłatnie. W skład SPZOZ w Somoninie wchodzi następujące komórki:

- podstawowej opieki zdrowotnej;
- pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego;
- położnictwa środowiskowo-rodzinnego;
- medycyny szkolnej;
- neurologii;
- ortopedii;
- logopedii;
- pracowni USG;
- rehabilitacji;
- fizykoterapii;
- ośrodek rehabilitacji dziennej.

Ponadto warto podkreślić, że przy SPZOZ w Somoninie działa Rada Społeczna, która jest organem inicjującym i opiniodawczym Rady Gminy oraz doradczym kierownika zakładu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Somoninie – GOPS został powołany w 1990 roku w wyniku reorganizacji systemu opieki społecznej. Ośrodek jest jednostką organizacyjną podporządkowaną władzy samorządowej nad którą bezpośredni nadzór sprawuje Wójt. Zadaniem GOPS-u jest diagnostyka jednostkowa i środowiskowa, bezpośrednie udzielanie świadczeń pieniężnych, świadczeń w naturze oraz usług. Ośrodek współpracuje z różnymi instytucjami, zakładami a szczególnie z władzami gminy. Z pomocy Ośrodka mogą korzystać osoby oraz rodziny, które samodzielnie nie mogą zapewnić podstawowych warunków egzystencji sobie i swoim rodzinom a także osoby które z różnych przyczyn często niezależnych od siebie znajdują się w trudniej sytuacji życiowej. W okresie od stycznia do sierpnia 2009 roku Ośrodek udzielił następujące ilości porad:

- Indywidualne spotkania z psychologiem – 57 osób
- Interwencje w rodzinach – 34 rodzin
- Prowadzenie niebieskich kart 2 rodziny
- Kierowanie do domu pomocy – 4
- Kierowanie na komisje powiatową – 44 os
- Kierowanie na komisje alkoholową – 3 os

- Kierowanie do CIS Ostrzyce – 7 osób
- Współpraca w PCPR oraz kuratorami sądowymi – dotycząca 25 rodzin
- Współpraca z pedagogami szkolnymi – dotycząca 30 dzieci

Punkt Informacji Turystycznej w GOK Somonino – w ramach GOK-u w Somoninie

funkcjonują trzy punkty informacji turystycznej:

- Informacja Turystyczna – Ostrzyce - Ostrzyce, ul. Droga Kaszubska 27,
- Punkt Informacji Turystycznej w GOK Somonino - 83-314 Somonino, ul. Ceynowy 1A,
- Punkt Informacji Turystycznej (uzupełniający) Biblioteka Goręczyno - 83-311 Goręczyno, ul. Kasztelańska 66

IV.5 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

IV.5.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Mieszkańcy Somonina, podobnie jak większość mieszkańców gminy Somonino zaopatrywani są w wodę z ujęć podziemnych, ujmujących wody czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Główna warstwa wodonośna czwartorzędu położona jest bezpośrednio pod glinami zwałowymi złodowacenia bałtyckiego i zbudowana jest z różnoziarnistych piasków, pospółek i żwirów. Miąższość warstwy waha się w granicach od kilku do kilkunastu metrów, a znaczny zasięg terytorialny nadaje jej charakter zbiornika wód podziemnych.

Na terenie Somonina funkcjonuje stacja uzdatniania wody składająca się z dwóch studni głębinowych. Długość sieci wodociągowej na terenie Somonina wynosi 20,9 km a długość przyłączy wodociągowych 12,1 km. Prawie wszyscy mieszkańcy korzystają z sieci wodociągowej, poziom zwodociągowania w Somoninie wynosi bowiem 96%.

IV.5.2. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

Miejscowość Somonino w zakresie odbioru i oczyszczania ścieków obsługiwana jest przez sieć kanalizacji sanitarnej przesyłającej ścieki do gminnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Sławki. Somonino jest obecnie najlepiej skanalizowaną wsią na terenie gminy – do sieci kanalizacyjnej w miejscowości jest przyłączonych w sumie 90 % mieszkańców wsi których obsługuje 18,2 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz 11,6 km przyłączy kanalizacyjnych. Ścieki od pozostałych mieszkańców gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych z których wywożone są wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków, odprowadzane przez osadniki gnilne do wód powierzchniowych lub odpływają bez oczyszczenia do wód powierzchniowych i do ziemi.

Na obszarze gminy a tym samym miejscowości Somonino nie funkcjonują zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków opadowych. Wody deszczowe odprowadzane są

powierzchniowo, a istniejące gdzieś fragmentaryczne odcinki kanałów deszczowych odwadniają niewielkie powierzchnie terenów utwardzonych.

Na terenie Gminy Somonino funkcjonuje poprawnie zorganizowany system wywozu odpadów. Odpady stałe pochodzące z miejscowości Somonino wywożone są na urządzone składowisko odpadów w Szadółkach, zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Gminą Somonino a Gminą Gdańsk.

Miejscowość Somonino objęta jest systemem wywozu nieczystości funkcjonującym na terenie gminy Somonino opartym na współpracy z prywatnymi i komunalnymi zakładami zajmującymi się wywozem nieczystości płynnych na podstawie koncesji nadanej przez Wójta Gminy Somonino. Ścieki z terenu miejscowości Somonino wywożone są do oczyszczalni ścieków w Sławkach, która mieści się na terenie gminy Somonino.

IV.5.3. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie Gminy Somonino a tym samym na terenie miejscowości Somonino nie ma zorganizowanego systemu zaopatrywania w ciepło. Źródła ciepła stanowią lokalne i indywidualne kotłownie. Kotłownie lokalne opalane są z reguły węglem lub olejem opałowym. Kotłownie indywidualne w budownictwie mieszkaniowym i zagrodowym opalane są w ok. 40-50% drewnem i odpadami z drewna.

IV.5.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Na obszarze Gminy Somonino a tym samym na terenie miejscowości Somonino nie występuje sieć z gazem ziemnym. Występujące w tym zakresie potrzeby zaspokajane są przez sprawnie działający system dystrybucji butlowego gazu płynnego.

IV.5.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Z energii elektrycznej korzysta 100% mieszkańców Somonina. Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są przez stacje transformatorowe, pracujące prawie wyłącznie jako końcowe na odczepach od linii magistralnych. Większość stacji to stacje słupowe z transformatorami od 30 do 250 kV A.

Sieć rozdzielcza niskiego napięcia jest siecią napowietrzną, posadowioną na słupach betonowych. Powszechnym stosowanym systemem ochrony od porażeń jest zerowanie.

IV.6 GOSPODARKA I ROLNICTWO

Gospodarka miejscowości Somonino oparta jest obecnie o rozwój dwóch podstawowych sektorów: rolnictwa oraz usługi dla ludności, z czego dominującą formą z uwagi na niewielki areal użytków rolnych oraz pełnienie funkcji siedziby władz gminy jest funkcja usług dla ludności. Potęguje to fakt, że ukształtowanie terenu miejscowości oraz klimat nie sprzyjają prowadzeniu rolnictwa na wysokim poziomie. Struktura jakości gruntów według klas gleb przedstawiona została w poniższej tabeli:

Tab 5. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha.

L.p.	Klasa	Powierzchnia ha	% powierzchni
1.	I	0,00	0,00
2.	II	0,00	0,00
3.	III	0,00	0,00
4.	IV	96,9930	17,14
5.	V	196,5628	34,73
6.	VI	228,9042	40,45
7.	Pozostałe	43,4801	7,68
8.	Razem	565,9401	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Struktura bonitacyjna gruntów na terenie Somonina świadczy o niskiej jakości gleb pod kątem rolniczego użytkowania. Obecnie w miejscowości brak jest gleb klas I, II i III. Zdecydowanie dominują natomiast tutaj gleby klasy VI które zajmują ponad 40 % całkowitej powierzchni Somonina oraz grunty klasy V – ponad 34 %. Równie spory udział mają gleby klasy IV – ponad 17% powierzchni. Taka struktura decyduje o relatywnie bardzo słabych warunkach glebowych dla rozwoju rolnictwa, które z racji tego może się opierać głównie na uprawie niewymagających zbóż i roślin okopowych oraz produkcji zwierzęcej.

Tab 6. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Somonino.

L.P.	Wielkość gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw	% gospodarstw
1.	poniżej 1	24	22,02
2.	1-2ha	28	25,69
3.	2-6 ha	38	34,86
4.	6-10 ha	13	11,93
5.	10-15 ha	2	1,83
6.	15-20 ha	2	1,83
7.	20-30 ha	1	0,92
8.	30-40 ha	1	0,92
6.	Razem	109	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Obecnie działalności rolniczą w Somoninie prowadzi 109 gospodarstw rolnych. Struktura wielkościowa tych gospodarstw wskazuje, że dominują wśród nich jednostki małe o powierzchni do 6 ha, które stanowią w sumie ponad 73 % wszystkich gospodarstw. Jednocześnie bardzo mało na terenie Somonina jest zlokalizowanych gospodarstw rolnych o charakterze towarowym – uprawiających na areale o powierzchni pow. 10 ha użytków rolnych – w 2009 roku w Somoninie istniało zaledwie 6 tej wielkości gospodarstw.

Według danych Urzędu Gminy Somonino w 2009 roku na terenie miejscowości Somonino zarejestrowanych było 166 podmiotów gospodarczych. Liczba ta wskazywała, że w Somoninie istnieje 27% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w całej gminie. Jednocześnie wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości sięgał w badanej miejscowości poziomu 60 podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców. Była to wielkość nieznacznie niższa od notowanej średnio w skali całej gminy (63 podmioty) co wskazuje na relatywnie wysoki poziom rozwoju tej dziedziny życia gospodarczego w Somoninie.

Poniższa tabela obrazuje rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej na terenie Somonina:

Tab 7. Rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej w Somoninie

L.p.	Rodzaj działalności	Liczba	% firm
1.	Usługi budowlane	69	41,57
2.	Handlowo – usługowe (sklepy ogólnospożywcze i przemysłowe, hurtownie)	31	18,67
3.	Praktyka lekarska dentystyczna	2	1,20
4.	Usługowe – wykonywanie instalacji elektrycznej	4	2,41
5.	Hotel	1	0,60
6.	Catering	1	0,60
7.	Działalność pielęgnarska	1	0,60
8.	Produkcja i wykończenie mebli oraz produkcja parkietów podłogowych, produkcja wyrobów taratacznych	6	3,61
9.	Wynajem, naprawa i dzierżawa maszyn rolniczych	2	1,20
10.	Produkcja konstrukcji metalowych	1	0,60
11.	Fryzjerstwo	3	1,81
12.	Usługi transportowe	11	6,63
13.	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	5	3,01
14.	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych	5	3,01
15.	Usługowe – wykonanie instalacji centralnego ogrzewania	3	1,81
16.	Usługowe – ocena ryzyka i szacowanie poniesionych strat	2	1,20
17.	Produkcja wyrobów różnego rodzaju	2	1,20
18.	Usługowe – pośrednictwo pieniężne, pomoc finansowa	2	1,20
19.	Naprawa elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	2	1,20
20.	Usługowe – reklama	1	0,60
21.	Nauka języków obcych	1	0,60
22.	Kucie i wytłaczanie metali	1	0,60
23.	Produkcja statków	1	0,60
24.	Działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku	1	0,60
25.	Park rozrywki	1	0,60
26.	Produkcja wyrobów chemicznych	1	0,60
27.	Działalność związana z grami losowymi	1	0,60
28.	Działalność w zakresie inżynierii	1	0,60
29.	Produkcja artykułów z papieru	1	0,60
30.	Transmisja danych	1	0,60
31.	Usługowe – taksówka osobowa	1	0,60
32.	Działalność ambulansu wypadkowego	1	0,60
Razem:		166	100,00

Jak wynika z powyższej tabeli w Somoninie prowadzone są głównie firmy oferujące usługi budowlane i około budowlane oraz firmy handlowo - usługowe. Wśród istniejących podmiotów zdecydowanie dominują małe, rodzinne firmy zatrudniające kilku pracowników.

IV.7 KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

Na obszarze miejscowości Somonino działa szereg zarejestrowanych organizacji społecznych oraz koncentruje się życie społeczne i kulturalne nie tylko Somonina ale także całej gminy. W tym zakresie do głównych przejawów życia społecznego w Somoninie należy zaliczyć:

- **Zespół Folklorystyczny im. Jana Włásniewskiego " Mali Hopowianie"** - powstał w 2004 roku. Działa do dziś przy Gminnym Ośrodku Kultury w Somoninie. Siedzibą zespołu jest Szkoła Podstawowa w Egiertowie. Zespół liczy od 35-40 uczniów -klas III i IV Szkoły Podstawowej w Egiertowie i kilku uczniów Gimnazjum Publicznego w Somoninie. Pierwszym etnochoreografem był nieżyjący już Jan Włásniewski. Obecnie kierownikiem zespołu jest Katarzyna Patoka, kierownikiem muzycznym Józef Stachnik a choreografem Żywilla Okła. Zespół występuje w stylizowanych strojach wzorowanych na strojach Kaszubskich z końca XVIII w. Tańczy i śpiewa dwa programy-" Z Kaszubskich stron" oraz " Z Kaszebów rodem". Do tej pory zespół był dwa razy za granicą- w Danii na Dniach Polski, oraz w Słowacji na zaproszenie Centrum Kultury z Nowej Spiskiej Wsi.
- **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kultury Sportu i Turystyki na Wsi "Przyjazna Wieś Kaszubska"** - powstało w 2004 roku. Ma siedzibę w Somoninie. Zrzesza 23 członków z różnych miejscowości którym na sercu leży wszechstronny rozwój Gminy Somonino, oraz współpraca z instytucjami i samorządami dla realizacji zaplanowanych celów, w tym wprowadzenie w życie projektów.
- **Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Oddział Somonino** - 26 styczeń 1979 to data, która zapoczątkowała istnienie Oddziału ZK-P w Somoninie. Inicjatorką tego przedsięwzięcia była Maria Brusznicka – ówczesna dyrektorka GOK-u w Somoninie. Organ założycielski stanowiło 21 osób. Z tego składu do dziś członkami Zrzeszenia są: Jan Czapiewski, Mieczysław Flisikowski, Józef Hudela, Maria Keller i Dorota Podogrocka. W latach 1979- 2004 w ewidencji oddziału ZK-P zarejestrowano ponad 120 osób. Liczba członków w ciągu 25 lat działalności bardzo dynamicznie się zmieniała. Do 2000 roku wzrastała, później zmniejszała się.
- **Klub wędkarstwa sportowego „Kaszub”, swoją siedzibę ma w budynku GOK-u w Somoninie.**

- **Warsztat Terapii Zajęciowej** - celem działalności warsztatu jest ogólne usprawnienie, doskonalenie sprawności ruchowej podopiecznych pozwalającej na uzyskanie niezależności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb i samodzielności w życiu codziennym. Warsztat ma być pierwszym etapem tworzenia Kaszubskiego Centrum Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Poniżej przedstawiono wykaz organizacji pozarządowych mających siedzibę na terenie Somonina – zarejestrowanych w ewidencji organizacji pozarządowych Starostwa Powiatowego w Kartuzach:

Tab 8. Organizacje pozarządowe na terenie Somonina.

Lp.	Nazwa organizacji	Kontakt	Obszar działania organizacji
1.	Klub Sportowy „Goll”	os. Nad Radunią 31 83-314 Somonino	-
2.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kultury, Sportu i Turystyki na Wsi „ Przyjazna Wieś Kaszubska ”	Gminny Ośrodek Kultury ul. Ceynowy 1 a 83-314 Somonino tel. 058 684-11-26	- kultura i sztuka - sport, turystyka, rekreacja, hobby
3.	Stowarzyszenie „ Przyszłość ”	Sławki 15 83-314 Somonino tel. 058 684-11-31	- ochrona zdrowia - prawo i jego ochrona, prawa człowieka - usługi socjalne, pomoc społeczna
4.	Uczniowski Klub Sportowy „ Traper ”	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Wolności 39 83-314 Somonino tel. 058 684-11-91	- sport, turystyka, rekreacja, hobby

V. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON SOMONINA.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego miejscowości Somonino poniżej przedstawiono analizę SWOT przedstawiającą mocne strony (Strengths), słabe strony (Weaknesses), szanse (Opportunities), zagrożenia (Threats) pokazujące potencjał Somonina i możliwości rozwoju tej miejscowości w najbliższej przyszłości.

Tab 9. Analiza SWOT dla miejscowości Somonino.

Mocne strony	Słabe strony
▪ położenie na terenie otuliny Kaszubskiego Parku Krajobrazowego ▪ położenie na terenie najatrakcyjniejszej części Pojezierza Kaszubskiego – Szwajcarii Kaszubskiej ▪ atrakcyjne walory środowiska kulturowego, ▪ szlak rowerowy przebiegający przez miejscowość ▪ korzystne położenie komunikacyjne, ▪ dobre wyposażenie w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną, ▪ dobre wyposażenie w infrastrukturę społeczną, ▪ tereny do zagospodarowania na infrastrukturę rekreacyjną dla mieszkańców i turystów, ▪ pełnienie funkcji lokalnego centrum administracyjnego, ▪ położenie nad rzeką Radunią, ▪ duża lesistość sprzyjająca rozwojowi turystyki, ▪ wysoki poziom rozwoju przedsiębiorczości, ▪ wysoki poziom rozwoju życia społecznego,	▪ słaba jakość gleb pod względem ich rolniczego wykorzystania, ▪ brak wysokotowarowych wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych, ▪ brak wpływu posiadanych walorów turystycznych na gospodarkę miejscowości i dochody mieszkańców, ▪ brak miejsc noclegowych ▪ zły stan dróg ▪ słaba infrastruktura sportowo-rekreacyjna, ▪ niewielki udział użytków rolnych w powierzchni wsi,
Szanse	Zagrożenia
▪ możliwość wykorzystania funduszy UE na rozwój infrastruktury i przedsiębiorczości, ▪ atrakcyjne położenie miejscowości pod względem rekreacyjnym dla mieszkańców Trójmiasta, ▪ wzrost zainteresowania terenami rekreacyjnymi, położonymi poza dużymi aglomeracjami miejskimi	▪ bezrobocie ukryte wśród mieszkańców zajmujących się rolnictwem, ▪ ubożenie społeczeństwa Somonina, ▪ niewykorzystanie posiadanych walorów naturalnych, ▪ odpływ ludności na obszary o lepszych warunkach bytowych,

**VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH
SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU
MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.**

Odzwierciedleniem wniosków dotyczących stanu obecnego miejscowości Somonino oraz perspektyw jej rozwoju na przyszłość jest pakiet projektów do realizacji zaplanowanych na lata 2009-2016. Przewidziane zadania pozwolą z jednej strony na wykorzystanie posiadanych walorów środowiskowych dla rozwoju społecznego i gospodarczego a jednocześnie przyczynią się do wyeliminowania lub ograniczenia obecnie zidentyfikowanych słabych stron oraz zagrożeń w rozwoju regionu.

Przedstawione poniżej zaplanowane projekty mają charakter przede wszystkim inwestycji infrastrukturalnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej.

1. Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie

Projekt polega na budowie hali rehabilitacyjno-sportowej wraz z jej częściowym podpiwniczeniem i budową łącznika do gimnazjum publicznego w Somoninie. Zasadniczą częścią hali jest duża sala widowiskowa, sala gimnastyczna dla osób niepełnosprawnych oraz zaplecze socjalne. Celem inwestycji będzie poprawa dostępu dzieci i młodzieży do aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz zajęć lekcyjnych. Efektem projektu będzie lepsza jakość oferty edukacyjnej na poziomie gimnazjalnym oraz uatrakcyjnienie oferty sportowo-rekreacyjnej, rehabilitacyjnej i kulturalnej.

Koszt przedsięwzięcia: 5 675 874, 30 zł

Termin realizacji: 2009 – 2010 r. (źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 9.1 Lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa i kultury oraz Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, istniejący przy Ministerstwie Sportu i Turystyki)

2. Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej (źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 9.2 Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia).

Przedmiotowa inwestycja będzie polegać na:

- a/ remoncie pomieszczeń, znajdujących się na parterze SPZOZ w Somoninie z przystosowaniem tych pomieszczeń do aktualnych wymagań sanitarnych. W zakres remontu wchodzi także: wyremontowanie pomieszczeń po byłej aptece i ich adaptacja na nowe gabinety.
- b/ wykonaniu remontu części pokrycia dachowego od strony ulicy Ceynowy, remont ten będzie polegać na rozebraniu pokrycia dachowego z onduliny wraz z rozebraniem rynien i rur spustowych. W zamian zostanie położona blacha powlekana trapezowa, rynny dachowe

półokrągłe i rury spustowe okrągłe również z blachy powlekanej. W ramach remontu tej części dachu zostaną wymienione również okna dachowe.

c/ remont drogi dojazdowej do ośrodka oraz chodnika ma polegać na rozebraniu istniejących nawierzchni ułożonych z płyt betonowych oraz częściowo z płyt betonowych typu Yumbo oraz zastąpienie ich nawierzchnią z kostki brukowej betonowej grub. 6 i 8 cm na podsypce cementowo-piaskowej.

Zasadniczym celem realizacji inwestycji będzie poprawa dostępu mieszkańców całej gminy do wysokiej jakości usług medycznych. Głównym rezultatem realizacji założeń tego celu będzie natomiast poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy, spadek zachorowalności oraz śmiertelności mieszkańców gminy.

Termin realizacji projektu: 2010 r.

Koszt inwestycji: około 372 493,30 zł.

3. Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie (źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 9.3 Lokalne inicjatywy obywatelskie)

Inwestycja będzie polegać na wykonaniu robót przygotowawczych ziemnych oraz montażu urządzeń zabawowych, na które będą składały się między innymi ławki z oparciem, ławki młodzieżowe, huśtawki, zestaw zabawowy Urwis, sprężynowce i kosze na śmieci. Celem realizacji projektu będzie poprawa dostępu dzieci i młodzieży do podstawowej infrastruktury społecznej w gminie. Głównym efektem realizacji inwestycji będzie natomiast wzrost możliwości spędzania wolnego czasu przez dzieci z terenu gminy z wykorzystaniem wysokiej jakości infrastruktury.

Termin realizacji projektu: 2011 r.

Koszt inwestycji (wartość prac budowlanych): około 120 000 zł.

4. Termomodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie

Inwestycja Termomodernizacja budynku Gimnazjum Publicznego w Somoninie obejmuje ocieplenie ścian zewnętrznych budynku metodą bezspoinową z użyciem styropianu EPS 80-036 oraz ocieplenie dachu wełną mineralną układaną między krokwiami o współczynniku przewodności nie większym niż $\lambda = 0,045 \text{ W/mK}$. Celem realizacji projektu będzie poprawa warunków nauczania dzieci i młodzieży w gimnazjum w Somoninie. Modernizacja infrastruktury szkolnej ewoluuje stopniowo, ale z tendencją ciągłego wzrostu nasila się każdego roku. Zapewnienie właściwej organizacji dostępu do szkół sprawi, że rozwój dzieci i młodzieży będzie przebiegać bezpiecznie – w sposób kontrolowany, zaspokoi potrzeby społeczne oraz będzie ekonomicznie uzasadniona, zatem spełnione zostaną wszelkie kryteria ekorozwoju.

(źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 5.5 Infrastruktura energetyczna i poszanowanie energii).

Termin realizacji projektu: 2010 r.

Koszt inwestycji: 456 159,54 zł.

5. Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska

W ramach projektu wykonane zostaną prace budowlane w obrębie drogi łączącej Somonino z Goręczynem polegające na poprawie stanu ich nawierzchni oraz poszerzeniu profilu drogi. Jednocześnie w ramach tych działań zostanie poprawione oznakowanie istniejącej drogi. Inwestycje te będą miały na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu ciągami dróg w Somoninie zarówno dla pojazdów mechanicznych jak i osób pieszych. Rezultatami realizacji projektu będą przede wszystkim:

- skrócenie czasu poruszania się po drogach,
- obniżenie liczby wypadków,
- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Termin realizacji projektu: 2011- 2013 r.

Koszt inwestycji: 1 000 000 zł.

6. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie

Głównym celem inwestycji będzie poprawa warunków nauki dla dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Somoninie. Projekt będzie polegał w tym zakresie na rozbudowie, nadbudowie, i przebudowie Szkoły Podstawowej. Głównymi rezultatami planowanej inwestycji będą przede wszystkim efekty w postaci poprawy warunków nauczania dzieci w SP w Somoninie oraz wzrost możliwości spędzania wolnego czasu przez dzieci z terenu gminy z wykorzystaniem wysokiej jakości infrastruktury społecznej.

Termin realizacji projektu: 2013-2014 r.

Koszt inwestycji: 1 100 000,00

7. Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie

Celem operacji jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz zachowanie rybackiego charakteru obszaru Szwajcarii Kaszubskiej poprzez częściową przebudowę, rozbudowę i nadbudowę Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w celu utworzenia Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Somoninie. Przedsięwzięcie obejmuje zarówno roboty budowlane, jak i wyposażenie powstałych pomieszczeń. W wyniku realizacji operacji mają powstać nowe sale, w tym świetlica. Centrum będzie pełniło funkcje społeczno-kulturalne.

Termin realizacji projektu: 2012-2013 r.

Koszt inwestycji: 1 340 000,00

8. Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie

Przedmiotem projektu jest uporządkowanie terenu gminnego i w ramach tego budowa placu zabaw dla najmłodszych. Tereny do zagospodarowania są doskonałym miejscem z przeznaczeniem na cele rekreacyjne dla najmłodszych. Przedmiotowa inwestycja polega na robotach przygotowawczych ziemnych oraz montażu urządzeń zabawowych na zabetonowanych kotwach systemowych.

- Urządzenie tego miejsca wpłynie pozytywnie na wizerunek miejscowości i jednocześnie przyczyni się do stworzenia oferty rekreacyjnej dla mieszkańców a tym samym przyczyni się poprawy jakości ich życia.
- Wartość inwestycji: 74 475,00 zł
- Termin realizacji: 2011-2012 r.

9. Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.

Głównym celem realizacji inwestycji będzie poprawa bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców Somonina. Projekt będzie w tym zakresie polegał na budowie kolektora burzowego wraz ze zbiornikiem retencyjnym w Somoninie. Głównym efektem realizacji inwestycji będzie ograniczenie lokalnych podtopień oraz wyeliminowanie zagrożenia powodziowego w samym Somoninie.

Termin realizacji projektu: 2014-2016 r.

Koszt inwestycji: 3 000 000 zł.

10. Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego

Projekt przewiduje budowę ciągu pieszego prowadzącego od budynków Szkoły Podstawowej do Gimnazjum w Somoninie. W tym zakresie przewiduje się zarówno budowę nowych chodników jak i remont chodników już istniejących – będących w złym stanie technicznym. Potrzeba realizacji inwestycji wynika przede wszystkim z okresowego bardzo dużego natężenia ruchu – zarówno pieszych jak i pojazdów mechanicznych – w Somoninie i potrzeby zapewnienia przede wszystkim bezpieczeństwa dzieci i młodzieży poruszających się po drogach. Z tego względu celem realizacji inwestycji jest przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa poruszania się po drogach w całej miejscowości a jego głównym efektem będzie obniżenie liczby wypadków i kolizji drogowych.

Termin realizacji projektu: 2012-2013 r.

Koszt inwestycji: 500 000 zł.

11. Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina

Projekt przewiduje budowę ciągu pieszego prowadzącego od Urzędu Gminy w kierunku osiedla Mestwina w Somoninie. W tym zakresie przewiduje się zarówno budowę nowych chodników jak i remont chodników już istniejących – będących w złym stanie technicznym. Potrzeba realizacji

inwestycji wynika przede wszystkim z okresowego bardzo dużego natężenia ruchu – zarówno pieszych jak i pojazdów mechanicznych – w Somoninie i potrzeby zapewnienia przede wszystkim bezpieczeństwa mieszkańców poruszających się po drogach. Z tego względu celem realizacji inwestycji jest przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa poruszania się po drogach w całej miejscowości a jego głównym efektem będzie obniżenie liczby wypadków i kolizji drogowych.

Termin realizacji projektu: 2013-2014 r.

Koszt inwestycji: 600 000zł.

12. Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami

W ramach projektu wykonane zostaną prace remontowe na odcinkach dróg lokalnych polegające na poprawie stanu ich nawierzchni oraz poszerzeniu profilu dróg. Jednocześnie w ramach tych działań zostanie poprawione oznakowanie istniejących ulic. Inwestycje te będą miały na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu ciągami dróg w Somoninie zarówno dla pojazdów mechanicznych jak i osób pieszych. Rezultatami realizacji projektu będą przede wszystkim:

- skrócenie czasu poruszania się po drogach,
- obniżenie liczby wypadków,
- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Termin realizacji projektu: 2015-2016 r.

Koszt inwestycji: 1 000 000 zł.

13. Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie

Przedmiotem projektu jest uporządkowanie terenu wokół hali rehabilitacyjno-sportowej połączonej łącznikiem z Gimnazjum Publicznym im. Jana Pawła II oraz wokół kompleksu boisk sportowych, które znajdują się przy hali. Tereny do zagospodarowania znajdują się przy dużym budynku oświatowym i są doskonałym miejscem, które można zagospodarować na cele rekreacyjno-sportowe dla wszystkich mieszkańców gminy. Planowane parkingi oraz chodniki będą służyły także bezpieczeństwu osób korzystających z infrastruktury sportowej. Inwestycja ta wpłynie pozytywnie na wizerunek całej miejscowości i jednocześnie przyczyni się do stworzenia lepszej jakościowo oferty rekreacyjno-sportowej dla odwiedzających gminę turystów.

Termin realizacji projektu: 2011 r.

Koszt inwestycji około: 400 000 zł.

14. Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie

Przedmiotem realizacji projektu będzie budowa parku rekreacyjno – wypoczynkowego na potrzeby mieszkańców i turystów odwiedzających gminę w Somoninie. Celem inwestycji będzie stworzenie dodatkowej atrakcji turystycznej oraz miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców

w gminnej miejscowości. Głównym rezultatem realizacji projektu będzie wzrost liczby turystów odwiedzających Somonino.

Termin realizacji projektu: 2015-2016 r.

Koszt inwestycji: 1 800 000 zł.

15. Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie

Celem inwestycji będzie wykorzystanie odnawialnego źródła energii do zaopatrzenia w energię sali rehabilitacyjno – sportowej w Somoninie. Projekt będzie polegał na instalacji solarów dla budynku hali. Głównym efektem realizacji projektu będzie ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery w wyniku ogrzewania budynku hali tradycyjnymi źródłami energii.

Termin realizacji projektu: 2011 r.

Koszt inwestycji: 200 000 zł.

15. Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie

W ramach planowanego projektu zostanie odnowiony pomnik, znajdujący się przy ulicy Ceynowy w Somoninie. W zakres inwestycji oprócz odnowienia pomnika wchodzi także odnowienie krzyża, zmodernizowanie istniejącego oświetlenia oraz zagospodarowanie zieleni. Projekt ma na celu zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego wsi, ukierunkowanie zainteresowań młodzieży na wydarzenia II wojny światowej na terenie Gminy Somonino oraz poprawę estetyki miejscowości.

Termin realizacji projektu: 2010-2011 r.

Koszt inwestycji: 100 000 zł.

Finansowanie: Działanie 4.1/413 PROW „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, objętego PROW 2007-2013.

Zbiorcze zestawienie planowanych inwestycji w miejscowości Somonino przedstawia poniższa tabela:

Tab 10. Zestawienie planowanych inwestycji na lata 2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Koszt w zł
1	Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie	5 675 874
2	Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej	372 493
3	Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie	120 000
4	Termomodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie	456 159
5	Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska	1 000 000
6	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie	1 100 000,00

7	Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie	1 340 000,00
8	Budowa palcu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie	74.475,00
9	Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.	3 000 000
10	Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego.	500 000
11	Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina.	600 000
12	Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami.	1 000 000
13	Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie	400 000
14	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie.	1 800 000
15	Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie.	200 000
16	Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie	100 000
Łącznie		

Tab 11. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć

L.P.	Nazwa zadania	Koszt całkowity PLN	Struktura finansowania			Finansowanie			
			Wkład własny	Środki zewnętrzne		Własne		Środki zewnętrzne	
					Opis	PLN	%	PLN	%
1.	Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie	5 675 874	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 9.1	851 381,10	15	4 824 492,90	85
2.	Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej	372 493	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 9.2	55 873,95	15	316 619,05	85
3.	Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie	120 000	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 9.3	18 000,00	15	102 000,00	85
4.	Termmodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie	456 159	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 5.5	68 423,85	25	387 735,15	75
5.	Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska	1 000 000	X	-	-	1 000 000	100	0,00	0,00
6.	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie	1 100 000,00	X	X	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich „Odnowa i rozwój wsi”	275 000,00	25	825 000,00	75
7.	Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie	1 340 000,00	X	X	PO RYBY	201 000,00	15	1 139 000,00	85

8.	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie	74 475,00	x	x	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich „Odnowa i rozwój wsi”, Działanie 413	14 896,00	20	59 579,00	80
9.	Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.	3 000 000	x	-	-	3 000 000	100	0,00	0,00
10.	Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego.	500 000	x	-	-	500 000	100	0,00	0,00
11.	Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina.	600 000	x	-	-	600 000	100	0,00	0,00
12.	Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami.	1 000 000	x	-	-	1 000 000	100	0,00	0,00
13.	Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie	400 000	x	x	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 9.3	60 000,00	15	340 000,00	85
14.	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie.	1 800 000	x	-	-	1 800 000	100	0,00	0,00
15.	Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie.	200 000	x	-	-	200 000	100	0,00	0,00

16.	Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie	100 000	X	X	Działanie 4.1/413 PROW „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”	25 000	25	75 000	75
-----	--	---------	---	---	--	--------	----	--------	----

Tab 12. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji
1	Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie	2009-2010
2	Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej	2010
3	Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie	2011
4	Termomodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie	2010
5	Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska	2011-2013
6	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie	2013-2014
7	Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie	2012-2013
8	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie	2011-2012
9	Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.	2014-2016
10	Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego.	2012-2013
11	Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina.	2013-2014
12	Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami.	2015-2016
13	Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie	2011
14	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie.	2015-2016
15	Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie.	2011
16	Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie	2010-2011

Tab 13. Harmonogram Gantta dla planowanych przedsięwzięć

Lp.	Nazwa zadania	Rok							
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie								
2	Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej								
3	Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie								

4	Termomodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie								
5	Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska								
6	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie,								
7	Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie								
8	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie								
9	Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.								
10	Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego.								
11	Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina.								
12	Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami.								
13	Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie								
14	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie.								
15	Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie.								
16	Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie								

SPIS RYSUNKÓW

- Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.
- Rys 2. Położenie Somonina w regionie.
- Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Somoninie na tle całej gminy.
- Rys 4. Struktura wieku ludności Somonina na tle gminy Somonino w 2009 roku.

SPIS TABEL

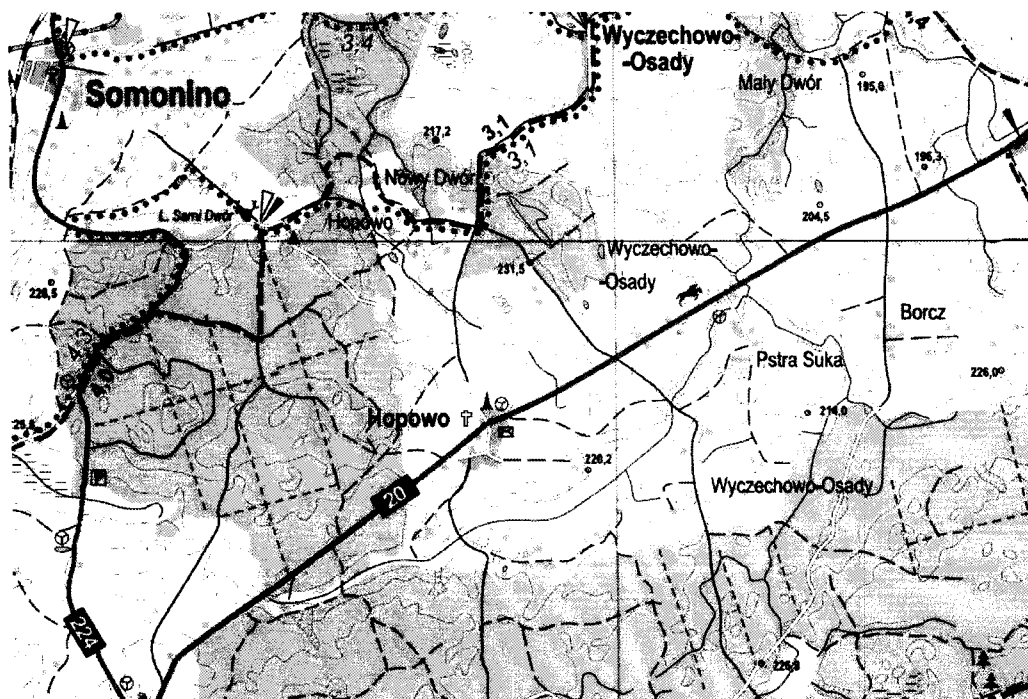
- Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2008 roku.
- Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych w 2008 roku.
- Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Somonino w ha w 2009 roku.
- Tab 5. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha.
- Tab 6. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Somonino.
- Tab 7. Rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej w Somoninie
- Tab 8. Organizacje pozarządowe na terenie Somonina.
- Tab 9. Analiza SWOT dla miejscowości Somonino.
- Tab 10. Zestawienie planowanych inwestycji na lata 2009-2016
- Tab 11. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć
- Tab 12. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji
- Tab 13. Harmonogram Gantt dla planowanych przedsięwzięć

Gmina Somonino

Plan Odnowy Miejscowości

Hopowo

na lata 2009 - 2016

Hopowo, 2012 r.

Opracowanie przygotowane na zlecenie:

Urzędu Gminy Somonino
ul. Ceynowy 21
83-314 Somonino

przez:

Doradztwo Strategiczne – Inwestycyjne „PROGRESS”
Jarosław Zielonka
ul. Mściwoja II 36a/7
83-300 Kartuzy

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	4
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.....	5
II.1. POŁOŻENIE.....	5
II.2. SFERA SPOŁECZNA.....	11
II.3. SFERA GOSPODARCZA.....	13
III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI HOPOWO.....	16
III.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA, LICZBA LUDNOŚCI.....	16
III.2. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA POWSTANIE UKŁADU PRZESTRZENNEGO.....	18
III.3. OKREŚLENIE PRZESTRZENNEJ STRUKTURY MIEJSCOWOŚCI.....	19
IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.....	21
IV.1. WALORY NATURALNE.....	21
IV.2. SFERA SPOŁECZNA.....	24
IV.3. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.....	27
IV.4. GOSPODARKA.....	27
IV.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	29
V. MOCNE I SŁABE STRONY.....	31
VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.....	32
VII. POŁĄCZENIE Z INNYMI PROGRAMAMI.....	38
VIII. SPIS TABEL.....	39
IX. SPIS RYSUNKÓW.....	40

I. WSTĘP.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stworzyło dla naszego kraju szereg dodatkowych możliwości rozwoju zarówno w wymiarze społecznym jak i gospodarczym mających charakter tak bezpośrednich korzyści finansowych jak i pośrednich możliwości korzystania z zalet wspólnego rynku. Jednocześnie proces integracji i sama możliwość skorzystania z jej dobrodziejstw wymusiła spełnienie pewnych standardów i norm formalnych co przejawia się także w procesie realizacji projektów współfinansowanych ze środków funduszy pomocowych UE.

Niniejszy dokument został opracowany dla gminy Somonino jako strategia rozwoju miejscowości Hopowo, wyznaczająca kierunki i cele jej rozwoju na lata 2009 – 2016. Jednocześnie Plan ma charakter i jest dostosowany do wymagań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013, Osi 3 – Działania „Odnowa i rozwój wsi” którego celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. W ramach tego działania wspierane będą projekty o charakterze lokalnym których zasadność realizacji wynika z dokonanej diagnozy stanu obecnego i przyjętych perspektyw rozwoju danej miejscowości.

Powstanie przedmiotowego dokumentu miało charakter uspołeczniony i odbywało się przy aktywnym udziale społeczności lokalnej – mieszkańców miejscowości Hopowo. W pracach nad Planem – w ich koordynacji i konsultacjach – brali udział także eksperci zewnętrznymi mający wiedzę i doświadczenie w planowaniu strategicznym. Prace nad Planem były konsultowane w trakcie 2 spotkań wiejskich z mieszkańcami Hopowa oraz z władzami gminy Somonino i pracownikami Urzędu Gminy merytorycznie odpowiedzialnymi za planowanie strategiczne i realizację projektów z funduszy UE na terenie gminy. Sporządzona na tej podstawie diagnoza stanu obecnego, analiza SWOT oraz lista najważniejszych dla miejscowości inwestycji do realizacji na najbliższe lata powstała w oparciu o analizę ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców Hopowa oraz dyskusji jakie miały miejsce w trakcie spotkań społeczności wiejskiej. Tym samym dołożono wszelkich starań aby zapisy dokumentu odzwierciedlały interesy zarówno mieszkańców Hopowa jak i władz gminy a jednocześnie były zgodne z zasadami prawa i założeniami idei zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.

II.1. POŁOŻENIE.

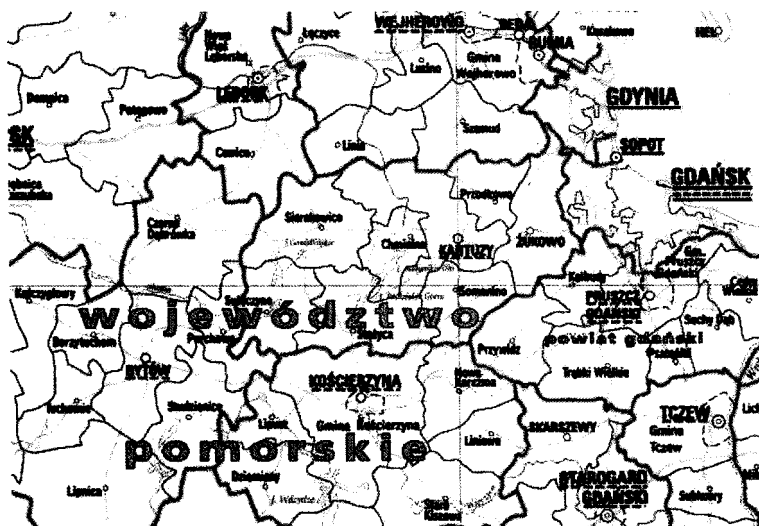
Gmina Somonino położona jest w środkowej części województwa pomorskiego, w powiecie kartuskim, na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi. Gmina Somonino graniczy:

- od północy z gminą miejsko – wiejską Kartuzy,
- od północnego-wschodu z gminą miejsko – wiejską Żukowo,
- od zachodu z gminą wiejską Stężyca,
- od wschodu z gminą Przywidz,
- od południa z gminami: Nowa Karczma i Kościerzyna.

Gmina Somonino jest 6 co do wielkości gminą powiatu kartuskiego i zajmuje łączną powierzchnię 11 227 ha. Gmina liczy ogółem 16 sołectw: Borcz, Egiertowo, Goręczyno, Hopowo, Kamela, Kaplica, Ostrzyce, Piotrowo, Połączyno, Ramleje, Rąty, Rybaki, Sławki, Somonino, Starkowa Huta, Wyczechowo oraz 20 miejscowości. Siedzibą władz gminy jest wieś Somonino położona nad rzeką Radunią.

Z większych miast znajdujących się w pobliżu Somonina wymienić należy:

- Aglomerację Trójmiejską – w odległości 50 km,
- Kościerzyna – w odległości 20 km,
- Kartuzy – w odległości 6 km,
- Żukowo – w odległości 20 km.

Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.
Źródło: Drogowy Atlas Polski, Forum, Warszawa, 2006 r.

Pod względem fizyczno – geograficznym gmina Somonino położona jest:

- w mezoregionie fizycznogeograficznym Pojezierze Kaszubskie, w kilku mikroregionach,
- w systemie zlewni Martwej Wisły – w tym w zlewni Motławy – w tym w zlewni Raduni,
- w systemie zlewni Wisły – w tym w zlewni Wierzycy (południowa część gminy), w tym również w zlewni Wietcisy,
- częściowo w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150 m,
- w sąsiedztwie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 116 „Gołębiewo” (międzymorenowy) według dokumentacji hydrogeologicznej z 1997 r.; granica GZWP nr 116 przebiega na południe od granicy gminy w sąsiedztwie wsi Połączyno,
- w strefach źródliskowych Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni,
- w obszarze węzłowym Pojezierza Kaszubskiego (z kilkoma biocentrami) w sieci ekologicznej ECONET-Polska; w hierarchii sieci ekologicznej jest to obszar o randze najwyższej,
- częściowo w – Kaszubskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie, Kartuskim Obszarze Chronionego Krajobrazu i Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; dla KPK obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.; w planie ochrony KPK znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,
- częściowo w pośredniej strefie ochronnej ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego 0-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.

W gminie Somonino dominują następujące typy środowiska przyrodniczego:

- wysoczyzna morenowa (falista i pagórkowata strefa marginalna) z roślinnością pól uprawnych z glebami brunatnymi wylugowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje spływ wody i jej ograniczone wsiąkanie oraz tranzyt materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,
- równiny sandrowe z roślinnością pól uprawnych z glebami bielicowymi i rdzawymi, w podłożu z piaskami i żwirami; dominuje tu wsiąkanie wody w podłoże oraz występuje

umiarkowany tranzyt wody i materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,

- wysoczyzna morenowa (wały moren spiętrzonych, falista i pagórkowata strefa marginalna) ze zbiorowiskami leśnymi, z glebami brunatnymi wylugowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje tu retencja wody i jej parowanie w zależności od uśłonecznienia.

Do najważniejszych zasobów środowiska przyrodniczego gminy Somonino należą:

- lasy – zajmują 36% pow. gminy; lasy prywatne zajmują 13% łącznej pow. lasów; lasy ochronne stanowią 15% łącznej pow. lasów; lasy posiadają duże i średnie potencjały – faunistyczny, florystyczny, produkcji tlenu i regeneracji powietrza oraz retencji wody; powierzchniowo dominują ubogie lasy bukowe i bukowo-dębowe oraz nasadzenia drzew szpilkowych w wieku powyżej 40 lat,
- zarośla i szuwary – występują w rynnach polodowcowych, w zagłębieniach wytopiskowych, wzdłuż jezior, cieków, na torfowiskach i mokradłach – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- ciągi drzew krzewów, grupy drzew – występujące w rozproszeniu, szczególnie wzdłuż cieków, dróg i linii kolejowej – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- roślinność parków w Borczu i Wyczehowie oraz starych cmentarzy – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- jeziora – Trzebno, Rąty, Połączyńskie, Piotrowskie, Ostrzyckie (przy granicy gminy) oraz małe jeziora i stawy bez nazwy – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym oraz o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody,
- rzeki – Radunia (z jazem zastawkowym w Ostrzycach z wahaniami piętrzenia 0,5 m i średnim przepływem 1,6 m³/s), Wietcisa, Wierzyca; rzeki mają charakter potoków podgórskich o bardzo dużym i dużym potencjale faunistycznym, szczególnie w zakresie ichtiofauny, występuje tu m.in. głowacz białopłetwy, pstrąg potokowy i ciernik oraz gatunki chronione – strzebla potokowa, strzebla błotna, śliz, różanka i koza; z ssaków występuje tu przede wszystkim wydra,
- pozostałe ciek – o średnim potencjale faunistycznym,
- strefy źródliskowe Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni; występują w sąsiedztwie działów wodnych – o dużym potencjale retencji wody,
- torfowiska wysokie, przejściowe i niskie z mokradłami oraz glebami torfowymi i mułowo-torfowymi do zachowania – tereny te stanowią ważne korytarze, ciągi i węzły

ekologiczne o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody oraz bardzo dużych, dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym,

- 4 biocentra (obecność fauny i flory o znaczeniu europejskim) z licznymi stanowiskami, ostojami i występowaniem chronionych roślin i zwierząt – **Jar Rzeki Raduni** z żyzną i ubogą buczyną, podgórskim łęgiem jesionowym, grądem zboczowym oraz liczne stanowiska rzadkich gatunków, w tym storczyków, stwierdzono występowanie bociana czarnego i ostoję bielika, **Torfowiska koło Bernardówki** z borem bagiennym i torfowiskiem wysokim, **Jeziora Raduńsko-Ostrzyckie i okolice, Torfowiska wysokie koło Somonina, Bór koło Borcza, Południowy skraj Kaszubskiego Parku Krajobrazowego** (lasy sosnowe i liczne torfowiska),
- gleby gruntów rolnych w III klasie bonitacyjnej – o dużym potencjale rolniczym; niewielkie tereny około 3 % gruntów rolnych w gminie,
- złoża kopalin udokumentowane – średni potencjał surowcowy – część złoża „Bernardyna”, piaski różnoziarniste ze żwirem, wydana koncesja do 29.09.2016 r. dla firmy „Orion”, działka nr 34/10 w Somoninie (część złoża w Kiełpinie, gm. Kartuzy); pow. całego obszaru i terenu górniczego wynosi odpowiednio 1, 8672 ha i 2,519 ha.

Ochrona przyrody (związana z dużą bioróżnorodnością), krajobrazu naturalnego i środowiska w gminie Somonino dotyczy następujących terenów i obiektów:

- Kaszubski Park Krajobrazowy – 12 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.,
- otulina Kaszubskiego Parku Krajobrazowego – część gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; w „Planie ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzonego Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,

- Kartuski Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni – 20 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń,
- Rezerwat przyrody – „Jar Rzeki Raduni” krajobrazowy (i florystyczny) o pow. 84,2 ha, w tym w gm. Somonino 14,96 ha,
- 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (w granicach KPK); część pow. zespołów znajduje się w gminie, a część w gminach sąsiednich; są to – Rynna Brodnicko-Kartuska, Rynna Dąbrowsko-Ostrzycka, gdzie obowiązują ustalenia „Planu ochrony KPK” i Rozporządzenia Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. w sprawie zatwierdzenia „Planu ochrony KPK” oraz wyznaczenia w nim zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- Pomniki przyrody, łącznie 9 – 2 głazy, 3 drzewa i 4 grupy drzew,
- Proponowane 88 pomników przyrody – 2 głazy i 86 drzew opisane w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” (1994),
- 4 projektowane użytki ekologiczne – 2 w „Planie ochrony KPK” – „Jezioro Rąty” i „Jezioro Piotrowskie z przyległymi mokradłami” (częściowo w gm. Somonino) oraz 2 w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” – „Nowy Dwór” i „Borcz”,
- Projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Ramleje” w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino”,
- Projektowane powiększenie Przywidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- Obszary zgłoszone do europejskiej sieci Natura 2000 – Specjalne Obszary Ochrony (SOO), wytypowane na podstawie Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory)– Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni,
- Ostoje wg programu Corine (zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Europy) – Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni, Borcz (ostoja ptaków),
- Korytarze i ciągi ekologiczne do zachowania
- Rynny polodowcowe, doliny rzeczne, zagłębienia wytopiskowe, torfowiska – konieczność ochrony przed zainwestowaniem,
- główne szlaki przemieszczania się zwierząt (przede wszystkim dużych ssaków) – konieczność ochrony przed zainwestowaniem i zabezpieczenie możliwości migracji zwierząt w poprzek dróg utwardzonych,

- Strefy źródliskowe cieków opisane w rozdz. „Zasoby środowiska przyrodniczego”,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” (miasto i duża część gminy) – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150m; dokumentacja hydrogeologiczna z 1996 r. wykazała, że nie ma konieczności ustanawiania obszaru ochronnego zbiornika,
- Pośrednia strefa ochronna ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego O-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.,
- Punkty widokowe – „Jastrzębia Góra” (na granicy z gm. Kartusy), „Trzebińska Góra” i inne; konieczność ochrony samego punktu widokowego i panoramy na kierunku patrzenia.

Ochrona krajobrazu kulturowego w gminie Somonino dotyczy:

- Obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- Zespoły dworsko-parkowe w Borczu i Wyczechowie, kościół w Goręczynie, dom w Ostrzycach, dom i kuźnia w Hopowie,
- Obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków – cmentarzysko kurhanowe z kręgami kamiennymi z okresu wpływów rzymskich w Borczu, grodziska z wczesnego średniowiecza w Borczu, Piotrowie i Rątach, osada z wczesnego średniowiecza w Piotrowie, cmentarzysko kurhanowe z epoki brązu w Wyczechowie,
- Wsi o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych – Piotrowo (w KPK), Goręczyno, Hopowo,
- Stref ochrony konserwatorskiej, ekspozycji i ochrony krajobrazu oraz ochrony i obserwacji archeologicznej, które należy wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; ustalenia w nich zawarte należy uwzględnić przy działaniach realizacyjnych,
- Trasy z ciągami widokowymi – droga kaszubska Brodnica Dolna – Ostrzyce – Wieżyca oraz odcinek Egierkowo – Rybaki,
- Projektowanego Parku Kulturowego Kartusko-Mirachowskiego.

II.2. SFERA SPOŁECZNA

Według danych GUS na koniec 2008 roku gminę Somonino zamieszkiwało w sumie 9 523 mieszkańców, z czego 51% stanowili mężczyźni, przez co wskaźnik feminizacji na terenie gminy sięgnął poziomu 97 K/100 M i był niższy od notowanego w skali całego powiatu kartuskiego (100 K/100 M). Gęstość zaludnienia w gminie sięgnęła w tym roku poziomu 85 mieszkańców/km² powierzchni co było także wielkością niższą od notowanej w skali całego powiatu (102 mieszkańców/km²).

Ogólne tendencje w zakresie rozwoju sfery społecznej w gminie są zbliżone z notowanymi w skali powiatu. Charakterystyczny dla obszaru gminy jest wyższy niż w powiecie przyrost naturalny na poziomie 13,00‰ (9,00‰ dla powiatu) oraz niski poziom liczby zawieranych małżeństw – 7,80‰ w skali roku (przy 8,10‰ dla powiatu).

Znacznie gorzej – i odmiennie niż ma to miejsce w skali powiatu – przedstawiała się natomiast w gminie sytuacja w zakresie salda migracji, które w 2007 roku było relatywnie niskie - na poziomie 0,94‰ przy wysokiej wartości notowanej w tym czasie dla całego powiatu (6,95‰).

Relatywnie korzystnie przedstawia się natomiast sytuacja w przypadku struktury wieku mieszkańców gminy gdzie notowany jest wysoki udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – 28,9% i niższy niż np. w skali powiatu udział grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – 10,8% mieszkańców gminy. Relatywnie mniej korzystnie niż ma to miejsce w skali powiatu przedstawia się natomiast wskaźnik obciążenia demograficznego, według którego na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie przypada 65,80 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Szczegółowe dane demograficzne dotyczące gminy i jej sytuacji na tle powiatu przedstawia tabela nr 1.

Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2007 roku.

Obszar	Liczba ludności	Ludność na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn	Małżeństwa na 1000 ludności	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Saldo migracji	Ludność w wieku przed.	Ludność w wieku prod.	Ludność w wieku poprod.
Gmina Somonino	9 523	85,00	97,00	7,80	13,00	65,80	0,94	28,90	60,30	10,80
Powiat kartuski	114 083	102	100,00	8,10	9,00	61,80	6,96	26,90	61,80	11,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

II.3. SFERA GOSPODARCZA.

Główną dziedziną gospodarki w gminie Somonino pozostaje rolnictwo. Tworzy je 770 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 9,5 ha z czego 580 gospodarstw to gospodarstwa większe niż 1 ha. Rolnictwo koncentruje się zarówno na produkcji zwierzęcej jak i roślinnej. Produkcja roślinna obejmuje uprawę zbóż oraz roślin okopowych i pastewnych. Produkcja zwierzęca – hodowlą bydła i trzody chlewnej, owiec oraz drobiu.

Drugą dziedziną gospodarki w Somoninie jest stale rozwijająca się turystyka. Według danych Urzędu Gminy funkcjonuje tu 10 sezonowych i 4 całoroczne ośrodki wypoczynkowe. Ponadto są także kwatery letniskowe i agroturystyczne. Jest strzeżone gminne kąpielisko. Łączna liczba miejsc noclegowych w Gminie sięga 1 100 miejsc, w tym:

- w pensjonatach - 258,
- kwaterach agroturystycznych - 105,
- kwaterach prywatnych - 75,
- na polach biwakowych 560.

Niewielki udział w gospodarce gminy ma także rzemiosło. Dobrze rozwinięta jest sieć handlowa, gorzej – usługowa. Brak np. usług szewskich, krawieckich. Większość mieszkańców gminy utrzymuje się z rolnictwa, część z turystyki, część utrzymuje się z pracy w drobnych zakładach rzemieślniczych, część zatrudniona jest w przemyśle drzewnym.

Według danych GUS w 2008 roku w gminie były zanotowane w sumie 602 podmioty gospodarcze co dawało wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości na poziomie 63,21 podmiotów/1000 mieszkańców. Była to jednocześnie wielkość niższa od notowanej na terenie całego powiatu - gdzie wyniosła 82,84 podmiotów zarejestrowanych/1000 mieszkańców.

Wśród podmiotów zarejestrowanych w gminie 95,5% to firmy sektora prywatnego wśród których dominują przedsiębiorstwa działające jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (81,50% wszystkich podmiotów).

Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych w 2008 roku.

Wyszczególnienie	J. m.	Gmina Somonino		Powiat Kartuski	
		Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	jed.gosp.	602	100,00	9 451	100,00
Sektor publiczny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	27	4,48	292	3,09
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	24	3,99	235	2,48
Przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	0	0	0	0
Spółki handlowe	jed.gosp.	0	0	5	0,05
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0	0	0	0
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	1	0,16	2	0,02

Sektor prywatny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	575	95,50	8 620	91,20
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	491	81,56	7 235	76,55
Spółki handlowe	jed.gosp.	26	4,32	502	5,31
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	9	1,49	96	1,01
Spółdzielnie	jed.gosp.	2	0,33	30	0,32
Fundacje	jed.gosp.	1	0,17	13	0,13
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	18	2,99	187	1,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z przejawów relatywnie niższego poziomu rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest problem wysokiej stopy bezrobocia na tym terenie w tym bezrobocia ukrytego – mającego szczególnie duże znaczenie w gminach rolniczych o rozdrobnionej strukturze agrarnej. Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku na koniec drugiego kwartału 2009 roku w gminie było oficjalnie zarejestrowanych 319 bezrobotnych czyli 3,34 % mieszkańców całej gminy. Była to wartość relatywnie wyższa od notowanej w skali powiatu gdzie wielkość tego wskaźnika wahała się w granicach 2,62 %. W strukturze bezrobotnych widoczny jest także znaczny udział kobiet które stanowią w gminie 58,3 % wszystkich bezrobotnych – przy 58 % w skali całego powiatu. Jednocześnie jak zaznaczono powyżej znaczącym problemem w gminie jest także kwestia bezrobocia ukrytego – niwelowana jednak w okresie sezonu turystycznego prowadzeniem przez część mieszkańców działalności związanej z obsługą ruchu turystycznego w regionie.

Jednocześnie należy wskazać, że cały region powiatu kartuskiego należy do obszarów o relatywnie niższej stopie bezrobocia w porównaniu z ogółem województwa. Według danych GUS na koniec sierpnia 2009 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w skali powiatu sięgnęła poziomu 8,7 % przy 10,2 % w skali całego województwa.

Bardzo ważnym elementem gospodarki na terenie gminy, którego znaczenie jednocześnie rośnie z roku na rok jest rozwój branży turystycznej. Gmina Somonino położona na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szybarskimi, charakteryzując się urozmaiconą rzeźbą terenu i czystością środowiska przyrodniczego oraz licznymi walorami środowiska kulturowego jest bardzo atrakcyjnym miejscem dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Największą popularnością wśród turystów na terenie gminy cieszy się letniskowa wieś Ostrzyce, położona wśród lasów, nad jeziorem, po którego obydwu stronach, znajdują się punkty widokowe: Jastrzębia Góra, Trzebińska Góra, w pobliżu rezerwatu przyrody. Ważnym atutem gminy jest także dobre zagospodarowanie jej walorów w infrastrukturę turystyczną oraz bogaty kalendarz atrakcji turystycznych. Turystów przyciągają liczne pensjonaty, hotele, ośrodki, gospodarstwa agroturystyczne, jak również kąpieliska, wypożyczalnie sprzętu wodnego, korty tenisowe oraz ośrodki jazdy konnej. Obecnie na terenie gminy organizowanych jest corocznie około 23 cyklicznych imprez o charakterze turystycznym i kulturalnym. Jednocześnie na terenie gminy znajduje się obecnie: 11 gospodarstw agroturystycznych, 10

ośrodków wypoczynkowych, 9 kwater prywatnych, 1 pole namiotowe, 5 ośrodków oferujących domki letniskowe, 2 kąpieliska gminne, 4 wypożyczalnie rowerów, 10 obiektów gastronomicznych. Tym samym gmina Somonino stanowi jeden z najatrakcyjniejszych obszarów Szwajcarii Kaszubskiej dla turystów.

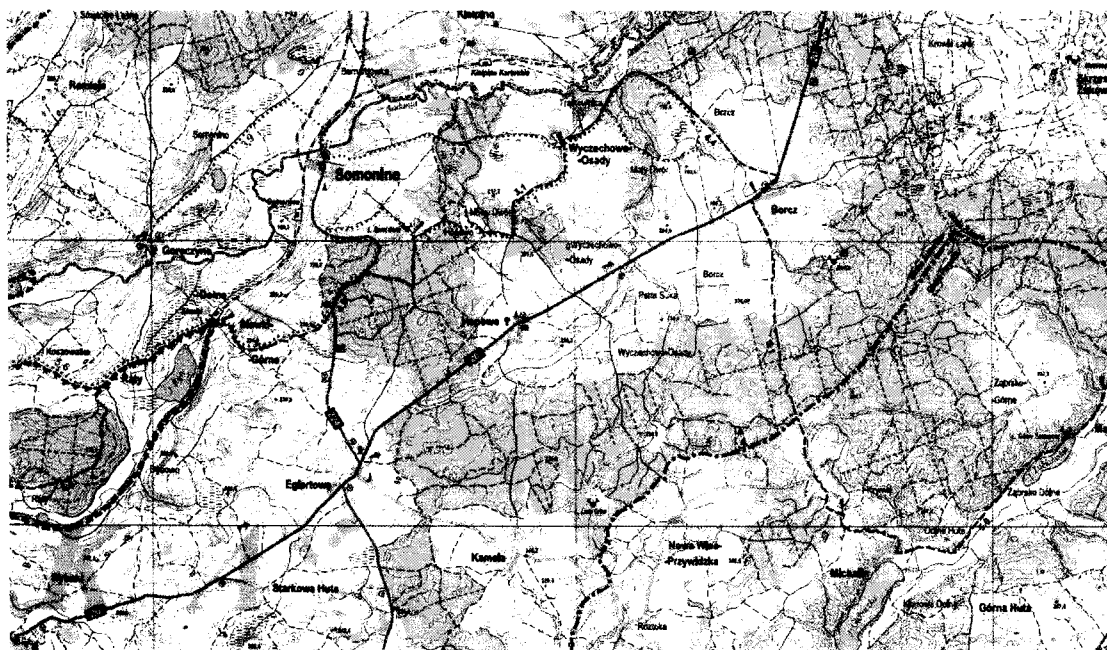
[Faint, illegible text, likely a watermark or bleed-through from the reverse side]

III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI HOPOWO.

III.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA, LICZBA LUDNOŚCI.

Miejscowość Hopowo położona jest w południowo – wschodniej części gminy wiejskiej Somonino, zlokalizowanej w powiecie kartuskim w centralnej części województwa pomorskiego – stanowiąc jedno z 16 sołectw na terenie gminy. Miejscowość pod względem administracyjnym leży w odległości 4 km od gminnej miejscowości Somonino, 10 km od stolicy powiatu – Kartuz oraz 35 km od Trójmiasta. Charakterystyczną cechą usytuowania miejscowości w regionie oraz jej głównym walorem jest położenie wzdłuż drogi krajowej nr 20 łączącej Trójmiasto z Kościerzyną i dalej z zachodnią częścią kraju. Położenie to determinuje obecnie kierunki rozwoju np. gospodarczego miejscowości.

Pod względem fizycznogeograficznym Hopowo leży na terenie Pojezierza Kaszubskiego będącego częścią Pojezierza Wschodniopomorskiego i stanowiącego najwyżej położony i najbardziej urozmaicony pod względem rzeźby terenu obszar Kaszub Jeziornych. Jednocześnie miejscowość położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny leżących we zachodniej i centralnej części powiatu.

Rys 2. Położenie miejscowości Hopowo w regionie.

Źródło: *Szwajcaria Kaszubska – mapa turystyczno - krajoznawcza*, Wydawnictwo Kartograficzne Eko-Kapio, Gdańsk, 2007 r.

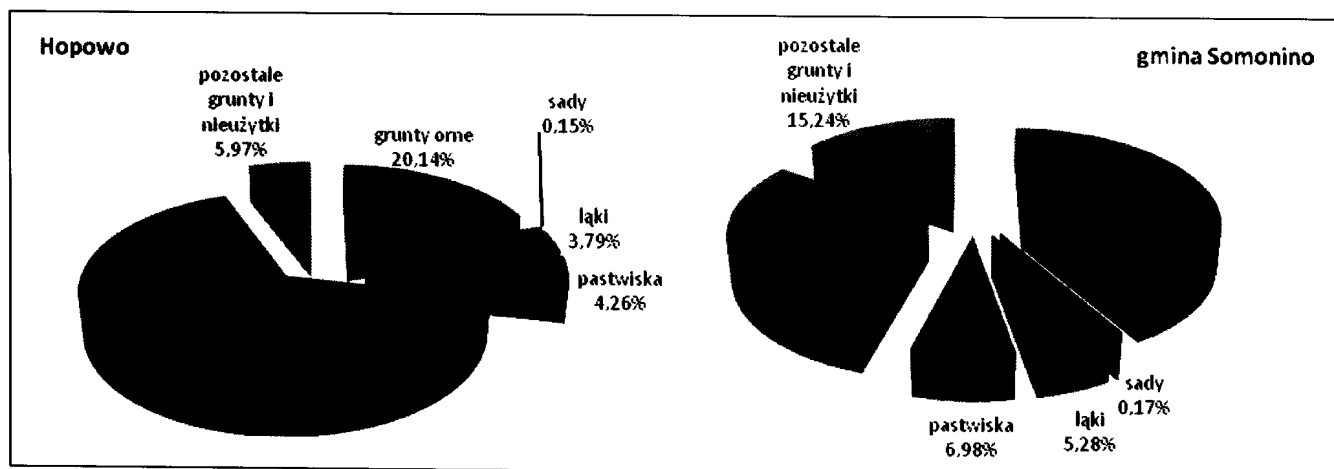
Takie położenie miejscowości determinuje także jej strukturę użytkowania gruntów oraz formy gospodarowania terenem. Szczegółową strukturę użytkowania terenu w Hopowie przedstawia poniższa tabela.

Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Hopowo w ha w 2008 roku.

L.p.	Użytek	Powierzchnia w ha
1.	B (tereny mieszkaniowe)	13,21
2.	Ba (tereny przemysłowe)	0,09
3.	Bp (zurbanizowane tereny niezabudowane)	1,88
4.	Bi (inne tereny zabudowane)	1,17
5.	dr (droga)	19,73
6.	Ls (las)	554,93
7.	Lz (zadrzewienia)	0,93
8.	Ł (łąki)	32,08
9.	N (nieużytek)	13,14
10.	Ps (pastwiska)	35,97
11.	R (rola)	170,24
12.	S (sady)	1,25
13.	W (woda)	1,18
14.	Tr (tereny różne)	0,0008
RAZEM:		845,8008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

Całkowita powierzchnia miejscowości Hopowo wynosi 845,81 ha co stanowi 7,53 % powierzchni całej gminy Somonino. Miejscowość cechuje się znaczną specyfiką w zakresie struktury użytkowania gruntów w której zdecydowanie dominują lasy zajmujące aż 65,69 % całkowitej powierzchni tej miejscowości. Dopiero na drugim miejscu z udziałem na poziomie niewiele ponad 20 % znajdują się grunty orne oraz inne użytki rolne w postaci sadów (0,15 %), łąk (3,79 %) oraz pastwisk (4,26 %). Struktura ta determinuje jednocześnie zarówno charakter zabudowy jak i strukturę i kierunki rozwoju lokalnej gospodarki. W tym zakresie widoczne są przede wszystkim znaczne różnice w strukturze użytkowania gruntów pomiędzy Hopowem a średnią dla całej gminy Somonino. Różnice te widoczne są przede wszystkim po stronie znacznie wyższego udziału w powierzchni badanej miejscowości lasów (udział na terenie gminy na poziomie 30,63 %) oraz o połowę niższego niż ma to miejsce gminie udziału gruntów ornych oraz pozostałych użytków rolnych. Konsekwencją tego jest przede wszystkim słabszy rozwój rolnictwa w Hopowie i znacznie niższe jego znaczenie w strukturze lokalnej gospodarki niż ma to miejsce w skali całej gminy.

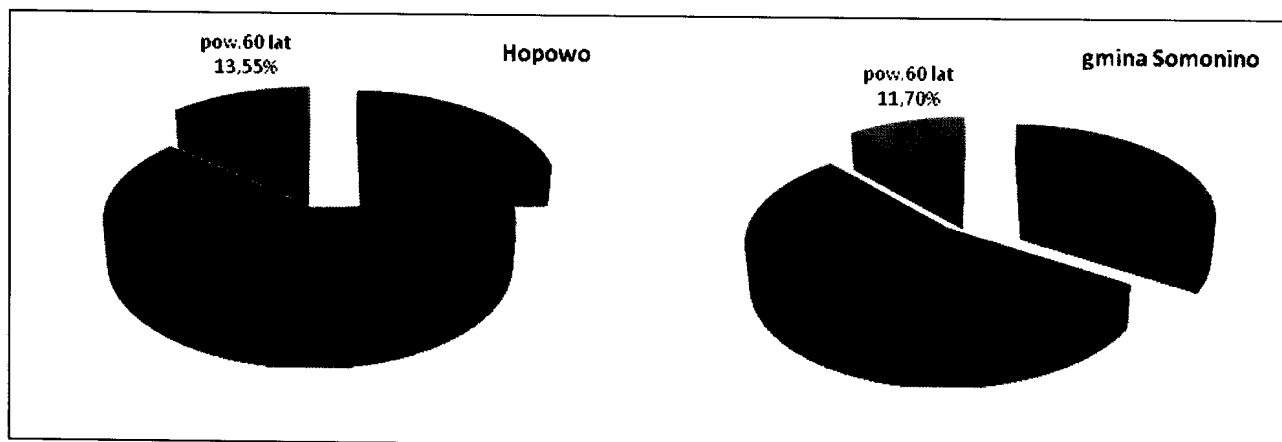

Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Hopowie na tle całej gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

Według danych Urzędu Gminy Somonino w połowie 2009 roku miejscowość Hopowo zamieszkiwało w sumie 428 mieszkańców, z czego 216 (50,47 %) stanowiły kobiety a 212 mężczyźni. Wielkości te dawały wskaźnik feminizacji na poziomie 102 K/100 M co było wielkością znacznie odbiegającą od notowanej w całej gminie gdzie przeważają liczebnie mężczyźni – wskaźnik feminizacji 97 K/100 M.

Struktura wieku ludności miejscowości wskazuje, że ludność w wieku do 18 lat stanowiła w sumie 24,07 % mieszkańców Hopowa, w wieku od 19 do 60 lat – 62,38 % a ludność najstarsza – powyżej 60 lat – 13,55 % ludności tej miejscowości. Taka struktura wieku wskazuje, że ludność Hopowa jest relatywnie starsza od ludności w całej gminie. Dowodem na to jest przede wszystkim niższy udział ludności w wieku najmłodszym (do 18 lat) który w gminie jest o ponad 9 % wyższy niż w Hopowie (33,88 %) oraz niższy udział w całej gminie mieszkańców w wieku najstarszym pow. 60 lat – którzy stanowili 11,70 % mieszkańców gminy przy 13,55 % w przypadku samego Hopowa.

Rys 4. Struktura wieku ludności Hopowa na tle gminy Somonino w 2009 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

III.2. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA POWSTANIE UKŁADU PRZESTRZENNEGO.

Do dnia dzisiejszego zachowało się niewiele wzmianek o historii Hopowa. Dane historyczne wskazują, że miejscowość została założona w wyrzeźbionych borach starostwa skarszewskiego około roku 1600. Obejmowała ona swoim zasięgiem 16 gospodarstw i 26 domów. W Hopowo w tych czasach zamieszkiwało w sumie 207 mieszkańców którzy należeli do parafii w Goręczynie a dzieci uczęszczały do szkoły ewangelickiej w Nowym Dworze.

Na początku XX wieku Hopowo stanowiło wieś włościańską, należącą do Wyczechowa, leżącą przy bitym trakcie gdańsko – kościerskim w okolicy lesistej i piaszczystej. Dane te wskazują, że od początku swojego istnienia funkcjonowanie wsi było ściśle powiązane i uwarunkowane położeniem wzdłuż traktu prowadzącego z Gdańska w kierunku Kościerzyny. Jednocześnie od początku swojego istnienia Hopowo jak i inne okoliczne wsie leżące w centrum najbardziej rdzennej części Kaszub – cechuje się widocznym na każdym punkcie wpływem kultury i tradycji kaszubskiej zarówno na charakter tutejszej zabudowy jak i istniejących zwyczajów i struktury miejscowej ludności.

III.3. OKREŚLENIE PRZESTRZENNEJ STRUKTURY MIEJSCOWOŚCI.

Miejscowość Hopowo to wieś chłopska, pohutnicza stanowiąca zespół ruralistyczny o wybitnych wartościach historycznych i wysokich walorach krajobrazowych. Charakterystyczną cechą są w tym zakresie m.in. wysokiej wartości elementy struktury wsi (kościół wraz z otoczeniem, zabudowania w centrum wsi, szkieletowy dom mieszkalny wraz z kuźnią) czy wartościowe krajobrazowo zagrody rozproszone związane z rozłogiem pól.

Układ przestrzenny wsi wywodzi się z charakteru wsi wielodrożnej charakterystycznego dla wsi pohutnicznych; zabudowa wsi koncentrowana była wokół placu z dużym stawem w centrum wsi i wzdłuż dróg dojazdowych zwłaszcza z Egiertowa i z majątku Wyczechowo.

Na strukturę zabytkową wsi składa się licznie reprezentowana zabudowa zagrodowa z domem mieszkalnym usytuowanym przy ulicy (kalenicą równoległą do drogi) i budynkami gospodarczymi (przeważnie 2-3 okalającymi podwórze). Strukturę wsi uzupełnia Kościół wraz ze starą plebanią usytuowany przy drodze do majątku Wyczechowo i jego przysiółku Nowy Dwór, dawny zajazd, kuźnia, zespół zabudowań dawnej szkoły oraz cmentarz poewangelicki oraz nowy – parafialny.

Stopień zachowania historycznej struktury materialnej na terenie Hopowa jest obecnie bardzo wysoki. Układ przestrzenny wsi wielodrożnej z placem w centrum jest dobrze zachowany. Zachowane zostały liczne przykłady tradycyjnego i historycznego budownictwa wiejskiego w tym cenny budynek o konstrukcji szkieletowej (wpisany do rejestru zabytków). Tym samym wieś zachowała klimat tradycyjnej wsi kaszubskiej z przełomu XIX i XX w.

Zagrożeniem dla zachowania tej tradycji jest przebiegająca po obwodzie wsi droga krajowa odcinająca zespół kościoła i towarzyszącej mu zabudowy od pozostałej części wsi oraz próby przeznaczenia terenów przy drodze krajowej na cele pozarolnicze zwłaszcza przemysłowe, transportowe, składowe itp. Do zagrożeń należy także stopniowa dekapitalizacja istniejącej zabytkowej substancji wsi, remonty i modernizacje budynków przeprowadzane bez uwzględnienia specyfiki tradycyjnego budownictwa regionalnego, powstawanie nowych obiektów o formach odbiegających od tradycji budowlanej Kaszub.

Pierwsze odkrycia na terenie wsi datowane zostały na okres późnego średniowiecza. Łącznie na terenie wsi zlokalizowano 15 stanowisk archeologicznych. W północnej części wsi położona jest osada wielokulturowa. Na północny – zachód od centrum wsi zlokalizowane są ślady osadnictwa z przełomu er - z okresu wpływów rzymskich.

IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.

IV.1. WALORY NATURALNE

Miejscowość Hopowo położona jest na obszarze Szwajcarii Kaszubskiej - bardzo atrakcyjnym w walory naturalne środowiska przyrodniczego - jednakże sama miejscowość położona jest na uboczu głównych atrakcji przyrodniczych regionu.

Miejscowość leży w odległości ok. 4 km od granicy Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz w bezpośrednim sąsiedztwie otuliny Parku. Park ten jest największym powierzchniowo obszarem chronionym w gminie Somonino zajmujący około 10% jej terenu. Obejmuje on zachodnią część gminy zawierając cenne przyrodnicze fragmenty skupione przede wszystkim w centralnej i zachodniej części powiatu. Miejscowość Hopowo sąsiaduje od strony południowo – wschodniej z Parkiem i jego otuliną. Kaszubski Park Krajobrazowy został utworzony w 1983r. Park obejmuje swoimi granicami centralny obszar etnicznej Kaszubszczyzny, określony jako wyróżniający się geograficznie region zwany Pojezierzem Kaszubskim. Powierzchnia Parku wynosi 33 202 ha, powierzchnia otuliny 32 494 ha. Lasy w parku zajmują ok. 34%, użytki rolne ok. 50%, a wody powierzchniowe ponad 10%. Park charakteryzuje bardzo urozmaicona rzeźba terenu. Występują tu wysoczyzny morenowe i wysokie wzgórza czołowomorenowe, rynny jeziorne, doliny rzeczne i fragmenty równin sandrowych. Największe zgrupowanie stanowią Wzgórza Szymbarskie o średnich wysokościach powyżej 260 m n.p.m., z najwyższym wzniesieniem w Polsce północnej - Wieżycą (328,6 m n.p.m.). Cechą charakterystyczną Parku są liczne zagłębienia terenu, których większość powstała po ustąpieniu lądolodu na skutek wytapiania się martwego lodu. Często wypełniane są jeziorami zwanymi wytopiskowymi, a niektóre zajęte przez torfowiska. Silnie rozbudowana jest sieć hydrograficzna ze źródłkowymi odcinkami Raduni, Łeby i Bukowiny oraz licznymi jeziorami o skomplikowanej linii brzegowej i znacznej głębokości. Znajdują się tu płaty bardzo wartościowej roślinności leśnej i nie leśnej (łąki, torfowiska). Na obszarach leśnych dominują buczyny kwaśne i lasy bukowo - dębowe, natomiast w części południowej bór mieszany.

Jednocześnie w bezpośrednim sąsiedztwie Hopowa przepływa rzeka Radunia stanowiąca główny ciek downy gminy Somonino. Rzeka stanowi lewy dopływ Motławy i posiada całkowitą długość 103,2 km, powierzchnię dorzecza 837 km² i średni spadek 1,6% (na odcinku przełomu – 3,7%). Rzeka bierze swój początek na południe od Jeziora Stężyckiego, w centralnej części Pojezierza Kaszubskiego i dzieli się wyraźnie na 2 części. W okolicach Hopowa przepływa jej 1 część stanowiąca zespół jezior, tworzących w jej górnym biegu tzw. Kółko Raduńskie, w którego skład wchodzi jeziora: Stężyckie, Raduńskie, Kłodno, Małe i Wielkie Brodno oraz Ostrzyckie, połączone krótkimi odcinkami rzeki, a także Lubowisko, Dąbrowskie i Patulskie, połączone prawym dopływem wpadającym do Jeziora Ostrzyckiego. Poniżej Jeziora Ostrzyckiego Radunia przepływa przez ostatnie na trasie Jezioro Trzebno. Drugą część stanowi bezjeziorowy środkowy i

dolny bieg. W wodach rzeki spotyka się ryby charakterystyczne dla rzek górskich: pstrągi i lipienie. W latach 1910-1937 zbudowano na Raduni osiem elektrowni wodnych o łącznej mocy 14 MW. Zarówno jeziora Kółka Raduńskiego (przez które przepływa) jak i sama rzeka doskonale nadaje się do uprawiania turystyki kajakowej. Pomiedzy miejscowością Kiełpino a elektrownią Rutki rzeka płynie w malowniczym Przełomie Babidolskim, gdzie utworzono rezerwat Jar Rzeki Raduni.

Największym walorem naturalnym samego Hopowa są lasy stanowiące ponad 65 % powierzchni tej miejscowości oraz charakterystyczna dla całego obszaru Szwajcarii Kaszubskiej urozmaicona rzeźba terenu. Liczne wały moren czołowych i dennych, zagłębienia i rynny wytopiskowe oraz położonego w pobliżu obszary sandrowe czynią ten obszar jednocześnie bardzo urozmaiconym a przez to atrakcyjnym dla turystów z zewnątrz. Zbiorowiska leśne tworzą tutaj zespoły buczyny niżowych - żyźnej i kwaśnej (ubogiej) oraz niewielki płat rzadko występującej buczyny.

Jednocześnie bardzo ważny walor miejscowości stanowi specjalny obszar ochrony siedlisk położony w Hopowie, obejmujący śródlęśny zbiornik wodny o długości ok. 250 i szerokości ok. 50 m. Ma on charakter dystroficznego jeziora o głębokości ok. 1,5 m, którego brzegi zajmuje trzymetrowej szerokości pas pła torfowcowego. Dystroficzne jezioro Hopowo, usytuowane w morenowym zagłębieniu terenu, stanowi jedno z największych i najbogatszych stanowisk strzebli błotnej na obszarze Pojezierza Kaszubskiego. Naturalny charakter i znaczne rozmiary zbiornika Hopowo czyni go jednym z najcenniejszych obiektów dla ochrony strzebli błotnej w Polsce.

Infrastrukturą łączącą posiadane walory naturalne są szlaki turystyczne przebiegające w okolicy Hopowa. Szczególnie cennym szlakiem turystycznym przebiegającym w okolicy miejscowości jest wytyczona w ostatnich latach trasa rowerowa „Kamienne Kręgi” i przebiegająca przez północną część gminy Somonino o długości 33 km. Trasa bierze swój początek w centrum Ostrzyc i przebiega przez najbardziej atrakcyjne obszary tej części gminy obejmując m.in.: murowaną świątynię w Goręczynie, Wąwóz Trątkownickiego, dworek w Wyczechowie. Główną atrakcją szlaku jest jednak cmentarzysko z okresu rzymskiego tzw. Kamienne Kręgi które archeolodzy wiążą z przybyłymi ze Skandynawii na przełomie er plemionami Gotów. Liczba kamieni i ich ustawienie miały dla Gotów znaczenie magiczne. Lud kaszubski wiązał z tymi kamiennymi pomnikami wiele legend i podań. Szlak zataczając pętlę wokół gminy kończy się również w Ostrzycach.

Drugim bardzo ważnym szlakiem turystycznym o znaczeniu regionalnym przebiegającym w sąsiedztwie Hopowa jest Szlak Wzgórz Szymbarskich – czarny znakowany szlak turystyczny wytyczony przez obszar powiatów kartuskiego i gdańskiego prowadzący z Sierakowic do Sopotu, (liczący ok. 122 km długości). Pieszy szlak Wzgórz Szymbarskich, oznaczony jest kolorem czarnym. Jest to jeden z najdłuższych szlaków regionu gdańskiego i jednocześnie jeden z tych, które wychodząc z Trójmiasta doprowadzają w centralną część wysoczyzny Pojezierza

Kaszubskiego. Długość całego szlaku to 120,3 km. Zaczyna się w Sopocie, poprowadzony jest m.in. przez takie miejscowości jak: Sławki, Rąty, szczyt Wieżyca, Szymbark, Potuły, Gołubie Zgorzałe, Łączyno, Mojusz i kończy się w Sierakowicach. Szlak dociera przede wszystkim do Wzgórz Szymbarskich, które ze swą kulminacją - Wieżycą są nie tylko najwyższym położonym miejscem na Pojezierzu Kaszubskim ale na całym Niżu Środkowoeuropejskim. Następnie szlak przecina krąg Jezior Raduńskich przechodząc na ich drugi brzeg Kaszubską Bramą i zmierza w Lasy Mirachowskie. Zwiedza ich mniej znaną, południową część kryjącą rezerwaty: Kurze Grzędy i Jezioro Turzycowe a na koniec doprowadza do Sierakowic, dużej i zasobnej wsi gminnej.

IV.2. SFERA SPOŁECZNA

Rozwój sfery społecznej w Hopowie oparty jest o działalność następujących obiektów infrastrukturalnych oraz inicjatyw o charakterze nieinfrastrukturalnym:

- Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Hopowie,
- Parafia rzymsko-katolicka p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie,
- "Poczta Polska" Urząd Pocztowy Hopowo - adres: 83-312 Hopowo 12,
- Dom mieszkalny Walkusza oraz budynek kuźni,
- Kaszubski Zespół Folklorystyczny „Hopowanie”,
- Zespół Folklorystyczny „Mali Hopowanie”.

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Hopowie – jednostka posiadająca typ S2 powstała w 1913 roku z inicjatywy miejscowego nauczyciela Maksa Zinca. OSP Hopowo jest tym samym najstarszą strażacką jednostką w gminie Somonino. W 1923 roku strażacy wybudowali pierwszą drewnianą remizę w której przechowywali ręczną sikawkę. Po zakończeniu II wojny światowej mieszkańcy reaktywowali jednostkę. W 1949 roku ze składek mieszkańców został zakupiony pierwszy samochód marki Dodge, który przystosowano do celów prowadzenia akcji ratowniczo – gaśniczych. W 1964 roku w czynie społecznym strażacy wspólnie z mieszkańcami wybudowali strażnicę, którą rozbudowano i zmodernizowano w latach 1992 – 1993, 1998 – 1999. Aktualnie OSP zrzesza ogółem 52 członków, w tym 35 czynnych, 14 wspierających, 4 honorowych oraz 16 chłopców z MDP. Bazę techniczną OSP stanowi strażnica, samochód gaśniczy marki Star 266, ford Transit, dwie pompy PO-5, pompa pływająca, sprzęt hydrauliczny, agregat prądotwórczy, pilarka do drewna, piła do betonu, zestaw ratowniczy, deska ratownicza.

OSP w Hopowie wzięło w 2008 roku udział w projekcie „Wioska internetowa – kształcenie na odległość na terenach wiejskich”. Głównym założeniem projektu było wsparcie wiejskich społeczności lokalnych poprzez zwiększanie dostępu do edukacji oraz promowanie na terenach wiejskich idei kształcenia przez całe życie. Z usług uruchomionych Centrów Kształcenia może korzystać każda osoba zamieszkująca teren wiejski, zainteresowana uzupełnianiem i poszerzaniem swojej wiedzy, podnoszeniem swoich kompetencji czy zdobywaniem nowych kwalifikacji. Dzięki temu funkcjonuje w Hopowie specjalna salka komputerowa od 2008 roku. W jej ramach jest dostępnych pięć komputerów, dwa laptopy, projektor. Komputery są podłączone do Internetu. Ze sprzętu mogą korzystać wszyscy mieszkańcy Sołectwa Hopowo. Salka jest otwarta w godzinach popołudniowych w poniedziałki, środy, piątki i niedziele.

Parafia rzymsko-katolicka p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie - Ewangelicka gmina Wikariuszowska powstała 1 czerwca 1895r. i trwała do 30 września 1902r. Istniała krótko ale położyła mocne fundamenty pod samodzielną Ewangelicką Gminę Kościelną. Wybudowała kościółek, pastorówkę, zaplecze gospodarcze i wykupiła ziemię pod przyszły kościół.

Samodzielna Ewangelicka Gmina Kościelna powstała 1 października 1902r. i trwała do 1945r., do zakończenia II wojny światowej. Gmina ta została utworzona z części, które poprzednio należały do Gmin Kościelnych: Kartuz, Przyjaźń i Szymbark. W roku 1911 wmurowano kamień węgielny pod nowy kościół. Dnia 23 kwietnia 1913r. Gmina uroczystie pożegnała kościółek drewniany i procesyjnie przeszła do nowego kościoła, żeby go poświęcić i przeznaczyć na wszelkie nabożeństwa.

Rys 5. Kościół Parafii Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie.

<http://parafia.hopowo.pl/>

Po II wojnie światowej już dnia 6 maja 1945r. na prośbę starosty powiatowego M. Nowaka, proboszcz goręczyński ks. Antoni Priss, przejął zbór poewangelicki i wstępnie go poświęcił. Po odbudowie zniszczeń wojennych w Goręczynie, 30 maja 1948r, w niedzielę, w oktawie Bożego Ciała, nastąpiło uroczyste poświęcenie kościoła poewangelickiego na świątynię katolicką p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny, przez proboszcza Goręczyna ks. Antoniego Prissa. Kościół w Hopowie stał się filią Goręczyna. Od tego czasu co dwa tygodnie odprawiły się nabożeństwa, później co tydzień w niedziele, środy i pierwsze piątki miesiąca. Dnia 13 czerwca 1972r. Wojewódzka Rada Narodowa w Gdańsku wyraziła zgodę na utworzenie cmentarza wyznaniowego w Hopowie o pow. 0,25 ha. Rok 1975 rozpoczął się bardzo pomyślnie dla kościoła w Hopowie. Delegacja z Hopowa, po spotkaniu z Kierownikiem Wydziału ds. Wyznań - Janem Szewczykiem, otrzymała ustne przyrzeczenie, że w Hopowie powstanie samodzielna parafia. Po wysłaniu prośby Kurii Biskupiej Chełmińskiej i zgody proboszcza Goręczyńskiego na podział parafii. Wojewoda Gdański wyraził zgodę na utworzenie samodzielnej parafii w Hopowie, a Ordynariusz Chełmiński mógł wydać dekret erygujący nową parafię w Hopowie z datą 4 lutego 1975r. Administratorem nowoutworzonej parafii w Hopowie został ks. Bogusław Rumiński, dotychczasowy wikariusz-expozyt w Hopowie. Po kupieniu działki od Barbary Arndt, wczesną wiosną 1976r. rozpoczęła się

budowa. Po przeszło dwóch latach budowy, plebania nadawała się do zamieszkania. Aktu poświęcenia plebanii, dokonał przy okazji wizytacji pasterskiej, ks. Bp. Zygfryd Kowalski Sufragan Chełmiński.

Dom mieszkalny Walkusza oraz budynek kuźni - obiekt jest wpisany do rejestru zabytków województwa gdańskiego 1 marca 1995 roku. Dom ten ukończony w 1879 roku stanowi jeden z nielicznych dobrze zachowanych przykładów kaszubskiego budownictwa ludowego. Budynek kuźni zbudowany został w 1927 roku. Kuźnia ta jest przykładem obiektu przemysłowego, który świadczy o poziomie materialnym wsi.

Kaszubski Zespół Folklorystyczny „Hopowianie” – Zespół powstał 27 stycznia 1984 roku z inicjatywy ówczesnej dyrektorki GOK w Somoninie. W krótkim czasie z mieszkańców Hopowa udało się stworzyć sporą grupę osób biorących aktywny udział w zajęciach Zespołu. W początkowym okresie działalności choreografem Zespołu była jego założycielka – Maria Brusznicka a z czasem grupa doczekała się profesjonalnych konsultantów. W tym okresie Zespół Hopowianie poza sukcesami odnoszonymi w skali lokalnej zaczął także brać udział w wyjazdach zagranicznych i stał się wizytówką kulturalną gminy oraz ambasadorem kultury kaszubskiej za granicą. Od 1991 roku opiekę nad Zespołem przejął Gminny Ośrodek Kultury w Somoninie. Obecnie Zespół liczy 26 członków, w tym 4 osoby tworzące kapelę oraz 8 par tanecznych.

Zespół Folklorystyczny „Mali Hopowianie” - Zespół Folklorystyczny im. Jana Włásniewskiego " Mali Hopowianie" powstał w 2004 roku. Działa do dziś przy Gminnym Ośrodku Kultury w Somoninie. Siedzibą zespołu jest Szkoła Podstawowa w Egiertowie. Zespół liczy od 35-40 uczniów -klas III i IV Szkoły Podstawowej w Egiertowie i kilku uczniów Gimnazjum Publicznego w Somoninie. Pierwszym etnochoreografem był nieżyjący już Jan Włásniewski. Obecnie kierownikiem zespołu jest Katarzyna Patoka, kierownikiem muzycznym Józef Stachnik a choreografem Żywilla Okła. Zespół występuje w stylizowanych strojach wzorowanych na strojach Kaszubskich z końca XVIII w. Tańczy i śpiewa dwa programy-" Z Kaszubskich stron" oraz " Z Kaszebów rodem". Do tej pory zespół był dwa razy za granicą- w Danii na Dniach Polski, oraz w Słowacji na zaproszenie Centrum Kultury z Nowej Spiskiej Wsi. Występuje na naszych imprezach gminnych, oraz w wielu miejscowościach na Kaszubach, a ostatnio gościł z występami w partnerskiej Gminie Nowa Ruda.

IV.3. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.

Obecnie ukształtowanie się obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców wsi wynika wprost z przesłanek historycznych i zachowanej w znacznym stopniu pierwotnej formy zabudowy wsi. Na strukturę zabytkową miejscowości składa się licznie reprezentowana zabudowa zagrodowa z domem mieszkalnym usytuowanym przy ulicy (kalenicą równolegle do drogi) i budynkami gospodarczymi (przeważnie 2-3 okalającymi podwórze). Strukturę wsi uzupełnia kościół wraz ze starą plebanią usytuowany przy drodze do majątku Wyczechowo i jego przysiółku Nowy Dwór. Jednocześnie ważnym elementem w tym zakresie jest fakt, że miejscowość Hopowo to wieś pohutnicza stanowiąca zespół ruralistyczny o wybitnych wartościach historycznych i wysokich walorach krajobrazowych. Układ przestrzenny wsi wywodzi się z charakteru wsi wielodrożnej charakterystycznego dla wsi pokutniczych gdzie zabudowa koncentrowana była wokół placu z dużym stawem w centrum wsi i wzdłuż dróg dojazdowych zwłaszcza z Egiertowa i z majątku Wyczechowo.

Na podstawie przedstawionej charakterystyki należy wskazać, że obecnie rolę centrum wsi mającego szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców stanowią tereny zlokalizowane w historycznym centrum geometrycznym w formie placu wokół którego pierwotnie koncentrowała się zabudowa budynków mieszkalnych. Jednocześnie ważnym elementem struktury przestrzennej Hopowa jest Kościół oraz tereny zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie Kościoła. Obszary te będą również w przyszłości stanowiły główne osie skupiające życie społeczne, kulturalne i rekreacyjne wsi. W tym celu tereny te wymagają jednak poniesienia szeregu nakładów inwestycyjnych przede wszystkim w zakresie poprawy stanu i jakości infrastruktury społecznej ogólnodostępnej dla mieszkańców i turystów.

IV.4. GOSPODARKA

Rozwój gospodarki na terenie miejscowości Hopowo jest oparty przede wszystkim o rozwój rolnictwa oraz postępujący rozwój usług dla ludności oraz handlu związanego z drogą krajową nr 20 przebiegająca przez tę miejscowość. Jednocześnie należy wskazać, że strukturę gospodarowania na tym terenie w dużej mierze determinują opisane powyżej warunki naturalne – z jednej strony bardzo duży udział lasów w powierzchni miejscowości stanowiących walor naturalny dla rozwoju turystyki a z drugiej – warunki orograficzne i klimatyczne ograniczające prowadzenie działalności rolniczej.

W zakresie rozwoju rolnictwa – będącego wciąż dominującym kierunkiem rozwoju gospodarki Hopowa - uwarunkowany jest on przede wszystkim jakością tutejszych gruntów pod kątem gospodarowania która wskazuje, że na obszarze Hopowa istnieją słabe i bardzo słabe

warunki do rozwoju rolnictwa. W chwili obecnej wśród użytków rolnych (poza lasami które dominują w powierzchni Hopowa) zdecydowanie dominują słabe gleby klas IV i V które ogółem stanowią niewiele ponad 25 % powierzchni gruntów na terenie miejscowości. Grunty klasy III zajmują zaledwie 0,54 ha w Hopowie – brak jest natomiast w miejscowości zupełnie gruntów klasy I i II – czyli najlepszych ziem pod uprawę roli. Taka struktura decyduje o relatywnie słabych warunkach glebowych dla rozwoju rolnictwa w Hopowie które z racji tego może się opierać głównie na uprawie niewymagających zbóż i roślin okopowych oraz produkcji zwierzęcej.

Tab 4. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha w Hopowie.

L.P.	Klasa	Powierzchnia ha	% powierzchni
1.	I	0,00	0,00
2.	II	0,00	0,00
3.	III	0,54	0,06
4.	IV	115,0312	13,60
5.	V	104,6054	12,37
6.	VI	40,6076	4,80
7.	Pozostałe	585,0676	69,17
8.	Razem	845,8518	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W zakresie struktury rozwoju rolnictwa należy skazać, że obecnie w miejscowości działalność rolniczą prowadzą 52 gospodarstwa rolne. Wśród nich jak wskazuje struktura wielkościowa dominują zdecydowanie gospodarstwa najmniejsze o wielkości do 10 ha użytków rolnych które stanowią w sumie 94,22 % wszystkich gospodarstw w Hopowie. Wśród tej grupy najliczniejsze są natomiast gospodarstwa o wielkości od 2 do 6 ha których na terenie Hopowa istnieje 24 szt. co stanowi 46,15 % wszystkich gospodarstw rolnych. Należy przy tym wskazać, że w Hopowie znajdują się jedynie 3 gospodarstwa o powierzchni pow. 10 ha. Struktura ta wskazuje, na znaczne rozproszenie gospodarstw rolnych w miejscowości i ich typowo rodzinny, samozaopatrzeniowy charakter przy braku gospodarstw typowo towarowych.

Tab 5. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Hopowie.

L.P.	Wielkość gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw	% gospodarstw
1.	poniżej 1	7	13,46
2.	1-2ha	8	15,38
3.	2-6 ha	24	46,15
4.	6-10 ha	10	19,23
5.	10-15 ha	1	1,92
6.	15-20 ha	1	1,92
7.	20-30 ha	1	1,92

Razem	52	100,00
-------	----	--------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Według danych Urzędu Gminy w Somoninie w 2009 roku w miejscowości Hopowo było zarejestrowanych w sumie 26 podmiotów gospodarczych co stanowiło 4,3 % wszystkich przedsiębiorstw zarejestrowanych w całej gminie Somonino. Na tej podstawie należy wskazać, że wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości w Hopowie wyniósł w tym okresie 60,74 podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców. Dane te świadczą o relatywnie niższym poziomie rozwoju przedsiębiorczości w Hopowie w porównaniu ze średnią wartością dla całej gminy w której w tym samym czasie wskaźnik ten wahał się na poziomie 82,84 podmiotów/1000 mieszkańców.

W strukturze istniejących podmiotów gospodarczych w zakresie rodzaju prowadzonych przez nich działalności dominują zdecydowanie podmioty działające w branży usługowej i handlowej. Najwięcej firm w Hopowie prowadzi działalność w zakresie usług budowlanych – 8 podmiotów tj. 30,77 % wszystkich istniejących oraz w zakresie działalności handlowo – usługowej związanej w prowadzeniem sklepów ogólnospożywczych i przemysłowych - które stanowią z kolei 26,92 % wszystkich podmiotów działających na terenie Hopowa.

W strukturze własnościowej zdecydowanie dominują natomiast osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz firmy najmniejsze należące do grupy mikroprzedsiębiorstw.

Tab 6. Struktura działalności gospodarczej w Hopowie.

L.p.	Rodzaj działalności	Liczba	%
1.	Usługi budowlane	8	30,77
2.	Handlowo – usługowe (sklepy ogólnospożywcze i przemysłowe)	7	26,92
3.	Transport drogowy	2	7,69
4.	Produkcja statków oraz działalność usługowa w zakresie naprawy i konstrukcji statków	2	7,69
5.	Produkcja mebli	2	7,69
6.	Usługi - fryzjerstwo	4	15,38
7.	Usługi – produkcja wyrobów tartacznych	1	3,85
Razem:		26	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

IV.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Miejscowość Hopowo charakteryzuje się bardzo dobrym położeniem komunikacyjnym leżąc wzdłuż głównej trasy komunikacyjnej regionu – drogi krajowej nr 20 łączącej Trójmiasto z zachodnią częścią kraju przez Kościerzynę. Z tego względu Hopowo posiada dobre połączenie komunikacyjne z największymi centrami miejskimi w regionie oraz poprzez drogę gminną z centrum gminy – miejscowością Somonino. W ujęciu ilościowym obecnie w Hopowie istnieje 11 km dróg publicznych z czego 2 km drogi krajowej nr 20, 3 km dróg gminnych oraz 6 km dróg

zewnętrznych. Sytuacja ta nie ma swojego odwzorowania w jakości istniejących dróg gminnych biegnących przez Hopowo które wymagają przebudowy, poprawy jakości nawierzchni oraz poprawy stopnia bezpieczeństwa poprzez budowę chodników oraz oświetlenia dróg i ich otoczenia.

Lokalizacja Hopowa wzdłuż ważnego szlaku komunikacyjnego – drogi krajowej nr 20 skutkuje jednocześnie dobrym skomunikowaniem z regionem zarówno przez transport publiczny jak i prywatny. Dogodne położenie komunikacyjne i skomunikowanie z głównymi ciągami drogowymi regionu powoduje, że Hopowo są dobrze obsługiwane przez komunikację autobusową – tak publiczną PKS jak i prywatną. Obecnie przez Ostrzyce odbywają kursy autobusy 3 przewoźników:

- PKS Gdańsk SP. z o.o.,
- PKS w Bytowie S.A.,
- PKS w Starogardzie Gdańskim.

W sumie w Hopowie do dyspozycji mieszkańców pozostaje 26 kursów komunikacji autobusowej łączącej miejscowość z Kościerzyną, Trójmiastem oraz innymi głównymi ośrodkami regionu:

- PKS Gdańsk SP. z o.o. – 6 kursów na linii Trójmiasto – Kościerzyna,
- PKS w Bytowie S.A. – 5 kursów na linii Trójmiasto – Bytów,
- PKS w Starogardzie Gdańskim – 15 kursów na linii Gdańsk – Kościerzyna.

Uzupełnieniem transportu drogowego jest w gminie Somonino transport kolejowy związany z linią kolejową Gdynia – Somonino – Kościerzyna. Mieszkańcy Ostrzyc Hopowa w ten sposób dostęp do tego środka transportu poprzez dworzec zlokalizowany w gminnej miejscowości Somonino. Obecnie kursuje tą trasą 8 połączeń osobowych.

Poziom wyposażenie miejscowości Hopowo w techniczną infrastrukturę sieciową pod względem ilościowym jest zbliżony do średniej dla całej gminy.

W przypadku zaopatrzenia w wodę obecnie w Hopowie istnieje stacja uzdatniania wody której jednak system uzdatniania i odmanganiania jest nieskuteczny i mało wydolny. W związku z powyższym wykonano nowy odwiert studzienny przy którym opracowana jest dokumentacja na wykonanie nowej stacji uzdatniania wody. Ponadto opracowywana jest dokumentacja na wykonanie kolejnego odwiertu studziennego. Nowa stacja będzie zaopatrywała w wodę mieszkańców miejscowości Hopowo, Borcz i Wyczechowo. Obecny poziom zwodociągowania miejscowości sięga poziomu 99 % - na terenie Hopowa istnieje w tym zakresie 8,3 km sieci wodociągowej i 2,9 km przyłączy wodociągowych. W tym zakresie jak wskazują powyższe dane mimo dobrej sytuacji ilościowej system wodociągowy Hopowa wymaga natychmiastowej poprawy jakości wody dostarczanej dla mieszkańców oraz zapewnienie wydajności SUW dostosowanej do potrzeb mieszkańców Hopowa, Borcza i Wyczechowa.

W zakresie systemu kanalizacyjnego miejscowość Hopowo wyposażona jest obecnie w części w sieć kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki do gminnej oczyszczalni ścieków w Sławkach. Obecnie długość sieci kanalizacyjnej w Hopowie sięga poziomu 4,4 km (oraz 0,6 km przyłączy kanalizacyjnych) – poziom skanalizowania miejscowości sięga w Hopowie jedynie 25 % mieszkańców wsi. Pozostała część mieszkańców korzysta w większości z indywidualnych szamb na ścieki. Tym samym należy wskazać, że istnieje pilna potrzeba w zakresie rozbudowy systemu kanalizacyjnego w Hopowie.

Na obszarze całej gminy Somonino nie funkcjonują zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków opadowych. Wody deszczowe odprowadzane są powierzchniowo, a istniejące gdzieś tam fragmentaryczne odcinki kanałów deszczowych, odwadniają niewielkie powierzchnie terenów utwardzonych.

W zakresie zagospodarowania odpadów miejscowość Hopowo korzysta z gminnego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych składającego się z nieczystości na terenie gminnego wysypiska odpadów stałych usytuowanego we wsi Kaplica. Całkowita powierzchnia wysypiska wynosi 8 063 m², użytkowa zaś 7 568 m². Wysypisko wykonano zgodnie z dokumentacją projektowo-techniczną, pozytywnie zaopiniowaną przez Państwowe Służby Ochrony Środowiska.

Na terenie Hopowa i całej gminy Somonino nie ma zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Źródła ciepła stanowią lokalne i indywidualne kotłownie w zdecydowanej większości opalane paliwami stałymi, w ok. 70% drewnem i odpadami przeróbki drewna.

Na obszarze całej gminy Somonino nie ma urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w gaz. Występujące w tym zakresie potrzeby zaspokajane są poprzez wykorzystanie butlowego gazu płynnego. Planowane jest jednak w tym zakresie podłączenie gminy do sieci gazowej w miejscowości Kiełpino – gmina Kartuzy.

V. MOCNE I SŁABE STRONY.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego miejscowości Hopowo poniżej przedstawiono analizę SWOT przedstawiającą mocne strony (Strengths), słabe strony (Weaknesses), szanse (Opportunities), zagrożenia (Threats) pokazujące potencjał Hopowa i możliwości rozwoju tej miejscowości w najbliższej przyszłości.

Tab 7. Analiza SWOT dla miejscowości Hopowo.

Mocne strony	Słabe strony
- bardzo dobre położenie komunikacyjne wzdłuż drogi krajowej nr 20, - bliskość i dobre połączenie komunikacyjne z centrami rozwoju w regionie tj. Trójmiastem,	- słaba jakość gleb pod względem ich rolniczego wykorzystania, - dominacja gospodarstw najmniejszych do 10 ha użytków rolnych,

▪ Kościerzyną, Somoninem, ▪ atrakcyjne walory środowiska przyrodniczego, ▪ położenie w sąsiedztwie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, ▪ atrakcyjne walory środowiska kulturowego – dobrze zachowana historyczna struktura wsi, ▪ bliskość cennych obszarów chronionych, ▪ liczne szlaki turystyczne przebiegające w bezpośrednim sąsiedztwie Hopowa, ▪ korzystne położenie komunikacyjne, ▪ dobry dostęp do połączeń autobusowych i kolejowych łączących Hopowo z głównymi centrami regionu, ▪ dobre wyposażenie ilościowe w infrastrukturę wodociągową, ▪ korzystna struktura wiekowa mieszkańców miejscowości,	▪ relatywnie niski stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ▪ niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, ▪ niska jakość istniejącej infrastruktury wodociągowej, ▪ niski poziom skanalizowania Hopowa, ▪ słaba jakość dróg gminnych,
Szanse	Zagrożenia
▪ bliskość aglomeracji Trójmiasta, ▪ możliwość wykorzystania funduszy UE na rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości, zasobów ludzkich, ▪ udział w Programie Leader i możliwości finansowo – organizacyjne z niego wynikające,	▪ bezrobocie ukryte wśród mieszkańców zajmujących się rolnictwem, ▪ ubożenie społeczeństwa Hopowa,

VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.

Odzwierciedleniem wniosków dotyczących stanu obecnego miejscowości Hopowo oraz perspektyw jej rozwoju na przyszłość jest pakiet projektów do realizacji zaplanowanych na lata 2010-2016. Przewidziane zadania pozwolą z jednej strony na wykorzystanie posiadanych walorów środowiskowych dla rozwoju społecznego i gospodarczego a jednocześnie przyczynią się do wyeliminowania lub ograniczenia obecnie zidentyfikowanych słabych stron oraz zagrożeń w rozwoju regionu.

Przedstawione poniżej zaplanowane projekty mają charakter przede wszystkim inwestycji infrastrukturalnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej.

1. Budowa placu zabaw.

Przedmiotem projektu jest uporządkowanie terenu gminnego i w ramach tego budowa placu zabaw dla najmłodszych. Tereny do zagospodarowania są doskonałym miejscem z przeznaczeniem na cele rekreacyjne dla najmłodszych. Przedmiotowa inwestycja polega na robotach przygotowawczych ziemnych oraz montażu urządzeń zabawowych na zabetonowanych

kotwach systemowych. Na placu znajdują się między innymi ławki z oparciem, ławki młodzieżowe, huśtawki, zestaw zabawowy Urwis, sprężynowce i kosze na śmieci.

Urządzenie tego miejsca wpłynie pozytywnie na wizerunek miejscowości i jednocześnie przyczyni się do stworzenia oferty rekreacyjnej dla mieszkańców a tym samym przyczyni się poprawy jakości ich życia.

- Wartość inwestycji (wartość prac budowlanych) ok : 50.000 zł
- Termin realizacji: 2011 r.

2. Wykonanie chodnika od drogi krajowej do kościoła

Projekt przewiduje wyposażenie ciągu komunikacyjnego łączącego drogę krajową z Kościołem w nowy chodnik dla osób pieszych. Celem realizacji inwestycji jest przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa i komfortu poruszania się osób pieszych w miejscowości a jego głównym efektem będzie obniżenie liczby wypadków i kolizji drogowych.

- Wartość inwestycji: 150.000 zł
- Termin realizacji: 2011 r.

3. Budowa stacji uzdatniania wody wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej

Projekt polega na budowie stacji uzdatniania wody oraz rozbudowie istniejącej sieci kanalizacyjnej.

Celem przedsięwzięcia jest zapewnienie mieszkańcom ciągłości w dostawach wody o odpowiedniej jakości, spełniającej wymagania stawiane przez normy prawa polskiego i Unii Europejskiej a jednocześnie poprawa stanu środowiska naturalnego w Hopowie i poprawa warunków bytowych mieszkańców. Dzięki inwestycji nastąpi m.in.:

- poprawa warunków bytowych mieszkańców,
- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- ochrona posiadanych walorów turystycznych.

- Wartość projektu: 2.000.000 zł
- Termin realizacji: lata 2012 - 2014

4. Remont dróg wewnętrznych sołectwa Hopowo.

W ramach projektu wykonane zostaną prace remontowe na odcinkach dróg wewnętrznych sołectwa Hopowo. Obecnie istniejąca infrastruktura drogowa jest w złym stanie i wymaga poniesienia odpowiednich nakładów inwestycyjnych w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu zarówno dla pojazdów mechanicznych jak i osób pieszych. Rezultatami realizacji projektu będą przede wszystkim:

- skrócenie czasu poruszania się po drogach,
- obniżenie liczby wypadków,

- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

- Wartość inwestycji: 2.000.000 zł
- Termin realizacji: lata 2009 - 2016

5. Remont dachu kościoła.

W ramach projektu wykonane zostaną prace remontowe dachu Kościoła pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie. Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków. Obecny stan prowadzi do nieustającego niszczenia, zatracenia cennego zabytku. Przeprowadzone prace pozwolą na zabezpieczenie zabytku oraz zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego. Przedsięwzięcie przyczyni się do poprawy atrakcyjności obszaru.

- Wartość inwestycji: 330.000,00 zł
- Termin realizacji: 2012-2013

6. Remont elewacji kościoła.

W ramach projektu wykonane zostaną prace remontowe (odnowienie) zewnętrznej elewacji kościoła pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie. Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków. Obecny stan prowadzi do nieustającego niszczenia, zatracenia cennego zabytku. Realizacja inwestycji przyczyni się do zabezpieczenia zabytku oraz zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego.

- Wartość inwestycji: 180.000,00 zł
- Termin realizacji: 2012-2013

7. Przebudowa miejsca pamięci w Lesie Hopowskim

Realizacja inwestycji przyczyni się do podniesienia atrakcyjności obszaru, mając na uwadze dbałość o promocję dziedzictwa kulturowego i historycznego regionu. Zakres prac objętych inwestycją obejmuje między innymi roboty przygotowawcze, roboty budowlane polegające na ułożeniu nawierzchni z kostki brukowej, montaż krzyży oraz nasadzenia drzew i krzewów liściastych.

- Wartość inwestycji: 80 000 zł
- Termin realizacji: 2012-2013

Zbiorcze zestawienie planowanych inwestycji w miejscowości Hopowo przedstawia poniższa tabela:

Tab 8. Zestawienie planowanych inwestycji na lata 2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Koszt w zł
1	Budowa placu zabaw	50.000,00
2	Wykonanie chodnika od drogi krajowej do kościoła	150.000,00

3	Budowa stacji uzdatniania wody wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej	2.000.000,00
4	Remont dróg wewnętrznych sołectwa Hopowo	2.000.000,00
5.	Remont dachu kościoła	330.000,00
6.	Remont elewacji kościoła	180.000,00
7.	Przebudowa miejsca pamięci w Lesie Hopowskim	80 000,00
	łącznie	4.790.000,00

Tab 9. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć

L.P.	Nazwa zadania	Koszt całkowity PLN	Struktura finansowania			Finansowanie			
			Wkład własny	Środki zewnętrzne		Własne		Środki zewnętrzne	
					Opis	PLN	%	PLN	%
1.	Budowa placu zabaw	50 000,00	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013; Działanie 9.3	7 500	15	42 500	85
2.	Wykonanie chodnika od drogi krajowej do kościoła	150 000,00	X	X	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 – Oś 3 – Działanie „Odnowa i rozwój wsi”	37 500	25	112 500	75
3.	Budowa stacji uzdatniania wody wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej	2 000 000,00	X	X	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 – Oś 3 – Działanie „Podstawowe usługi dla ludności i ”	500 000	25	1 500 000	75
4.	Remont dróg wewnętrznych sołectwa Hopowo	2 000 000,00	X	-	-	2 000 000	100	-	-
5.	Remont dachu kościoła.	330.000,00	x	x	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 – Oś 3 – Działanie „Odnowa i rozwój wsi”	82 500,00	25	247 500	75
6.	Remont elewacji kościoła.	180.000,00	x	x	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 – Oś 3 – Działanie „Odnowa i rozwój wsi”	45 000,00	25	135 000,00	75
7.	Przebudowa miejsca pamięci w Lesie Hopowskim	80 000,00	X	X	PO RYBY	12 000,00	15	68 000,00	85

Tab 10. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji
1	Budowa placu zabaw	2011
2	Wykonanie chodnika od drogi krajowej do kościoła	2011
3	Budowa stacji uzdatniania wody wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej	2012 – 2014
4	Remont dróg wewnętrznych sołectwa Hopowo	2009 - 2016
5	Remont dachu kościoła	2012-2013
6	Remont elewacji kościoła	2012-2013
7	Przebudowa miejsca pamięci w Lesie Hopowskim	2012-2013

Tab 11. Harmonogram Gantta dla planowanych przedsięwzięć

Lp.	Nazwa zadania	Rok							
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Budowa placu zabaw								
2	Wykonanie chodnika od drogi krajowej do kościoła								
3	Budowa stacji uzdatniania wody wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej								
4	Remont dróg wewnętrznych sołectwa Hopowo								
5	Remont dachu kościoła								
6	Remont elewacji kościoła								
7	Przebudowa miejsca pamięci w Lesie Hopowskim								

VII. POŁĄCZENIE Z INNYMI PROGRAMAMI.

Nawiązując do założeń przedmiotowego dokumentu należy wskazać, że są one w pełni komplementarne do zapisów dokumentów strategicznych o charakterze tak lokalnym jak i regionalnym.

Dotyczy to tak dokumentów o charakterze strategii samej gminy Somonino tzn. Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Somonino oraz Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Somonino jak i planów i strategii regionalnych. W tym drugim kontekście należy przede wszystkim zaznaczyć komplementarność powyższego Planu z zapisami Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich opracowanej w ramach Pilotażowego Programu Leader + dla 8 gmin Szwajcarii Kaszubskiej (w tym gminy Somonino) oraz Programu Organizacji i Rozwoju Turystyki Kaszubski Pierścień – będącej strategią rozwoju turystyki dla obszaru Kaszub Jeziornych.

VIII. SPIS TABEL.

- Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2007 roku.
- Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych w 2008 roku.
- Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Hopowo w ha w 2008 roku.
- Tab 5. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Hopowie.
- Tab 4. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha w Hopowie.
- Tab 6. Struktura działalności gospodarczej w Hopowie.
- Tab 7. Analiza SWOT dla miejscowości Hopowo.
- Tab 8. Zestawienie planowanych inwestycji na lata 2009-2016
- Tab 9. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć
- Tab 10. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji
- Tab 11. Harmonogram Gantt dla planowanych przedsięwzięć

IX. SPIS RYSUNKÓW.

- Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.
- Rys 2. Położenie miejscowości Hopowo w regionie.
- Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Hopowie na tle całej gminy.
- Rys 4. Struktura wieku ludności Hopowa na tle gminy Somonino w 2009 roku.
- Rys 5. Kościół Parafii Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Hopowie.

**UCHWAŁA NR XIV/117/12
RADY GMINY SOMONINO**

z dnia 28 marca 2012 r.

**zmieniająca uchwałę Nr XXIX/218/09 Rady Gminy Somonino z dnia 15.10.2009 roku w sprawie
zatwierdzenia Planów Odnowy Miejscowości Somonino, Ostrzyce, Egiertowo, Hopowo i Kaplica**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 roku, Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w związku z § 10 ust. 2 pkt 2 lit. b Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowy i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 38, poz. 220 z późniejszymi zmianami) –

Rada Gminy Somonino uchwala, co następuje:

§ 1.

W uchwale Nr XXIX/218/09 Rady Gminy Somonino z dnia 15.10.2009 roku w sprawie zatwierdzenia Planów Odnowy Miejscowości Somonino, Ostrzyce, Egiertowo, Hopowo i Kaplica zmienionej uchwałami Rady Gminy Somonino Nr XXXV/262/10 z dnia 28.04.2010 roku, Nr XXXVI/281/10 z dnia 15.06.2010 roku, Nr XXXVIII/289/10 z dnia 30.09.2010 roku, Nr X/67/11 z dnia 27.09.2011 roku oraz Nr XI/76/11 z dnia 16.11.2011 roku – § 1 otrzymuje następujące brzmienie:

1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Somonino na lata 2009-2016 przyjęty przez zebranie wiejskie uchwałą z dnia 28.02.2012 roku – stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Hopowo na lata 2009-2016 przyjęty przez zebranie wiejskie uchwałą z dnia 28.02.2012 roku – stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

3. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Kaplica na lata 2009-2016 przyjęty przez zebranie wiejskie uchwałą z dnia 29.02.2012 roku – stanowiący załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Regliński

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Regliński

Zatwierdzam pod rygorem
niepodpisania
Przewodniczący Rady Gminy

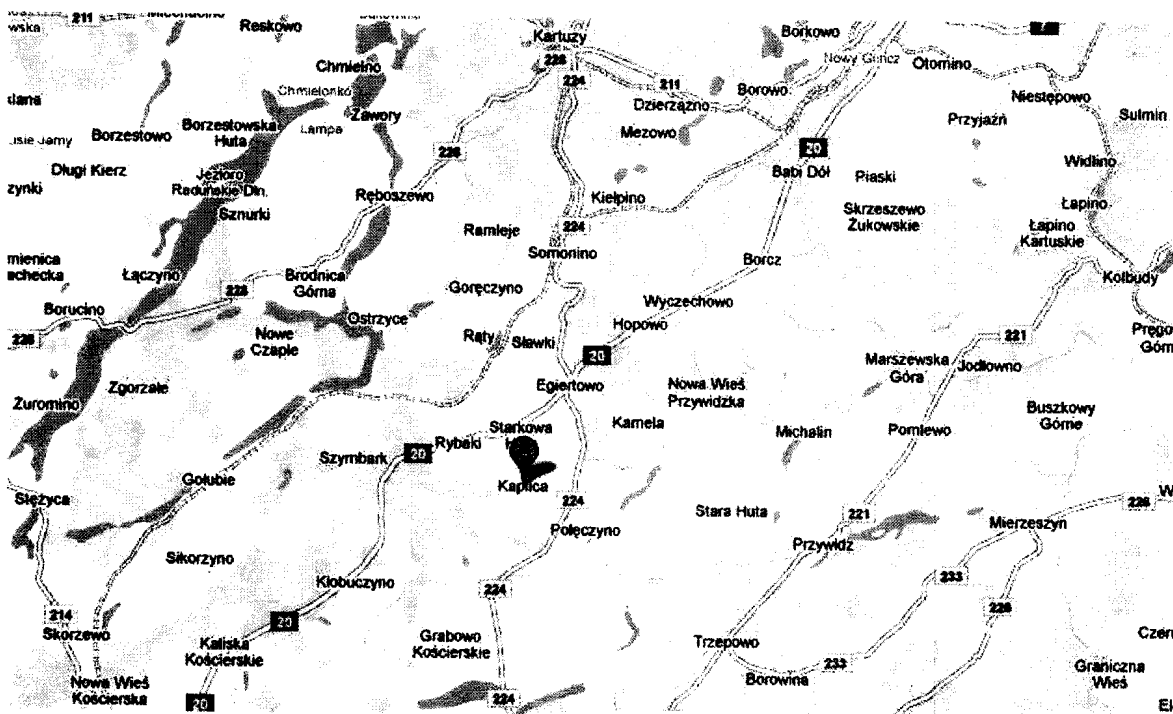
[Podpis]

Gmina Somonino

Plan Odnowy Miejscowości

Kaplica

na lata 2009 - 2016

Kaplica, 2012 r.

Opracowanie przygotowane na zlecenie:

Urzędu Gminy Somonino
ul. Ceynowy 21
83-314 Somonino

przez:

Doradztwo Strategiczno – Inwestycyjne „PROGRESS”
Jarosław Zielonka
ul. Mściwoja II 36a/7
83-300 Kartuzy

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	4
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.....	5
II.1. POŁOŻENIE.....	5
II.2. SFERA SPOŁECZNA.....	11
II.3. SFERA GOSPODARCZA.....	13
III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI KAPLICA.....	16
III.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA, LICZBA LUDNOŚCI.....	16
III.2. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA POWSTANIE UKŁADU PRZESTRZENNEGO.....	18
III.3. OKREŚLENIE PRZESTRZENNEJ STRUKTURY MIEJSCOWOŚCI.....	19
IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.....	20
IV.1. WALORY NATURALNE.....	20
IV.2. SFERA SPOŁECZNA.....	21
IV.3. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.....	21
IV.3. GOSPODARKA.....	21
IV.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	23
V. MOCNE I SŁABE STRONY.....	25
VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.....	26
VII. POŁĄCZENIE Z INNYMI PROGRAMAMI.....	31
VIII. SPIS TABEL.....	32
IX. SPIS RYSUNKÓW.....	33

I. WSTĘP.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stworzyło dla naszego kraju szereg dodatkowych możliwości rozwoju zarówno w wymiarze społecznym jak i gospodarczym mających charakter tak bezpośrednich korzyści finansowych jak i pośrednich możliwości korzystania z zalet wspólnego rynku. Jednocześnie proces integracji i sama możliwość skorzystania z jej dobrodziejstw wymusiła spełnienie pewnych standardów i norm formalnych co przejawia się także w procesie realizacji projektów współfinansowanych ze środków funduszy pomocowych UE.

Niniejszy dokument został opracowany dla gminy Somonino jako strategia rozwoju miejscowości Kaplica, wyznaczająca kierunki i cele jej rozwoju na lata 2009 – 2016. Jednocześnie Plan ma charakter i jest dostosowany do wymagań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013, Osi 3 – Działania „Odnowa i rozwój wsi” którego celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. W ramach tego działania wspierane będą projekty o charakterze lokalnym których zasadność realizacji wynika z dokonanej diagnozy stanu obecnego i przyjętych perspektyw rozwoju danej miejscowości.

Powstanie przedmiotowego dokumentu miało charakter uspołeczniony i odbywało się przy aktywnym udziale społeczności lokalnej – mieszkańców miejscowości Kaplica. W pracach nad Planem – w ich koordynacji i konsultacjach – brali udział także eksperci zewnątrzni mający wiedzę i doświadczenie w planowaniu strategicznym. Prace nad Planem były konsultowane w trakcie 2 spotkań wiejskich z mieszkańcami Kaplicy oraz z władzami gminy Somonino i pracownikami Urzędu Gminy merytorycznie odpowiedzialnymi za planowanie strategiczne i realizację projektów z funduszy UE na terenie gminy. Sporządzona na tej podstawie diagnoza stanu obecnego, analiza SWOT oraz lista najważniejszych dla miejscowości inwestycji do realizacji na najbliższe lata powstała w oparciu o analizę ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców Kaplicy oraz dyskusji jakie miały miejsce w trakcie spotkań społeczności wiejskiej. Tym samym dołożono wszelkich starań aby zapisy dokumentu odzwierciedlały interesy zarówno mieszkańców Kaplicy jak i władz gminy a jednocześnie były zgodne z zasadami prawa i założeniami idei zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.

II.1. POŁOŻENIE.

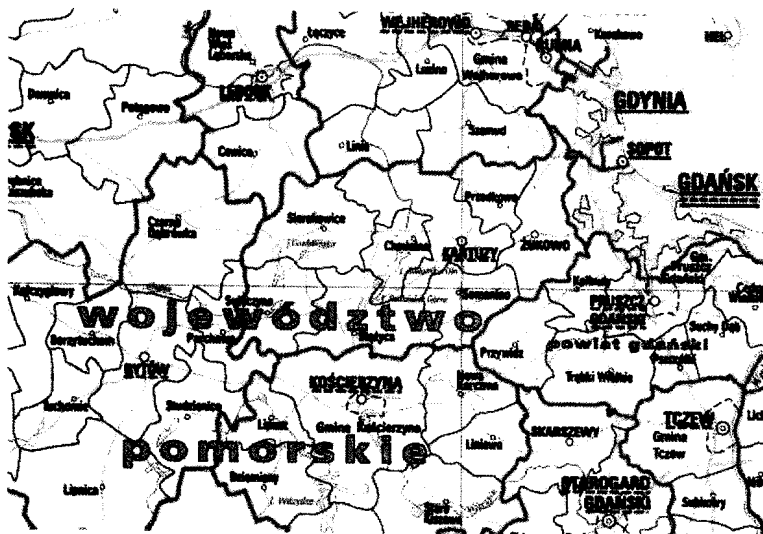
Gmina Somonino położona jest w środkowej części województwa pomorskiego, w powiecie kartuskim, na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi. Gmina Somonino graniczy:

- od północy z gminą miejsko – wiejską Kartuzy,
- od północno-wschodu z gminą miejsko – wiejską Żukowo,
- od zachodu z gminą wiejską Stężyca,
- od wschodu z gminą Przywidz,
- od południa z gminami: Nowa Karczma i Kościerzyna.

Gmina Somonino jest 6 co do wielkości gminą powiatu kartuskiego i zajmuje łączną powierzchnię 11 227 ha. Gmina liczy ogółem 16 sołectw: Borcz, Egiertowo, Goręczyno, Hopowo, Kamela, Kaplica, Ostrzyce, Piotrowo, Połączyno, Ramleje, Rąty, Rybaki, Sławki, Somonino, Starkowa Huta, Wyczechowo oraz 20 miejscowości. Siedzibą władz gminy jest wieś Somonino położona nad rzeką Radunią.

Z większych miast znajdujących się w pobliżu Somonina wymienić należy:

- Aglomerację Trójmiejską – w odległości 50 km,
- Kościerzyna – w odległości 20 km,
- Kartuzy – w odległości 6 km,
- Żukowo – w odległości 20 km.

Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.

Źródło: Drogowy Atlas Polski, Forum, Warszawa, 2006 r.

Pod względem fizyczno – geograficznym gmina Somonino położona jest:

- w mezoregionie fizycznogeograficznym Pojezierze Kaszubskie, w kilku mikroregionach,

- w systemie zlewni Martwej Wisły – w tym w zlewni Motławy – w tym w zlewni Raduni,
- w systemie zlewni Wisły – w tym w zlewni Wierzycy (południowa część gminy), w tym również w zlewni Wietcisy,
- częściowo w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150 m,
- w sąsiedztwie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 116 „Gołębiewo” (międzymorenowy) według dokumentacji hydrogeologicznej z 1997 r.; granica GZWP nr 116 przebiega na południe od granicy gminy w sąsiedztwie wsi Połączyno,
- w strefach źródłkowych Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni,
- w obszarze węzłowym Pojezierza Kaszubskiego (z kilkoma biocentrami) w sieci ekologicznej ECONET-Polska; w hierarchii sieci ekologicznej jest to obszar o randze najwyższej,
- częściowo w – Kaszubskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie, Kartuskim Obszarze Chronionego Krajobrazu i Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; dla KPK obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.; w planie ochrony KPK znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,
- częściowo w pośredniej strefie ochronnej ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego 0-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.

W gminie Somonino dominują następujące typy środowiska przyrodniczego:

- wysoczyzna morenowa (falista i pagórkowata strefa marginalna) z roślinnością pól uprawnych z glebami brunatnymi wyługowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje spływ wody i jej ograniczone wsiąkanie oraz tranzyt materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,
- równiny sandrowe z roślinnością pól uprawnych z glebami bielcowymi i rdzawymi, w podłożu z piaskami i żwirami; dominuje tu wsiąkanie wody w podłoże oraz występuje umiarkowany tranzyt wody i materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,

- wysoczyzna morenowa (wały moren spiętrzonych, falista i pagórkowata strefa marginalna) ze zbiorowiskami leśnymi, z glebami brunatnymi wylugowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje tu retencja wody i jej parowanie w zależności od uśłonecznienia.

Do najważniejszych zasobów środowiska przyrodniczego gminy Somonino należą:

- lasy – zajmują 36% pow. gminy; lasy prywatne zajmują 13% łącznej pow. lasów; lasy ochronne stanowią 15% łącznej pow. lasów; lasy posiadają duże i średnie potencjały – faunistyczny, florystyczny, produkcji tlenu i regeneracji powietrza oraz retencji wody; powierzchniowo dominują ubogie lasy bukowe i bukowo-dębowe oraz nasadzenia drzew szpilkowych w wieku powyżej 40 lat,
- zarośla i szuwały – występują w rynnach polodowcowych, w zagłębieniach wytopiskowych, wzdłuż jezior, cieków, na torfowiskach i mokradłach – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- ciągi drzew krzewów, grupy drzew – występujące w rozproszeniu, szczególnie wzdłuż cieków, dróg i linii kolejowej – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- roślinność parków w Borczu i Wyczehowie oraz starych cmentarzy – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- jeziora – Trzebno, Rąty, Połączyńskie, Piotrowskie, Ostrzyckie (przy granicy gminy) oraz małe jeziora i stawy bez nazwy – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym oraz o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody,
- rzeki – Radunia (z jazem zastawkowym w Ostrzycach z wahaniami piętrzenia 0,5 m i średnim przepływem 1,6 m³/s), Wietcisa, Wierzycy; rzeki mają charakter potoków podgórskich o bardzo dużym i dużym potencjale faunistycznym, szczególnie w zakresie ichtiofauny, występuje tu m.in. głowacz białopłetwy, pstrąg potokowy i ciernik oraz gatunki chronione – strzebla potokowa, strzebla błotna, śliz, różanka i koza; z ssaków występuje tu przede wszystkim wydra,
- pozostałe ciek – o średnim potencjale faunistycznym,
- strefy źródliskowe Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni; występują w sąsiedztwie działów wodnych – o dużym potencjale retencji wody,
- torfowiska wysokie, przejściowe i niskie z mokradłami oraz glebami torfowymi i mułowo-torfowymi do zachowania – tereny te stanowią ważne korytarze, ciągi i węzły ekologiczne o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody oraz bardzo dużych, dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym,

- 4 biocentra (obecność fauny i flory o znaczeniu europejskim) z licznymi stanowiskami, ostojami i występowaniem chronionych roślin i zwierząt – **Jar Rzeki Raduni** z żyzną i ubogą buczyną, podgórskim łęgiem jesionowym, grądem zboczowym oraz liczne stanowiska rzadkich gatunków, w tym storczyków, stwierdzono występowanie bociana czarnego i ostoję bielika, **Torfowiska koło Bernardówki** z borem bagiennym i torfowiskiem wysokim, **Jeziora Raduńsko-Ostrzyckie i okolice, Torfowiska wysokie koło Somonina, Bór koło Borcza, Południowy skraj Kaszubskiego Parku Krajobrazowego** (lasy sosnowe i liczne torfowiska),
- gleby gruntów rolnych w III klasie bonitacyjnej – o dużym potencjale rolniczym; niewielkie tereny około 3 % gruntów rolnych w gminie,
- złoża kopalin udokumentowane – średni potencjał surowcowy – część złoża „Bernardyna”, piaski różnoziarniste ze żwirem, wydana koncesja do 29.09.2016 r. dla firmy „Orion”, działka nr 34/10 w Somoninie (część złoża w Kiełpinie, gm. Kartusy); pow. całego obszaru i terenu górniczego wynosi odpowiednio 1, 8672 ha i 2,519 ha.

Ochrona przyrody (związana z dużą bioróżnorodnością), krajobrazu naturalnego i środowiska w gminie Somonino dotyczy następujących terenów i obiektów:

- Kaszubski Park Krajobrazowy – 12 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.,
- otulina Kaszubskiego Parku Krajobrazowego – część gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; w „Planie ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzonego Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,
- Kartuski Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni – 20 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94

z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń,

- Rezerwat przyrody – „Jar Rzeki Raduni” krajobrazowy (i florystyczny) o pow. 84,2 ha, w tym w gm. Somonino 14,96 ha,
- 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (w granicach KPK); część pow. zespołów znajduje się w gminie, a część w gminach sąsiednich; są to – Rynna Brodnicko-Kartuska, Rynna Dąbrowsko-Ostrzycka, gdzie obowiązują ustalenia „Planu ochrony KPK” i Rozporządzenia Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. w sprawie zatwierdzenia „Planu ochrony KPK” oraz wyznaczenia w nim zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- Pomniki przyrody, łącznie 9 – 2 głazy, 3 drzewa i 4 grupy drzew,
- Proponowane 88 pomników przyrody – 2 głazy i 86 drzew opisane w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” (1994),
- 4 projektowane użytki ekologiczne – 2 w „Planie ochrony KPK” – „Jezioro Rąty” i „Jezioro Piotrowskie z przyległymi mokradłami” (częściowo w gm. Somonino) oraz 2 w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” – „Nowy Dwór” i „Borcz”,
- Projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Ramleje” w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino”,
- Projektowane powiększenie Przywidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- Obszary zgłoszone do europejskiej sieci Natura 2000 – Specjalne Obszary Ochrony (SOO), wytypowane na podstawie Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory)– Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni,
- Ostoje wg programu Corine (zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Europy) – Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni, Borcz (ostoja ptaków),
- Korytarze i ciągi ekologiczne do zachowania
- Rynny polodowcowe, doliny rzeczne, zagłębienia wytopiskowe, torfowiska – konieczność ochrony przed zainwestowaniem,
- główne szlaki przemieszczania się zwierząt (przede wszystkim dużych ssaków) – konieczność ochrony przed zainwestowaniem i zabezpieczenie możliwości migracji zwierząt w poprzek dróg utwardzonych,
- Strefy źródłiskowe cieków opisane w rozdz. „Zasoby środowiska przyrodniczego”,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” (miasto i duża część gminy) – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150m;

dokumentacja hydrogeologiczna z 1996 r. wykazała, że nie ma konieczności ustanawiania obszaru ochronnego zbiornika,

- Pośrednia strefa ochronna ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego 0-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.,
- Punkty widokowe – „Jastrzębia Góra” (na granicy z gm. Kartuzy), „Trzebińska Góra” i inne; konieczność ochrony samego punktu widokowego i panoramy na kierunku patrzenia.

Ochrona krajobrazu kulturowego w gminie Somonino dotyczy:

- Obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- Zespoły dworsko-parkowe w Borczu i Wyczechowie, kościół w Goręczynie, dom w Ostrzycach, dom i kuźnia w Hopowie,
- Obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków – cmentarzysko kurhanowe z kręgami kamiennymi z okresu wpływów rzymskich w Borczu, grodziska z wczesnego średniowiecza w Borczu, Piotrowie i Rątach, osada z wczesnego średniowiecza w Piotrowie, cmentarzysko kurhanowe z epoki brązu w Wyczechowie,
- Wsi o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych – Piotrowo (w KPK), Goręczyno, Hopowo,
- Stref ochrony konserwatorskiej, ekspozycji i ochrony krajobrazu oraz ochrony i obserwacji archeologicznej, które należy wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; ustalenia w nich zawarte należy uwzględnić przy działaniach realizacyjnych,
- Trasy z ciągami widokowymi – droga kaszubska Brodnica Dolna – Ostrzyce – Wieżyca oraz odcinek Egiertowo – Rybaki,
- Projektowanego Parku Kulturowego Kartusko-Mirachowskiego.

II.2. SFERA SPOŁECZNA

Według danych GUS na koniec 2008 roku gminę Somonino zamieszkiwało w sumie 9 523 mieszkańców, z czego 51% stanowili mężczyźni, przez co wskaźnik feminizacji na terenie gminy sięgnął poziomu 97 K/100 M i był niższy od notowanego w skali całego powiatu kartuskiego (100 K/100 M). Gęstość zaludnienia w gminie sięgnęła w tym roku poziomu 85 mieszkańców/km² powierzchni co było także wielkością niższą od notowanej w skali całego powiatu (102 mieszkańców/km²).

Ogólne tendencje w zakresie rozwoju sfery społecznej w gminie są zbliżone z notowanymi w skali powiatu. Charakterystyczny dla obszaru gminy jest wyższy niż w powiecie przyrost naturalny na poziomie 13,00‰ (9,00‰ dla powiatu) oraz niski poziom liczby zawieranych małżeństw – 7,80‰ w skali roku (przy 8,10‰ dla powiatu).

Znacznie gorzej – i odmiennie niż ma to miejsce w skali powiatu – przedstawiała się natomiast w gminie sytuacja w zakresie salda migracji, które w 2007 roku było relatywnie niskie - na poziomie 0,94‰ przy wysokiej wartości notowanej w tym czasie dla całego powiatu (6,95‰).

Relatywnie korzystnie przedstawia się natomiast sytuacja w przypadku struktury wieku mieszkańców gminy gdzie notowany jest wysoki udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – 28,9% i niższy niż np. w skali powiatu udział grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – 10,8% mieszkańców gminy. Relatywnie mniej korzystnie niż ma to miejsce w skali powiatu przedstawia się natomiast wskaźnik obciążenia demograficznego, według którego na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie przypada 65,80 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Szczegółowe dane demograficzne dotyczące gminy i jej sytuacji na tle powiatu przedstawia tabela nr 1.

Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2008 roku.

Obszar	Liczba ludności	Ludność na 1 km2	Kobiety na 100 mężczyzn	Małżeństwa na 1000 ludności	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Saldo migracji	Ludność w wieku przed.	Ludność w wieku prod.	Ludność w wieku poprod.
Gmina Somonino	9 523	85,00	97,00	7,80	13,00	65,80	0,94	28,90	60,30	10,80
Powiat kartuski	114 083	102	100,00	8,10	9,00	61,80	6,96	26,90	61,80	11,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

II.3. SFERA GOSPODARCZA.

Główną dziedziną gospodarki w gminie Somonino pozostaje rolnictwo. Tworzy je 770 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 9,5 ha z czego 580 gospodarstw to gospodarstwa większe niż 1 ha. Rolnictwo koncentruje się zarówno na produkcji zwierzęcej jak i roślinnej. Produkcja roślinna obejmuje uprawę zbóż oraz roślin okopowych i pastewnych. Produkcja zwierzęca – hodowlą bydła i trzody chlewnej, owiec oraz drobiu.

Drugą dziedziną gospodarki w Somoninie jest stale rozwijająca się turystyka. Według danych Urzędu Gminy funkcjonuje tu 10 sezonowych i 4 całoroczne ośrodki wypoczynkowe. Ponadto są także kwatery letniskowe i agroturystyczne. Jest strzeżone gminne kąpielisko. Łączna liczba miejsc noclegowych w Gminie sięga 1 100 miejsc, w tym:

- w pensjonatach - 258,
- kwaterach agroturystycznych - 105,
- kwaterach prywatnych - 75,
- na polach biwakowych 560.

Niewielki udział w gospodarce gminy ma także rzemiosło. Dobrze rozwinięta jest sieć handlowa, gorzej – usługowa. Brak np. usług szewskich, krawieckich. Większość mieszkańców gminy utrzymuje się z rolnictwa, część z turystyki, część utrzymuje się z pracy w drobnych zakładach rzemieślniczych, część zatrudniona jest w przemyśle drzewnym.

Według danych GUS w 2008 roku w gminie były zanotowane w sumie 602 podmioty gospodarcze co dawało wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości na poziomie 63,21 podmiotów/1000 mieszkańców. Była to jednocześnie wielkość niższa od notowanej na terenie całego powiatu - gdzie wyniosła 82,84 podmiotów zarejestrowanych/1000 mieszkańców.

Wśród podmiotów zarejestrowanych w gminie 95,5% to firmy sektora prywatnego wśród których dominują przedsiębiorstwa działające jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (81,50% wszystkich podmiotów).

Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych w 2008 roku.

Wyszczególnienie	J. m.	Gmina Somonino		Powiat Kartuski	
		Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	jed.gosp.	602	100,00	9 451	100,00
Sektor publiczny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	27	4,48	292	3,09
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	24	3,99	235	2,48
Przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	0	0	0	0
Spółki handlowe	jed.gosp.	0	0	5	0,05
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0	0	0	0
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	1	0,16	2	0,02

Sektor prywatny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	575	95,50	8 620	91,20
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	491	81,56	7 235	76,55
Spółki handlowe	jed.gosp.	26	4,32	502	5,31
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	9	1,49	96	1,01
Spółdzielnie	jed.gosp.	2	0,33	30	0,32
Fundacje	jed.gosp.	1	0,17	13	0,13
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	18	2,99	187	1,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z przejawów relatywnie niższego poziomu rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest problem wysokiej stopy bezrobocia na tym terenie w tym bezrobocia ukrytego – mającego szczególnie duże znaczenie w gminach rolniczych o rozdrobnionej strukturze agrarnej. Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku na koniec drugiego kwartału 2009 roku w gminie było oficjalnie zarejestrowanych 319 bezrobotnych czyli 3,34 % mieszkańców całej gminy. Była to wartość relatywnie wyższa od notowanej w skali powiatu gdzie wielkość tego wskaźnika wahała się w granicach 2,62 %. W strukturze bezrobotnych widoczny jest także znaczny udział kobiet które stanowią w gminie 58,3 % wszystkich bezrobotnych – przy 58 % w skali całego powiatu. Jednocześnie jak zaznaczono powyżej znaczącym problemem w gminie jest także kwestia bezrobocia ukrytego – niwelowana jednak w okresie sezonu turystycznego prowadzeniem przez część mieszkańców działalności związanej z obsługą ruchu turystycznego w regionie.

Jednocześnie należy wskazać, że cały region powiatu kartuskiego należy do obszarów o relatywnie niższej stopie bezrobocia w porównaniu z ogółem województwa. Według danych GUS na koniec sierpnia 2009 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w skali powiatu sięgnęła poziomu 8,7 % przy 10,2 % w skali całego województwa.

Bardzo ważnym elementem gospodarki na terenie gminy, którego znaczenie jednocześnie rośnie z roku na rok jest rozwój branży turystycznej. Gmina Somonino położona na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi, charakteryzując się urozmaiconą rzeźbą terenu i czystością środowiska przyrodniczego oraz licznymi walorami środowiska kulturowego jest bardzo atrakcyjnym miejscem dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Największą popularnością wśród turystów na terenie gminy cieszy się letniskowa wieś Ostrzyce, położona wśród lasów, nad jeziorem, po którego obydwu stronach, znajdują się punkty widokowe: Jastrzębia Góra, Trzebińska Góra, w pobliżu rezerwatu przyrody. Ważnym atutem gminy jest także dobre zagospodarowanie jej walorów w infrastrukturę turystyczną oraz bogaty kalendarz atrakcji turystycznych. Turystów przyciągają liczne pensjonaty, hotele, ośrodki, gospodarstwa agroturystyczne, jak również kąpieliska, wypożyczalnie sprzętu wodnego, korty tenisowe oraz ośrodki jazdy konnej. Obecnie na terenie gminy organizowanych jest corocznie około 23 cyklicznych imprez o charakterze turystycznym i kulturalnym. Jednocześnie na terenie gminy znajduje się obecnie: 11 gospodarstw agroturystycznych, 10

ośrodków wypoczynkowych, 9 kwater prywatnych, 1 pole namiotowe, 5 ośrodków oferujących domki letniskowe, 2 kąpieliska gminne, 4 wypożyczalnie rowerów, 10 obiektów gastronomicznych. Tym samym gmina Somonino stanowi jeden z najatrakcyjniejszych obszarów Szwajcarii Kaszubskiej dla turystów.

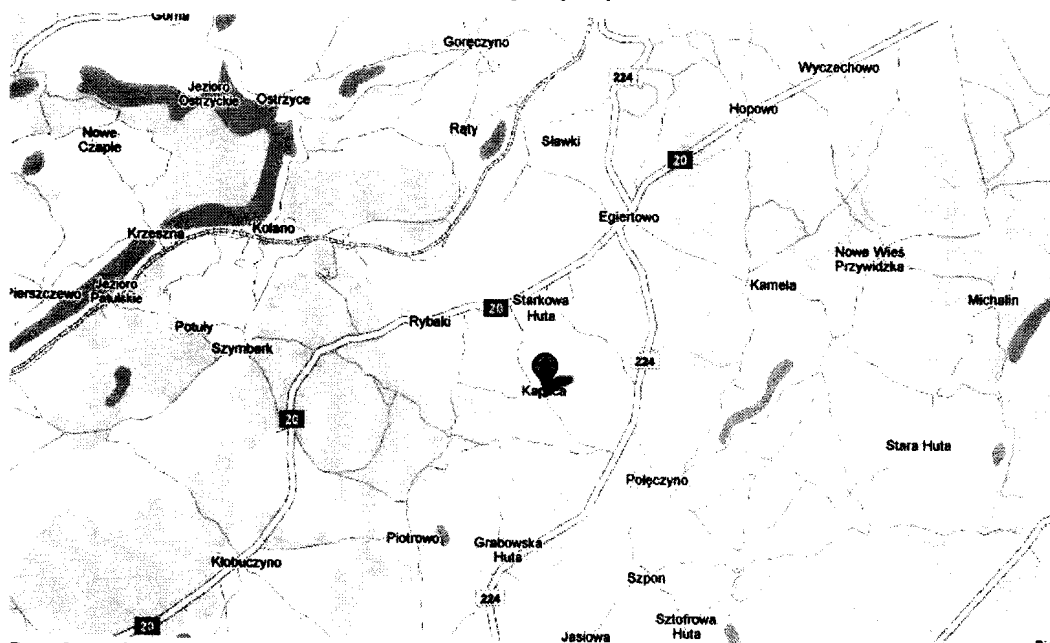

III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI KAPLICA.

III.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA, LICZBA LUDNOŚCI.

Miejscowość Kaplica położona jest w południowej części gminy Somonino, na terenie powiatu kartuskiego w centralnej części województwa pomorskiego. Miejsce miejscowości na mapie charakteryzuje przede wszystkim jej peryferyjne położenie na obrzeżach gminy i w oddaleniu od głównych tras komunikacyjnych. Stąd należy uznać położenie gminy jako mało atrakcyjne pod kątem rozwoju społecznego i gospodarczego. Kaplica leży przy drodze gminnej łączącej dwie główne trasy komunikacyjne regionu: drogę krajową nr 20 oraz drogę wojewódzką nr 224. Jednocześnie Kaplica jest oddalona od głównych ośrodków rozwoju w regionie – miejscowość leży w odległości ok. 18 km od Somonina – siedziby władz gminy, 20 km od Kościerzyny oraz 45 km od Trójmiasta.

Pod względem fizycznogeograficznym Kaplica leży na terenie Pojezierza Kaszubskiego będącego częścią Pojezierza Wschodniopomorskiego i stanowiącego najwyżej położony i najbardziej urozmaicony pod względem rzeźby terenu obszar Kaszub Jeziornych. Jednocześnie miejscowość położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny leżących we zachodniej i centralnej części powiatu.

Rys 2. Położenie miejscowości Kaplica w regionie.

Źródło: mapy.google.pl.

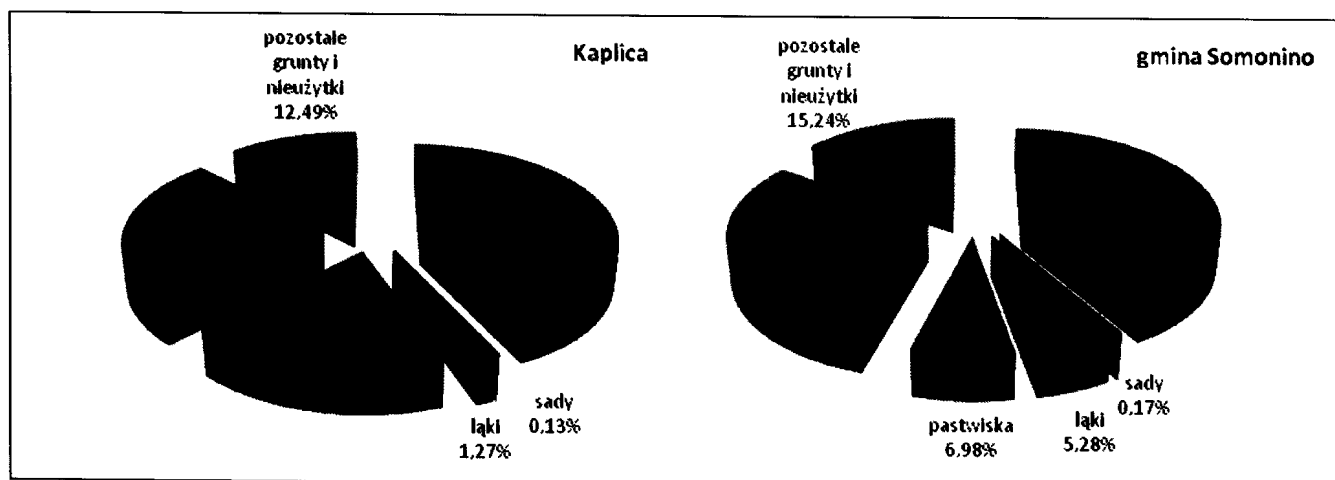
Takie położenie miejscowości determinuje także jej strukturę użytkowania gruntów oraz formy gospodarowania terenem. Szczegółową strukturę użytkowania terenu w kaplicy przedstawia poniższa tabela.

Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Kaplica w ha w 2008 roku.

L.p.	Użytek	Powierzchnia w ha
1.	B (tereny mieszkaniowe)	11,9349
2.	Ba (tereny przemysłowe)	1,5516
3.	Bp (zurbanizowane tereny niezabudowane)	0,1858
4.	Bi (inne tereny zabudowane)	0,4709
	Bz	0,2822
5.	dr (droga)	13,0382
6.	Ls (lasy)	155,0205
7.	Lz (zadrzewienia)	0,5467
8.	Ł (łąki)	7,7345
9.	N (nieużytek)	45,6675
10.	Ps (pastwiska)	106,7976
11.	R (rola)	255,9086
12.	S (sady)	0,7215
13.	W (woda)	1,0649
14.	Tr (tereny różne)	0,00
RAZEM:		600,4039

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

Całkowita powierzchnia miejscowości Kaplica wynosi 600,4039 ha co stanowi 5,34 % powierzchni całej gminy Somonino. Miejscowość cechuje się strukturą użytkowania gruntów zbliżoną do średniej dla całej gminy. W Kaplicy wśród gruntów dominują grunty orne stanowiąc w sumie 42,96 % całej powierzchni miejscowości. Na drugim miejscu pod tym względem znajdują się lasy z udziałem na poziomie 25,43 % powierzchni całej gminy. Specyficzną cechą użytkowania gruntów w miejscowości jest natomiast bardzo wysoki udział w powierzchni Kaplicy pastwisk które stanowią aż 17,73 % całej powierzchni Kaplicy. Struktura ta determinuje jednocześnie zarówno charakter zabudowy jak i strukturę i kierunki rozwoju lokalnej gospodarki. W tym zakresie jak wskazano powyżej porównanie gminy z całą gminą wskazuje na zbliżone wartości poszczególnych elementów zagospodarowania terenu. Widoczny jest w tym zakresie jedynie nieznacznie mniejszy udział lasów w powierzchni miejscowości niż ma to miejsce w skali całej gminy oraz na co wskazano powyżej ponad 3-krotnie wyższy udział pastwisk. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

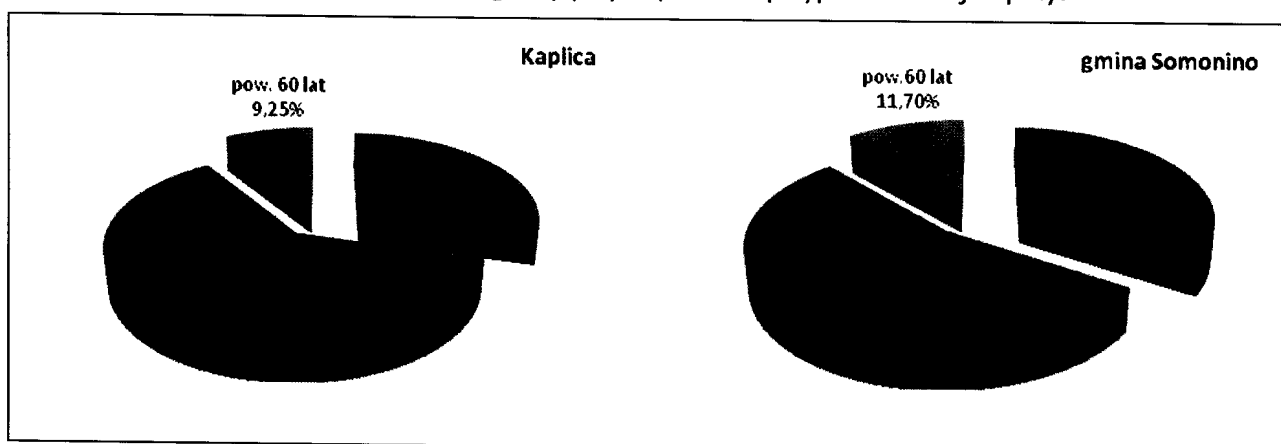

Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Kaplicy na tle całej gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

Według danych Urzędu Gminy Somonino w połowie 2009 roku miejscowość Kaplica zamieszkiwało w sumie 281 mieszkańców, z czego 131 (46 %) stanowiły kobiety a 150 mężczyźni. Wielkości te dawały wskaźnik feminizacji na poziomie zaledwie 87 K/100 M co było wielkością znacznie odbiegającą od notowanej w całej gminie gdzie jednak także przeważają licznie mężczyźni – wskaźnik feminizacji 97 K/100 M.

Struktura wieku ludności miejscowości wskazuje, że ludność w wieku do 18 lat stanowiła w sumie 29,18 % mieszkańców Kaplicy, w wieku od 19 do 60 lat – 61,57 % a ludność najstarsza – powyżej 60 lat – 9,25 % ludności tej miejscowości. Taka struktura wieku wskazuje, że ludność Kaplicy jest relatywnie starsza od ludności w całej gminie. Dowodem na to jest przede wszystkim niższy udział ludności w wieku najmłodszym (do 18 lat) który w gminie jest o ponad 4 % wyższy niż w Kaplicy (33,88 %) oraz niższy udział w całej gminie mieszkańców w wieku produkcyjnym – którzy stanowili 54,42 % mieszkańców gminy przy 61,57 % w przypadku samej Kaplicy.

Rys 4. Struktura wieku ludności Kaplicy na tle gminy Somonino w 2009 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

III.2. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA POWSTANIE UKŁADU PRZESTRZENNEGO.

Miejscowość Kaplica wywodzi swoją nazwę od niemieckiego słowa Kapel, niem. Kapellenhütte. Osada wywodzi się z dawnej wsi gburskiej w powiecie kartuskim położonej nad małym jeziorem, pierwotnie należąca do starostwa skarszewskiego. Przywilej dla wsi wystawiony został przez starostę skarszewskeigo Jana Działyńskiego w 1703 r. Wieś pełniła w tym okresie szarwark przy utrzymaniu służ młynskich w Skarszewach do 1843 r. Około 1880 r. wieś liczyła obszar 1280 mórg, znajdowało się tu 10 zagród gburskich i 6 zagrodniczych. Zamieszkiwało ją 9 katolików i 134 ewangelików w 23 domach. Kaplica należała do parafii w Grabowie – mieszkańcy kaplicy uczęszczali do szkoły która znajdowała się w Połączynie i poczty w Szymbarku.

Po 1918 roku w 65% Kaplica i okolice zamieszkiwała ludność niemiecka. Dla polskiej części społeczności Kaplicy okres okupacji przyniósł prześladowania i znaczne ofiary.

III.3. OKREŚLENIE PRZESTRZENNEJ STRUKTURY MIEJSCOWOŚCI.

Geneza powstania wsi i jej obecna struktura przestrzenna wynikają z pochodzenia miejscowości jako wsi chłopskiej pokutniczej. Wieś obecnie należy do obniżonym poprzez zanik tradycyjnych obiektów walorze. Wartościowe zagrody znajdujące się na terenie wsi są rozproszone i wkomponowane w rozłóg pól. Na układ przestrzenny wsi składa się zabudowa skupiona wsi o nieregularna, przy historycznej drodze z Połączyna do Goręczyna oraz zabudowa rozproszona zagrodowa związana z rozłogiem pól. Na strukturę wsi składają się zagrody o różnej wielkości i programie swobodnie rozmieszczone w terenie. Zabudowa wsi o formach tradycyjnych i dysharmonijnych (kostki). Obecnie brak jest na terenie miejscowości obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

We wsi zachowały się nieliczne przykłady z obiektów budownictwa tradycyjnego zanotowanych w 1982 r. Zagrożeniem dla budownictwa tradycyjnego jest postępująca degradacja techniczna obiektów i brak ciągłości w kontynuowaniu tradycji.

Na terenie wsi zlokalizowanych jest 15 stanowisk archeologicznych. W 1977 roku zlokalizowano w północnej części wsi osadę wczesnośredniowieczną. Z XVIII wieku pochodzą ślady huty szkła, odkrytej w 1983 roku. Najwcześniej datowane ślady człowieka w Kaplicy związane są z tzw. kulturą pomorską, datowaną na wczesną epokę żelaza.

IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.

IV.1. WALORY NATURALNE

Miejscowość Kaplica położona jest na obszarze Szwajcarii Kaszubskiej - bardzo atrakcyjnym w walory naturalne środowiska przyrodniczego - jednakże sama miejscowość położona jest na uboczu głównych atrakcji przyrodniczych regionu.

Miejscowość leży w odległości ok. 5 km od granicy Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz w bezpośrednim sąsiedztwie otuliny Parku. Park ten jest największym powierzchniowo obszarem chronionym w gminie Somonino zajmujący około 10% jej terenu. Obejmuje on zachodnią część gminy zawierając cenne przyrodnicze fragmenty skupione przede wszystkim w centralnej i zachodniej części powiatu. Miejscowość Kaplica sąsiaduje od strony południowo - wschodniej z Parkiem i jego otuliną. Kaszubski Park Krajobrazowy został utworzony w 1983r. Park obejmuje swoimi granicami centralny obszar etnicznej Kaszubszczyzny, określony jako wyróżniający się geograficznie region zwany Pojezierzem Kaszubskim. Powierzchnia Parku wynosi 33 202 ha, powierzchnia otuliny 32 494 ha. Lasy w parku zajmują ok. 34%, użytki rolne ok. 50%, a wody powierzchniowe ponad 10%. Park charakteryzuje bardzo urozmaicona rzeźba terenu. Występują tu wysoczyzny morenowe i wysokie wzgórza czołowomorenowe, rynny jeziorne, doliny rzeczne i fragmenty równin sandrowych. Największe zgrupowanie stanowią Wzgórza Szymbarskie o średnich wysokościach powyżej 260 m n.p.m., z najwyższym wzniesieniem w Polsce północnej - Wieżycą (328,6 m n.p.m.). Cechą charakterystyczną Parku są liczne zagłębienia terenu, których większość powstała po ustąpieniu lądolodu na skutek wytapiania się martwego lodu. Często wypełniane są jeziorami zwanymi wytopiskowymi, a niektóre zajęte przez torfowiska. Silnie rozbudowana jest sieć hydrograficzna ze źródłkowymi odcinkami Raduni, Łeby i Bukowiny oraz licznymi jeziorami o skomplikowanej linii brzegowej i znacznej głębokości. Znajdują się tu płaty bardzo wartościowej roślinności leśnej i nie leśnej (łąki, torfowiska). Na obszarach leśnych dominują buczyny kwaśne i lasy bukowo - dębowe, natomiast w części południowej bór mieszany.

Największym walorem naturalnym samej Kaplicy są lasy stanowiące ponad 25 % powierzchni tej miejscowości oraz charakterystyczna dla całego obszaru Szwajcarii Kaszubskiej urozmaicona rzeźba terenu. Liczne wały moren czołowych i dennych, zagłębienia i rynny wytopiskowe oraz położonego w pobliżu obszary sandrowe czynią ten obszar jednocześnie bardzo urozmaiconym a przez to atrakcyjnym dla turystów z zewnątrz. Zbiorowiska leśne tworzą tutaj zespoły buczyny niżowych - żyznej i kwaśnej (ubogiej) oraz niewielki płat rzadko występującej buczyny.

IV.2. SFERA SPOŁECZNA

Rozwój sfery społecznej w Kaplicy oparty jest o korzystanie z infrastruktury i różnych form organizacji życia społecznego w innych większych miejscowościach na terenie gminy. Mieszkańcy Kaplicy korzystają w tym względzie (edukacja, zdrowie, administracja) z obiektów znajdujących się przede wszystkim w pobliskim Egiertowie oraz gminnej miejscowości Somonino.

W samej Kaplicy brak jest obiektów infrastrukturalnych o charakterze społecznym. Jedyną instytucją skupiającą życie społeczne miejscowości jest jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Kaplicy. OSP w Kaplicy jest jednostką typu S1 powstałą 14 września 1964 roku. W 1979 roku oddano dla jednostki nową strażnicę. Aktualnie straż zrzesza 46 członków w tym 38 czynnych i 8 chłopców z MDP.

IV.3. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.

Kształtowanie się obszarów o poszczególnych funkcjach społecznych i gospodarczych w Kaplicy a tym samym obecna struktura przestrzenna wynikają z pochodzenia miejscowości jako wsi chłopskiej pokutniczej. Niewielka liczba mieszkańców wsi oraz rozproszona zabudowa powodują, że obecnie na układ przestrzenny wsi składa się zabudowa skupiona wsi o nieregularna, przy historycznej drodze z Połączyna do Goręczyna oraz zabudowa rozproszona zagrodowa związana z rozłogiem pól. Na strukturę wsi składają się zagrody o różnej wielkości i programie swobodnie rozmieszczone w terenie. Wartościowe zagrody znajdujące się na terenie wsi są rozproszone i wkomponowane w rozłóg pól. Tym samym jedynym terenem pełniącym funkcje społeczne ogólnodostępne dla mieszkańców Kaplicy jest istniejący budynek gminny oraz teren z nim sąsiadujący. Obiekty te wymagają jednak obecnie z uwagi na ich stan poniesienia nakładów na ich modernizację i adaptację na pełnienie funkcji społecznych i kulturalnych dla mieszkańców (adaptacja budynku, budowa infrastruktury rekreacyjnej).

IV.3. GOSPODARKA

Rozwój gospodarki na terenie miejscowości Kaplica jest oparty przede wszystkim o rozwój rolnictwa oraz postępujący rozwój usług dla ludności oraz handlu. Jednocześnie należy wskazać, że strukturę gospodarowania na tym terenie w dużej mierze determinują opisane powyżej warunki naturalne – z jednej strony bardzo duży udział pastwisk w powierzchni miejscowości a z drugiej – warunki orograficzne i klimatyczne ograniczające prowadzenie działalności rolniczej.

W zakresie rozwoju rolnictwa – będącego wciąż dominującym kierunkiem rozwoju gospodarki Kaplica - uwarunkowany jest on przede wszystkim jakością tutejszych gruntów pod

kątem gospodarowania która wskazuje, że na obszarze miejscowości istnieją słabe i bardzo słabe warunki do rozwoju rolnictwa. W chwili obecnej wśród użytków rolnych zdecydowanie dominują słabe gleby klas IV i V które ogółem stanowią niewiele ponad 59 % powierzchni gruntów na terenie miejscowości. Brak jest natomiast w miejscowości zupełnie gruntów klasy I, II i III – czyli najlepszych ziem pod uprawę roli. Taka struktura decyduje o relatywnie słabych warunkach glebowych dla rozwoju rolnictwa w Kaplicy które z racji tego może się opierać głównie na uprawie niewymagających zbóż i roślin okopowych oraz produkcji zwierzęcej.

Tab 4. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha w Kaplicy.

L.P.	Klasa	Powierzchnia ha	% powierzchni
1.	I	0,00	0,00
2.	II	0,00	0,00
3.	III	0,00	0,00
4.	IV	130,5427	21,74
5.	V	229,2952	38,19
6.	VI	70,0004	11,66
7.	Pozostałe	170,5656	28,41
8.	Razem	600,4039	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W zakresie struktury rozwoju rolnictwa należy skazać, że obecnie w miejscowości działalność rolniczą prowadzą 52 gospodarstwa rolne. Wśród nich jak wskazuje struktura wielkościowa dominują zdecydowanie gospodarstwa najmniejsze o wielkości do 10 ha użytków rolnych które stanowią w sumie ponad 80 % wszystkich gospodarstw w Kaplicy. Wśród tej grupy najliczniejsze są natomiast gospodarstwa o wielkości od 2 do 6 ha których na terenie Kaplicy istnieje 17 szt. co stanowi 32,69 % wszystkich gospodarstw rolnych. Należy przy tym wskazać, że w Kaplicy znajdują się jedynie 4 gospodarstwa o powierzchni pow. 20 ha. Struktura ta wskazuje, na znaczne rozproszenie gospodarstw rolnych w miejscowości i ich typowo rodzinny, samozaopatrzeniowy charakter przy braku gospodarstw typowo towarowych.

Tab 5. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Kaplicy.

L.p.	Wielkość gospodarstw	Liczba gospodarstw	% gospodarstw
1.	poniżej 1	4	7,69
2.	1-2ha	5	9,62
3.	2-6 ha	17	32,69
4.	6-10 ha	14	26,92
5.	10-15 ha	4	7,69
6.	15-20 ha	4	7,69
7.	20-30 ha	4	7,69

Razem:	52	100,00
---------------	-----------	--------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Według danych Urzędu Gminy w Somoninie w 2009 roku w miejscowości Kaplica było zarejestrowanych w sumie jedynie 8 podmiotów gospodarczych co stanowiło 1,32 % wszystkich przedsiębiorstw zarejestrowanych w całej gminie Somonino. Na tej podstawie należy wskazać, że wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości w Kaplicy wyniósł w tym okresie 28 podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców. Dane te świadczą o relatywnie znacznie niższym poziomie rozwoju przedsiębiorczości w Kaplicy w porównaniu ze średnią wartością dla całej gminy w której w tym samym czasie wskaźnik ten wahał się na poziomie 82,84 podmiotów/1000 mieszkańców. W strukturze istniejących podmiotów gospodarczych w zakresie rodzaju prowadzonych przez nich działalności dominują zdecydowanie podmioty działające w branży usługowej i handlowej. Najwięcej firm w Kaplicy prowadzi działalność w zakresie usług budowlanych – 4 podmioty tj. 50 % wszystkich istniejących.

W strukturze własnościowej zdecydowanie dominują natomiast osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz firmy najmniejsze należące do grupy mikroprzedsiębiorstw.

Tab 6. Struktura działalności gospodarczej w Kaplicy.

L.p.	Rodzaj działalności	Liczba	% firm
1.	Usługi budowlane	4	50,00
2.	Działalność usługowa związana z leśnictwem	1	12,50
3.	Transport drogowy	1	12,50
4.	Działalność usługowa w zakresie naprawy i konstrukcji statków	1	12,50
5.	Usługowe – instalacje elektryczne	1	12,50
Razem:		8	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

IV.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Miejscowość Kaplica charakteryzuje się mało korzystnym położeniem komunikacyjnym i leży na uboczu głównych szlaków drogowych regionu. Tym samym przez miejscowość nie kursują pojazdy transportu zbiorowego – publicznego lub prywatnego. Mieszkańcy chcący skorzystać z transportu zbiorowego są zmuszeni udać się do miejscowości położonych wzdłuż dróg 20 i 224. W ujęciu ilościowym obecnie w Kaplicy istnieją jedynie drogi gminne o całkowitej długości 3 km oraz drogi wewnętrzne o długości 5 km. Niekorzystna sytuacja w tym zakresie. Sytuacja jest potęgowana przez jakość istniejących dróg które wymagają przebudowy, poprawy jakości

nawierzchni oraz poprawy stopnia bezpieczeństwa poprzez budowę chodników oraz oświetlenia dróg i ich otoczenia.

Uzupełnieniem transportu drogowego jest w gminie Somonino transport kolejowy związany z linią kolejową Gdynia – Somonino – Kościerzyna. Mieszkańcy Kaplicy w ten sposób dostęp do tego środka transportu poprzez dworzec zlokalizowany w gminnej miejscowości Somonino. Obecnie kursuje tą trasą 8 połączeń osobowych.

Poziom wyposażenie miejscowości Kaplica w techniczną infrastrukturę sieciową pod względem ilościowym jest bardzo zróżnicowany.

W przypadku zaopatrzenia w wodę obecnie w Kaplicy istnieje sieć wodociągowa zaopatrująca mieszkańców w wodę do celów bytowych. Obecny poziom zwodociągowania miejscowości sięga poziomu 96 % - na terenie Kaplicy istnieje w tym zakresie 4,1 km sieci wodociągowej i 3,0 km przyłączy wodociągowych.

W zakresie systemu kanalizacyjnego miejscowość Kaplica obecnie pozbawiona jest sieci kanalizacyjnej. Tym samym mieszkańcy zagospodarowują ścieki poprzez ich magazynowanie w indywidualnych zbiornikach bezodpływowych – szambach. Sytuacja ta wymaga poprawy i wyposażenia miejscowości bądź w sieć kanalizacji sanitarnej lub w system oczyszczalni przydomowych.

Na obszarze całej gminy Somonino nie funkcjonują zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków opadowych. Wody deszczowe odprowadzane są powierzchniowo, a istniejące gdzieś fragmentaryczne odcinki kanałów deszczowych, odwadniają niewielkie powierzchnie terenów utwardzonych.

W zakresie zagospodarowania odpadów miejscowość Kaplica korzysta z gminnego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych składającego się z nieczystości na terenie gminnego wysypiska odpadów stałych usytuowanego w tej wsi. Całkowita powierzchnia wysypiska wynosi 8 063 m², użytkowa zaś 7 568 m². Wysypisko wykonano zgodnie z dokumentacją projektowo-techniczną, pozytywnie zaopiniowaną przez Państwowe Służby Ochrony Środowiska.

Na terenie Kaplicy i całej gminy Somonino nie ma zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Źródła ciepła stanowią lokalne i indywidualne kotłownie w zdecydowanej większości opalane paliwami stałymi, w ok. 70% drewnem i odpadami przeróbki drewna.

Na obszarze całej gminy Somonino nie ma urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w gaz. Występujące w tym zakresie potrzeby zaspokajane są poprzez wykorzystanie butlowego gazu płynnego. Planowane jest jednak w tym zakresie podłączenie gminy do sieci gazowej w miejscowości Kiełpino – gmina Kartuzy.

V. MOCNE I SŁABE STRONY.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego miejscowości Kaplica poniżej przedstawiono analizę SWOT przedstawiającą mocne strony (Strengths), słabe strony (Weaknesses), szanse (Opportunities), zagrożenia (Threats) pokazujące potencjał Kaplicy i możliwości rozwoju tej miejscowości w najbliższej przyszłości.

Tab 7. Analiza SWOT dla miejscowości Kaplica

Mocne strony	Słabe strony
▪ bliskość i dobre połączenie komunikacyjne z centrami rozwoju w regionie tj. Trójmiastem, Kościerzyną, Somoninem, ▪ atrakcyjne walory środowiska przyrodniczego, ▪ położenie w sąsiedztwie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, ▪ bliskość cennych obszarów chronionych, ▪ dobre wyposażenie ilościowe w infrastrukturę wodociągową,	▪ bardzo słabe położenie komunikacyjne, ▪ peryferyjne położenie z dala od głównych ośrodków rozwoju w regionie, ▪ bardzo słaby dostęp do infrastruktury społecznej, ▪ słaba jakość gleb pod względem ich rolniczego wykorzystania, ▪ dominacja gospodarstw najmniejszych do 10 ha użytków rolnych, ▪ brak kanalizacji sanitarnej, ▪ niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, ▪ słaba jakość dróg gminnych, ▪ mało korzystna struktura wiekowa mieszkańców miejscowości,

Szanse	Zagrożenia
▪ bliskość aglomeracji Trójmiasta, ▪ możliwość wykorzystania funduszy UE na rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości, zasobów ludzkich, ▪ udział w Programie Leader i możliwości finansowo – organizacyjne z niego wynikające,	▪ bezrobocie ukryte wśród mieszkańców zajmujących się rolnictwem, ▪ ubożenie społeczeństwa Kaplicy, ▪ marginalizacji wsi z uwagi na jej peryferyjne położenie.

VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.

Odzwierciedleniem wniosków dotyczących stanu obecnego miejscowości Kaplica oraz perspektyw jej rozwoju na przyszłość jest pakiet projektów do realizacji zaplanowanych na lata 2010-2016. Przewidziane zadania pozwolą z jednej strony na wykorzystanie posiadanych walorów środowiskowych dla rozwoju społecznego i gospodarczego a jednocześnie przyczynią się do wyeliminowania lub ograniczenia obecnie zidentyfikowanych słabych stron oraz zagrożeń w rozwoju regionu.

Przedstawione poniżej zaplanowane projekty mają charakter przede wszystkim inwestycji infrastrukturalnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej.

1. Rekultywacja składowiska odpadów we wsi Kaplica

Realizacja projektu zakłada rekultywację 0,9 ha nieczynnego składowiska odpadów we wsi Kaplica, usytuowanego na działce nr 153/1. Realizacja projektu poprzez specjalistyczne roboty budowlane pozwoli na przywrócenie stanu pierwotnego na terenie bieżącego składowiska, co przyczyni się do osiągnięcia celu, jakim jest zmniejszenie dysproporcji regionalnych w zakresie wyposażenia w infrastrukturę gospodarki wodno – ściekowej oraz gospodarki odpadami, co w efekcie pozwoli na poprawę jakości środowiska naturalnego w regionie i kraju.

Realizacja przedmiotowego projektu przyczyni się do ochrony walorów krajobrazowych regionu jak i poprawy stanu higieniczno – estetycznego najbliższej okolicy. Czynniki te w efekcie skutkują zwiększeniem rozwoju ekonomicznego tworząc warunki do powstawania nowych inwestycji i do lepszego funkcjonowania zlokalizowanych tu przedsiębiorstw. Przy tym pośrednio wpłyną na wzrost zatrudnienia, co stanowi jednocześnie podstawę rozwoju lokalnego. Realizacja inwestycji środowiskowych zwykle przyczynia się do wzrostu atrakcyjności turystycznej regionu. Przywrócenie środowisku nowych terenów, może być jednym z istotnych czynników determinujących rozwój infrastruktury turystycznej(gospodarstwa agroturystyczne, pensjonaty, hotele).

Rekultywacja wpłynie na znaczne polepszenie komfortu życia i poziomu zdrowotnego mieszkańców. Poprawa stanu środowiska przekładająca się na poprawę warunków sanitarnych mieszkańców gminy oraz np. jakość spożywanych przez nich własnych produktów zwierzęcych i roślinnych. Wymierne korzyści w tym zakresie można oszacować na podstawie poprawy stanu zdrowia mieszkańców. Poprawa warunków sanitarnych przełoży się, bowiem na obniżenie zachorowalności miejscowej ludności. Projekt wpłynie więc na ustabilizowanie równowagi pomiędzy wzrostem gospodarczym a zachowaniem naturalnych warunków otoczenia.

Koszt projektu: 486 962,98 zł (źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 8.2. Lokalna infrastruktura ochrony środowiska).

Okres realizacji: 2009 – 2010

2. Budowa OSP w Kaplicy

Projekt będzie polegał na budowie budynku OSP, który będzie służył ochotniczej jednostce straży pożarnej. Realizacja projektu zapewnia ochronę bezpieczeństwa mieszkańców.

Koszt projektu: 422 680,18 (środki własne).

Okres realizacji: 2009-2011.

3. Poprawa jakości życia poprzez adaptację części budynku gminnego na świetlicę środowiskową wraz z budową placu zabaw w miejscowości Kaplica

Projekt będzie polegał na zaadoptowaniu części istniejącego budynku będącego własnością gminy na potrzeby świetlicy środowiskowej, której wnętrze ma nawiązywać do elementów kultury kaszubskiej. Projekt wychodzi w tym zakresie na przeciw potrzeb miejscowości związanym z bardzo słabym dostępem mieszkańców do infrastruktury społecznej. Realizacja projektu zakłada także budowę placu zabaw poprzez wykonanie stref bezpieczeństwa oraz montaż urządzeń zabawowych różnego typu wraz z ogrodzeniem całego terenu placu.

Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców. Głównym rezultatem realizacji inwestycji będzie stworzenie warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców wsi

Koszt projektu: 340 000 zł

Okres realizacji: 2012 – 2013

4. Modernizacja dróg gminnych sołectwa Kaplica

W ramach projektu wykonane zostaną prace modernizacyjne na odcinkach dróg wewnętrznych sołectwa Kamela, łączących wieś z sąsiednimi terenami. Obecnie istniejąca infrastruktura drogowa jest w złym stanie i wymaga poniesienia odpowiednich nakładów inwestycyjnych w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu zarówno dla pojazdów mechanicznych jak i osób pieszych. Rezultatami realizacji projektu będą przede wszystkim:

- skrócenie czasu poruszania się po drogach,
- obniżenie liczby wypadków,
- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Wartość inwestycji: 150 000 zł

Termin realizacji: 2012 - 2016

Zbiorcze zestawienie planowanych inwestycji w miejscowości Kaplica przedstawia poniższa tabela:

Tab 8. Zestawienie planowanych inwestycji na lata 2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Koszt w zł
1	Rekultywacja składowiska odpadów we wsi Kaplica	486 962,98
2	Budowa OSP w Kaplicy	422 680,13
3	Poprawa jakości życia poprzez adaptację części budynku gminnego na świetlicę środowiskową wraz z budową placu zabaw w miejscowości Kaplica.	340 000,00
4	Modernizacja dróg gminnych sołectwa Kaplica	150 000
	Łącznie	1 399 643,11

Tab 9. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć

L.P.	Nazwa zadania	Koszt całkowity PLN	Struktura finansowania			Finansowanie			
			Wkład własny	Środki zewnętrzne		Własne		Środki zewnętrzne	
					Opis	PLN	%	PLN	%
1.	Rekultywacja składowiska odpadów we wsi Kaplica	486 962,98	X	X	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 8.2. Lokalna infrastruktura ochrony środowiska	146 089,70	25	340 873,28	75
2.	Budowa OSP w Kaplicy	422 680,13	x	-	-	422 680,13	100	-	-
3.	Poprawa jakości życia poprzez adaptację części budynku gminnego na świetlicę środowiskową wraz z budową placu zabaw w miejscowości Kaplica	340 000,00	X	X	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Działanie 313,322,323 „Odnowa i rozwój wsi”	85 000,00	25	255 000,00	75
3.	Modernizacja dróg gminnych sołectwa Kaplica	150 000,00	X	-	-	150 000	100	-	-

Tab 10. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji
1	Rekultywacja składowiska odpadów we wsi Kaplica	2009-2010
2	Budowa OSP w Kaplicy	2009-2011
3	Poprawa jakości życia poprzez adaptację części budynku gminnego na świetlicę środowiskową wraz z budową placu zabaw w miejscowości Kaplica	2012-2013
4	Modernizacja dróg gminnych sołectwa Kaplica	2013 - 2016

Tab 11. Harmonogram Gantta dla planowanych przedsięwzięć

Lp.	Nazwa zadania	Rok							
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Rekultywacja składowiska odpadów we wsi Kaplica								
2	Budowa OSP w Kaplicy.								
3	Poprawa jakości życia poprzez adaptację części budynku gminnego na świetlicę środowiskową wraz z budową placu zabaw w miejscowości Kaplica								
4	Modernizacja dróg gminnych sołectwa Kaplica								

VII. POŁĄCZENIE Z INNYMI PROGRAMAMI.

Nawiązując do założeń przedmiotowego dokumentu należy wskazać, że są one w pełni komplementarne do zapisów dokumentów strategicznych o charakterze tak lokalnym jak i regionalnym.

Dotyczy to tak dokumentów o charakterze strategii samej gminy Somonino tzn. Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Somonino oraz Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Somonino jak i planów i strategii regionalnych. W tym drugim kontekście należy przede wszystkim zaznaczyć komplementarność powyższego Planu z zapisami Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich opracowanej w ramach Pilotażowego Programu Leader + dla 8 gmin Szwajcarii Kaszubskiej (w tym gminy Somonino) oraz Programu Organizacji i Rozwoju Turystyki Kaszubski Pierścień – będącej strategią rozwoju turystyki dla obszaru Kaszub Jeziornych.

VIII. SPIS TABEL.

- Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2008 roku.
- Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych w 2008 roku.
- Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Kaplica w ha w 2008 roku.
- Tab 4. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha w Kaplicy.
- Tab 5. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Kaplicy.
- Tab 6. Struktura działalności gospodarczej w Kaplicy.
- Tab 7. Analiza SWOT dla miejscowości Kaplica
- Tab 8. Zestawienie planowanych inwestycji na lata 2009-2016
- Tab 9. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć
- Tab 10. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji
- Tab 11. Harmonogram Gantt dla planowanych przedsięwzięć

IX. SPIS RYSUNKÓW.

- Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.
Rys 2. Położenie miejscowości Kaplica w regionie.
Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Kaplicy na tle całej gminy.
Rys 4. Struktura wieku ludności Kaplicy na tle gminy Somonino w 2009 roku.